

TNO-rapport

KvL/P&Z 2007.018

Evaluatie van de BOS-implus:

verkennd onderzoek met betrekking tot de
achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en
overlast en tevredenheid, samenwerking en continuering

Datum	Maart 2007
Auteur(s)	Dr. ir. Ingrid Bakker Drs. Sanne de Vries Drs. Nienke Bekkema Dr. Mariska Klein Velderman Dr. Marijke Hopman-Rock
Opdrachtgever	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Projectnummer	031.10753
Aantal pagina's	169 (incl. bijlagen)
Aantal bijlagen	6

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor onderzoeksopdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belanghebbenden is toegestaan.

Samenvatting

Aanleiding

In 2004 is de stimuleringsregeling Buurt, Onderwijs en Sport (BOS) in werking getreden om gemeenten te ondersteunen bij de inzet van sport en bewegen bij de integrale aanpak van achterstanden van jongeren van 4 tot 19 jaar.

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) beoogt met de BOS-impuls een duurzaam effect op gemeentelijk niveau. Op rijksniveau wil het Ministerie van VWS de effectiviteit van interventies vaststellen en communiceren. TNO Kwaliteit van Leven is als onafhankelijk onderzoeksinstituut door het Ministerie van VWS gevraagd een verkennend onderzoek uit te voeren met betrekking tot de evaluatie van de BOS-impuls.

Verkennend onderzoek

Dit rapport doet verslag van het verkennende onderzoek dat TNO heeft uitgevoerd om na te gaan welke informatie vergaard zou moeten worden, welke informatie al aanwezig is, en welke informatie nog verkregen dient te worden om de BOS-impuls te kunnen evalueren voor wat betreft de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en voor wat betreft de tevredenheid over, de samenwerking binnen en de continuering van de BOS-projecten.

Werkwijze

Het rapport beschrijft hoe een goede effect- en procesevaluatie er in theorie uit ziet. Vervolgens staat beschreven wat de huidige situatie binnen de BOS-impuls is. Op basis van de verschillen tussen de theorie en de praktijk is een aantal knelpunten geformuleerd en staat beschreven wat gedaan moet worden om een evaluatie van de BOS-impuls van voldoende informatieve waarde uit te kunnen voeren.

Bevindingen

Er bestaat onduidelijkheid over de interesse binnen de BOS-impuls voor de achterstanden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en ook over de thema's tevredenheid, samenwerking en continuering in relatie tot een evaluatie. Buitenschoolse opvang komt niet nadrukkelijk genoeg aan bod in de vragen die de BOS-projectleider moet beantwoorden.

De aangeleverde gegevens op bovengenoemde terreinen via de aanvraag van de BOS-uitkering en via de QUI-databank of de Projectenbank Sport en Bewegen is veelal onvoldoende om een effect- en procesevaluatie uit te kunnen voeren die van voldoende informatieve waarde is. Er zijn voornamelijk kwalitatieve gegevens beschikbaar. Daarnaast is de aanlevering van gegevens via de twee genoemde databanken nog niet naar behoren.

Conclusies en aanbevelingen

Geconcludeerd wordt dat er een hiaat bestaat tussen de ideale situatie voor de evaluatie van de BOS-impuls en de praktijksituatie. Er kan met de beschreven aanbevelingen wel iets aan dit hiaat worden gedaan, maar er moet beseft worden dat geen van de eventueel gevonden effecten met zekerheid toegeschreven kan worden aan de BOS-impuls, tenzij er sprake is van een RCT.

Voorwoord

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voert tegenwoordig een gericht uitkeringbeleid. Kenmerkend is dat uitkeringen concrete meetbare effecten moeten hebben. Dat heeft ook gevolgen voor de BOS-impuls.

Ter verantwoording naar de Tweede Kamer beoogt het Ministerie de impuls te evalueren en te monitoren.

TNO Kwaliteit van Leven heeft in opdracht van het Ministerie van VWS een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om de BOS-impuls te evalueren voor wat betreft de effecten op de achterstanden op het gebied van leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en voor wat betreft de tevredenheid over, de samenwerking binnen en de continuering van de BOS-projecten.

Hierbij willen wij iedereen die bij dit onderzoek betrokken is geweest bedanken. Onze dank gaat in het bijzonder uit naar:

- Henry Iskes, Claire Hostmann, Ministerie van VWS
- Oene Klumper, X-S2
- Saskia Boeker, NIGZ
- Danny van Dijk, Henk Hack, Jeroen Hoyng, NISB
- Pieter Paul Bakker, NIZW
- Anja Koornstra, GGD Nederland
- Rick Verelzen, VNG
- Jeanet Bruil, op persoonlijke titel (werkzaam bij ZonMW)
- Barbara Teuben, Gemeente Maassluis
- Wil Ooijendijk, TNO Kwaliteit van Leven

Wij hopen dat dit rapport bij zal dragen aan het vergroten van het inzicht in het uitvoeren van effect- en procesevaluaties en het monitoren van sport- en bewegingstimuleringsprojecten op lokaal en geaggregeerd niveau, aan het samenvoegen en efficiënter inzetten van diverse initiatieven en geldstromen op dit gebied en uiteindelijk aan het terugdringen van diverse achterstanden.

De auteurs:

Dr. ir. Ingrid Bakker – projectleider, epidemioloog, voedingsdeskundige

Drs. Sanne de Vries – onderzoeker, bewegingswetenschapper

Drs. Nienke Bekkema – onderzoeker, orthopedagoog

Dr. Mariska Klein Velderman – onderzoeker, gezinspedagoog

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
Voorwoord.....	5
1 Inleiding.....	9
1.1 BOS-impuls	9
1.2 Doelen BOS-impuls Ministerie van VWS	11
1.3 Databanken	12
1.4 Het verkennende onderzoek – TNO	13
1.5 Leeswijzer.....	16
2 Evaluatie BOS-impuls: in theorie.....	17
2.1 Opzetten en uitvoeren van een BOS-project.....	17
2.2 Evalueren van een BOS-project.....	23
2.3 Implementeren van een BOS-project.....	30
3 Evaluatie BOS-impuls: in de praktijk.....	35
3.1 De BOS-regeling	35
3.2 Aanvraag: de aangeleverde gegevens	37
3.3 Doorlopende rapportage: de aangeleverde gegevens.....	41
3.4 Tussentijdse rapportage: de aangeleverde gegevens.....	55
3.5 Afronding: de aangeleverde gegevens	57
4 Evaluatie BOS-impuls: knelpunten.....	59
4.1 Onduidelijkheden.....	59
4.2 Onvolledigheid van de aangeleverde gegevens	59
4.3 Beperkte bruikbaarheid van de aangeleverde gegevens.....	60
4.4 Niet optimale vergelijkbaarheid en uitwisselbaarheid van de aangeleverde gegevens..	60
5 Evaluatie BOS-impuls: wat te doen.....	61
5.1 Uniforme definiëring	61
5.2 Aanpassing en afstemming databanken	63
5.3 Aanvullingen voor effectevaluatie	65
5.4 Aanvullingen voor procesevaluatie.....	70
5.5 Aanvulling voor evaluatie samenwerking.....	71
5.6 Digitale of schriftelijke vragenlijst	73
6 Conclusies en aanbevelingen.....	75
6.1 Conclusie	75
6.2 Aanbevelingen	75
7 Referenties	78

Bijlage(n)

- A Vragen uit de QUI-databank
- B Vragen uit de Projectenbank Sport en Bewegen, vergeleken met de vragen uit de QUI-databank
- C Beschikbare vragen voor effectevaluatie achterstanden: selectie van vragen uit het BOS-kompas met betrekking tot welzijn, overlast/veiligheid en criminaliteit
- D Aanvullende vragen voor effectevaluatie achterstanden
- E Vragen voor procesevaluatie
- F Aanvullende vragen voor evaluatie samenwerking

1 Inleiding

1.1 BOS-impuls

De tijdelijke stimuleringsregeling Buurt, Onderwijs en Sport (BOS), de *BOS-impuls*, kan gezien worden als opvolger van de in 1999 gestarte breedtesportimpuls (BSI). De BOS-impuls is in oktober 2004 in werking getreden en is erop gericht gemeenten te ondersteunen bij de inzet van sport en bewegen bij de integrale aanpak van achterstanden van jongeren van 4 tot 19 jaar. Deze achterstanden kunnen zich voordoen op het gebied van gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding en sport en bewegen. Naast het verminderen van deze achterstanden is de BOS-impuls erop gericht de door de wijkbewoners ervaren overlast veroorzaakt door jongeren te bestrijden.

De BOS-impuls heeft de volgende hoofd- en subdoelen:

Hoofddoelen:

- Extra inzet op de lokale aanpak van achterstanden onder jongeren op de terreinen gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding, sport of bewegen. Bijvoorbeeld: ongezond leefgedrag, overgewicht, bewegingsarmoede, rondhangen uit verveling, psychosociale problemen, gebrek aan sociale vaardigheden, schooluitval en kleine criminaliteit.
- Extra inzet op de lokale aanpak van overlast door jongeren.

Subdoelen:

- Samenwerking op lokaal niveau tussen ‘spelers’ op de terreinen buurt, onderwijs, sport en buitenschoolse opvang. Bijvoorbeeld: buurtverenigingen, welzijnsstichtingen, scholen, sportverenigingen en naschoolse opvangorganisaties.
- Continuering van deze samenwerking.
- Samenvoeging van diverse initiatieven en geldstromen gericht op het verbeteren van de leefbaarheid in achterstandswijken en de leefsituatie van jongeren.

De BOS-impuls maakt het mogelijk om gemeenten een uitkering te verlenen ten behoeve van een meerjarig *BOS-project*. Een BOS-project is een in samenwerking tussen buurt, onderwijs en sport gecreëerd arrangement gericht op het verkleinen van achterstanden in een projectgebied.

Een BOS-project:

- Heeft een looptijd van minimaal twee jaar.
- Is onderdeel van geïntegreerd gemeentelijk beleid op de terreinen gezondheid, welzijn, onderwijs, sport en jeugd.
- Komt tot stand met en wordt uitgevoerd door lokale instellingen en organisaties op het gebied van buurt, onderwijs en sport (de zogenaamde BOS-driehoek).
- Bevat in ieder geval sport- of beweegactiviteiten.

Om in aanmerking te komen voor een uitkering moeten gemeenten een *BOS-projectplan* indienen en drie standaardformulieren invullen (zie § 3.2).

Een BOS-projectplan bevat:

- Een analyse van de achterstanden in het projectgebied op basis van een wijkanalyse.

- Een beschrijving van het arrangement en van de bijdrage die het arrangement zal leveren aan het verminderen van de achterstanden.
- Een beschrijving van de wijze waarop het arrangement aansluit bij de leefwereld en leefsituatie van jongeren.
- Een beschrijving van de wijze waarop het BOS-project wordt geëvalueerd, zowel gedurende als na afloop van het project.

De aanvraag voor een *BOS-uitkering* is georganiseerd in drie tranches.

- 1^e tranche: 64 projecten gehonoreerd; deadline indiening 15 december 2004; start vanaf 1 maart 2005;
- 2^e tranche: 101 projecten gehonoreerd; deadline indiening 1 april 2005; start in 2006;
- 3^e tranche (aangepast): 279 projecten gehonoreerd waarin ook kinderopvang een prominente rol speelt; deadline indiening 1 april 2006; start na 31 juli 2006.

In totaal zijn er 444 BOS-projecten gehonoreerd. De overheid heeft voor de periode 2005-2011 in totaal 80 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de BOS-impuls. De uitkering voor een BOS-project bedraagt maximaal 50% van de in de door de minister goedgekeurde begroting opgenomen kosten van de uitvoering van het project met een maximum van €100.000,- voor een project van twee jaar, €150.000,- voor een project van drie jaar en €200.000,- voor een project van vier jaar.

Aangezien de BOS-impuls dient te resulteren in concrete, meetbare effecten, wordt bij de aanvraag van een BOS-uitkering gevraagd aan te geven welke achterstanden worden aangepakt, welke arrangementen daarvoor opgezet worden en hoe de resultaten gemeten worden. Het begrip 'achterstand' moet geoperationaliseerd worden op basis van een wijkanalyse. Hierbij dient zoveel mogelijk te worden aangesloten bij bestaande meet- en monitorsystemen zoals de Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid en de tweejaarlijkse Politiemonitor.

In de 'Tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport' (DJB-BOS 2520154 van oktober 2004), en de wijzigingen genoemd in DMO-2651136 van 30 januari 2006 staat vermeld dat gemeenten die een BOS-uitkering ontvangen binnen 13 weken na afloop van ieder kalenderjaar waarover de uitkering is verleend, met uitzondering van het laatste kalenderjaar, een verslag aan de minister moeten verstrekken. Dit verslag dient inzicht te geven in het verloop van het project en de behaalde resultaten. Binnen zes maanden na afloop van de periode waarvoor een uitkering is verstrekt, dient de gemeente een schriftelijk verslag aan de minister te sturen over de activiteiten waarvoor de uitkering is verstrekt. Ook dit verslag dient inzicht te geven in het verloop van het project en de behaalde resultaten.

De verplichting om de gegevens aan te leveren aan een databank staat niet als zodanig in de regeling vermeld. Wel staat in de beschikking (brief 'Toekenning BOS project'), gericht aan het College van Burgemeesters en Wethouders van de gemeente die een BOS-uitkering toegewezen heeft gekregen, vermeld dat het jaarlijkse tussentijdse verslag in de vorm van *registratie* in de QUI-databank of een daaraan gerelateerde databank *aan dient te worden geboden aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport*. In deze beschikking staat tevens vermeld dat het een jaarlijkse verplichting gedurende de looptijd van het project is en dat dit het in artikel 9 lid 1 van de Tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport genoemde inhoudelijke verslag is dat gedurende de projectperiode binnen dertien weken na afloop van ieder

kalenderjaar ingediend moet worden. Voor nadere informatie wordt in de beschikking verwezen naar www.quidatabank.nl. Voor vragen over de werking van deze databank of de wijze van invullen wordt aangegeven dat contact kan worden opgenomen met het ondersteuningsnetwerk BOS, www.bosimpuls.nl.

In de beschikking wordt vastgehouden aan het schriftelijk verslag dat binnen 6 maanden na afloop van de totale projectperiode toegestuurd dient te worden aan de Staatssecretaris. Dit schriftelijk eindverslag dient vergezeld te gaan van een verklaring van het College van Burgemeesters en Wethouders, waaruit blijkt dat de activiteiten waarvoor jaarlijks een uitkering is verstrekt, conform het projectplan zijn uitgevoerd.

Het is niet duidelijk hoe de gemeenten een dergelijke registratie bij de QUI-databank of een daaraan gerelateerde databank kan aanbieden aan de Staatssecretaris. Het is tevens niet duidelijk waarom deze registratie jaarlijks plaats dient te vinden. De term 'registratie' lijkt hier dan ook niet juist gekozen te zijn. Het invoeren van (nieuwe) beschikbare gegevens zou gewenst zijn.

Op de internetsite http://www.bosimpuls.nl/tips_voor_de_verantwoording.html staat vermeld dat wanneer een BOS-uitkering is toegekend, de gemeente (lees: de BOS-projectleider) verplicht is de projectgegevens bij de tussentijdse, jaarlijkse verantwoording online in te voeren in één van de drie beschikbare databanken. Voor de tussentijdse verantwoording dient de BOS-projectleider het Worddocument 'Bijlage voortgang project BOS-impuls' in te vullen. Deze moet vervolgens worden ge-upload in de desbetreffende databank.

1.2 Doelen BOS-impuls Ministerie van VWS

Het Ministerie van VWS heeft voor haarzelf een tweetal extra doelen geformuleerd, te weten het versterken van de uitvoering van prestatievelden 1 en 2 van de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning). Prestatieveld 1 betreft het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten. Prestatieveld 2 betreft de op preventie gerichte ondersteuning van jongeren met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders met problemen met opvoeden. Deze doelen staan niet expliciet in de BOS-regeling genoemd. Het Ministerie is met name geïnteresseerd in de effecten van de BOS-impuls op de achterstanden op het gebied van leefbaarheid, sociale samenhang en overlast.

Het Ministerie van VWS beoogt met de BOS-impuls een duurzaam effect op *gemeentelijk niveau*. Daartoe is vereist dat op gemeentelijk niveau de beleidsmakers op de betreffende terreinen samenwerken en blijven samenwerken om tot een geïntegreerde aanpak te komen. Deze aanpak dient in beleidsplannen te bekliven, gemeten aan de hand van gemeentelijke voornemens (vastgelegd in gemeentelijke nota's) ten aanzien van voortzetting van het BOS-project (zowel financieel als uitvoerend), ook na afloop van de BOS-uitkering. Kortom, het Ministerie is geïnteresseerd in de kans op continuering van samenwerking en de activiteiten op gemeentelijk niveau. Hiervoor acht zij tevredenheid van de diverse relevante partijen (waaronder de doelgroep) over de BOS-projecten en een goede samenwerking tussen de verschillende partijen binnen de BOS-projecten noodzakelijk.

Op *rijksniveau* wordt door het Ministerie van VWS met de BOS-impuls beoogd de effectiviteit van de regeling vast te stellen en te communiceren, zodat gemeenten daar

ook in de toekomst gebruik van kunnen maken. Kortom, het Ministerie is geïnteresseerd in de mogelijkheden om de BOS-projecten op een geaggregeerd niveau te evalueren.

Om de doelen van de BOS-impuls op zowel *gemeentelijk* als *rijksniveau* zoveel mogelijk te kunnen waarborgen wordt gebruik gemaakt van databanken.

1.3 Databanken

Voor het aanleveren van gegevens over BOS-projecten zijn drie databanken via internet beschikbaar: de QUI-databank, de Projectenbank Sport en Bewegen en de databank van GGD Kennisnet.

De projectleider van een BOS-project, de *BOS-projectleider*, kan, afhankelijk van zijn of haar eigen voorkeur, zelf bepalen in welk van de drie databanken hij/zij de gegevens invoert. Uiteindelijk is het de bedoeling dat alle gegevens uit de drie databanken in de QUI-databank terechtkomen door middel van een koppeling tussen de QUI-databank en de andere twee databanken. De QUI-databank is daarmee een 'verzamel-databank'. Voor BOS-projectleiders die werkzaam zijn in de sportsector is de Projectenbank Sport en Bewegen een logische ingang. Voor BOS-projectleiders die werkzaam zijn bij een GGD is de databank van GGD Kennisnet de meest logische ingang.

QUI (Quality of Interventions) is een landelijk samenwerkingsverband tussen acht organisaties: NIGZ, Trimbos-instituut, GGD Nederland, RIVM, VNG, ZonMw, NIZW en NISB. De uitvoering van de projecten- en activiteitenregistratie gebeurt door de dataverzamelande QUI-partners: NIGZ, Trimbos-instituut, GGD Nederland en NISB. De projectverantwoordelijkheid en het beheer van de QUI-databank (www.quidatabank.nl) ligt bij het NIGZ (Saskia Boeker, projectleider en Gedule Custers, projectmedewerker). De databank bevat informatie over geplande, lopende en afgeronde projecten en activiteiten op het brede gebied van gezondheidsbevordering en preventie. Er staan in totaal ongeveer 4.000 projecten in de QUI-databank (3823 op 06/02/07), waarvan 87 BOS-projecten (d.d. 06/02/07). De projecten en activiteiten die zijn opgenomen in de QUI-databank worden veelal ontwikkeld en uitgevoerd door GGD'en, GGZ-instellingen, verslavingszorginstellingen, thuiszorginstellingen, ziekenhuizen, gemeenten, welzijnsinstellingen en landelijke voorlichtingsinstellingen zoals het Voedingscentrum en de Hartstichting.

NISB heeft, op verzoek van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, een *Projectenbank Sport en Bewegen* (www.projectenbanksportenbewegen.nl) gebouwd. De projectenbank is een digitale databank die via internet toegankelijk is. De projectenbank voorziet in praktisch toepasbare informatie voor intermediairs en professionals op het gebied van sport- en bewegingsstimulering. De Projectenbank Sport en Bewegen wordt beheerd door het Kennis- en InformatieCentrum (KIC) van het NISB (Jeroen Hoyng). Het NISB en NOC*NSF benaderen landelijke sportorganisaties, sportbonden, provinciale sportraden, sportservicepunten en gemeentelijke afdelingen sport om gegevens over lopende projecten op het gebied van sport en bewegen op de website van de projectenbank in te voeren. Er staan momenteel 517 projecten in de Projectenbank Sport en Bewegen, waarvan 122 BOS-projecten (d.d. 06/02/07).

De derde databank, de projectenmodule van *GGD Kennisnet*, is een digitaal portal met informatie voor professionals werkzaam in de openbare gezondheidszorg en voor het publiek. GGD Nederland beheert deze databank (Gijs van der Horst). Contactpersonen

voor de BOS-impuls zijn Anja Koornstra en Diana Plantinga. Momenteel staan hier 3 BOS-projecten vermeld (d.d. 06/02/07), afkomstig uit de QUI-databank.

Meer informatie over de drie databanken vindt u in § 3.3.

1.4 Het verkennende onderzoek – TNO

Om na te gaan of er een discrepantie bestaat tussen de benodigde informatie voor de rijksoverheid aan de ene kant en de door de gemeente aan te leveren informatie aan de andere kant is TNO Kwaliteit van Leven gevraagd haar expertise in te zetten.

In het huidige onderzoek wordt onderzocht welke informatie noodzakelijkerwijs voor het Ministerie van VWS binnen de BOS-projecten vergaard zou moeten worden, welke informatie al aanwezig is, en welke informatie nog verkregen dient te worden om onderstaande vraagstellingen te kunnen beantwoorden.

Het Ministerie van VWS heeft voor het verkennende onderzoek een aantal zaken aangegeven waarin zij in het bijzonder is geïnteresseerd.

- Van de *jongeren*, de doelgroep van de BOS-impuls, wil het Ministerie van VWS weten of zij tevreden zijn over de activiteiten; of zij de activiteiten leuk hebben gevonden en of zij dankzij het BOS-project meer zijn of zullen gaan sporten en bewegen.

Voor wat betreft de leefbaarheid en/of sociale samenhang wil het Ministerie van VWS weten of de jongeren zich meer betrokken zijn gaan voelen bij hun wijk en of hun contacten met andere buurtbewoners zijn verbeterd.

- Van de *wijkbewoners* wil het Ministerie weten of zij tevreden zijn over het effect van het BOS-project en de bijbehorende activiteiten. Voornamelijk voor wat betreft de overlast en de leefbaarheid in de wijk. Bijvoorbeeld of de wijkbewoners het gevoel hebben dat de jongeren op een positievere manier bijdragen aan de leefbaarheid in de wijk.

- Van de *partners uit de BOS-driehoek* wil het Ministerie weten of zij de samenwerking met de andere partners uit de BOS-driehoek goed vonden verlopen, of er knelpunten waren en welke dit waren. Daarnaast zou het Ministerie graag inzicht willen hebben in de meerwaarde van de integrale aanpak: wat hebben ze weten te bereiken door samen te werken en hadden ze dit niet alleen kunnen bereiken?

Voor wat betreft de continueren van de samenwerking en de afstemming op de doelgroep: worden de jongeren in de toekomst vaker betrokken bij het aanpakken van aandachtsgebieden in de wijk? Ook is het voor het Ministerie interessant te weten of de samenwerking na afloop van de BOS-impuls beter is dan daarvoor.

- Van de *gemeente* wil het Ministerie weten hoe zij hun regierol en de samenwerking met de andere partijen hebben ervaren. Het Ministerie is tevens geïnteresseerd in de vraag of de gemeente met de BOS-impuls hun beleidsdoelen (beter) hebben kunnen realiseren, of ze betere contacten hebben en meer samen zijn gaan werken met partners uit de BOS-driehoek. Een zeer belangrijke vraag is of de gemeente na afloop van de BOS-impuls met eigen middelen soortgelijke projecten blijft financieren (continueren).

1.4.1 Doelstelling

Het doel van dit verkennende onderzoek is om na te gaan hoe de beoogde doelen van de BOS-impuls, zoals geformuleerd door het Ministerie van VWS, (zie § 1.2) op zowel

gemeentelijk als rijksniveau kunnen worden gehaald. Hiervoor zal TNO Kwaliteit van Leven inzicht geven in beschikbare en bruikbare informatie die op dit moment al door de gemeenten en/of BOS-projectleiders wordt aangeleverd en welke informatie additioneel dient te worden aangeleverd door de BOS-projectleiders.

Aangezien de tijdsplanning van de BOS-impuls en daarmee ook van de BOS-projecten¹ het niet mogelijk maakt wijzigingen door te kunnen voeren in de voorbereidende fase en grotendeels ook niet in de uitvoerende fase, zal het advies met betrekking tot de evaluatie en monitoring zich richten op de huidige mogelijkheden.

1.4.2 Vraagstellingen

Voor het verkennende onderzoek zijn in overleg met het Ministerie van VWS de volgende onderzoeksvraagstellingen geformuleerd:

1. Welke informatie is nodig voor de evaluatie van de BOS-impuls op het gebied van de achterstanden in *leefbaarheid, sociale samenhang en overlast*?
2. Welke informatie is aanwezig op het gebied van de achterstanden in *leefbaarheid, sociale samenhang en overlast*?
 - a. Welke informatie levert de aanvrager aan bij indiening van de aanvraag voor een BOS-uitkering?
 - b. Welke informatie moet de BOS-projectleider binnen 13 weken na afloop van ieder kalenderjaar en binnen zes maanden na afloop van de uitkeringsperiode invoeren in één van de drie databanken?
 - c. Wat is de kwaliteit van de QUI-databank voor wat betreft de volledigheid van de aangeleverde gegevens, vergelijkbaarheid van de aangeleverde gegevens tussen projecten, kwaliteit/ informatiewaarde van de aangeleverde gegevens en mogelijkheid voor monitoring van de aangeleverde gegevens?
 - d. Wat zijn de mogelijkheden voor eventuele aanpassing van de QUI-databank zodat deze geschikt wordt voor effectevaluatie en monitoring?

Noot: Tijdens de uitvoering van het onderzoek is gebleken dat slechts een deel van de BOS-projecten in de QUI-databank staat en dat er een aanzienlijk groter deel van de BOS-projecten in de Projectenbank Sport en Bewegen terug is te vinden. Na overleg met het Ministerie van VWS is dan ook besloten vraagstelling 2c en 2d ook te beantwoorden voor de Projectenbank Sport en Bewegen.

3. Welke aanvullende informatie zou de BOS-projectleider noodzakelijkerwijs (voor het Ministerie van VWS) nog gevraagd moeten worden op het gebied van de achterstandsgebieden *leefbaarheid, sociale samenhang en overlast* voor de evaluatie van de BOS-impuls en haar projecten?
4. Welke informatie met betrekking tot *voor-, tussen- en naschoolse (buitenschoolse) opvang en sport* is nodig, aanwezig (vergelijkbaar met 2a t/m 2d) en moet noodzakelijkerwijs nog gevraagd worden om:
 - a. inzicht te krijgen in de samenwerking tussen sportverenigingen, scholen en organisaties voor buitenschoolse opvang;

¹ De uitkeringen van de BOS-impuls zijn reeds toegekend op basis van de door de gemeente aangeleverde aanvragen, alle BOS-projecten zijn reeds gestart en een groot aantal hiervan is al in een vergevorderd stadium (uitvoerende fase).

- b. inzicht te krijgen in de effecten van de arrangementen tijdens buitenschoolse opvang.
5. Hoe kan inzicht worden verkregen in de mate waarin de *gemeenten de BOS-impuls met eigen middelen kunnen, willen en zullen voortzetten* na beëindiging van de impuls? Wat zijn de voorwaarden voor de gemeenten hiervoor?

Doelstelling evaluatie BOS-impuls

Het doel van de uiteindelijk uit te voeren evaluatie is het verschaffen van inzicht aan zowel gemeenten als overheid in de effecten van de gehele BOS-impuls en van de afzonderlijke BOS-projecten op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en op tevredenheid, samenwerking en bereidheid tot continuering van de activiteiten bij de gemeenten. Voor BOS-projecten uit de 3^e tranche is ook inzicht in de effecten van de aangeboden arrangementen tijdens buitenschoolse opvang gewenst.

Het idee is dat door het verschaffen van inzicht in de effecten van de gehele BOS-impuls en van de afzonderlijke BOS-projecten, de kans op implementatie van (kosten-) effectieve interventies na beëindiging van de tijdelijke stimuleringsregeling vergroot wordt. Om dit te bereiken wordt voor de toekomst gedacht aan een rapportage per BOS-project, waarbij de effecten van de eigen interventie worden vergeleken met andere vergelijkbare projecten (met hetzelfde doel) en/of met kerncijfers. Dit zal mogelijk leiden tot een toename van de kennis en een verbetering van de attitude bij de gemeenten ten aanzien van sport en beweging. Zo wordt de BOS-impuls dan ook een echte 'stimuleringsregeling'.

1.4.3 Afstemming

Voor het verkrijgen van informatie is contact gezocht met het *Ondersteuningsnetwerk BOS-impuls*. Dit netwerk bestaat uit het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW Jeugd en NIZW Sociaal Beleid), het Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ), het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) en X-S2 Kennisnetwerk Sociaal Beleid.

Het ondersteuningsnetwerk informeert en adviseert gemeenten, provincies, organisaties en instellingen over de BOS-impuls zodat op lokaal niveau succesvolle BOS-projecten tot stand komen. Daarnaast organiseren ze bijeenkomsten, beschrijven ze goede voorbeelden, stellen ze een informatiepakket samen, ontwikkelen ze *BOS-instrumenten* (*BOS-wijzer*, *BOS-kompas*) en verzorgen ze publicaties, waaronder een nieuwsbrief.

Ook is informatie verkregen via enkele gemeenten.

Daarnaast is er een klankbordgroep gevormd voor het becommentariëren van het conceptrapport, waarin de volgende personen zitting hebben genomen:

- Henry Iskes, Claire Hostmann, Ministerie van VWS
- Oene Klumper, X-S2
- Saskia Boeker, NIGZ
- Danny van Dijk, Henk Hack, Jeroen Hoyng, NISB
- Pieter Paul Bakker, NIZW
- Anja Koornstra, GGD Nederland
- Rick Verelzen, VNG
- Jeanet Bruil, op persoonlijke titel (werkzaam bij ZonMW)
- Barbara Teuben, Gemeente Maassluis
- Wil Ooijendijk, TNO Kwaliteit van Leven

1.4.4 *Werkzaamheden*

Het verkennende onderzoek bestond uit de volgende werkzaamheden:

- Het vergaren van beschikbare informatie/ expertise binnen TNO
- Literatuur- en documentenonderzoek, waaronder onderzoek van tien willekeurig door het Ministerie van VWS gekozen BOS-projectaanvragen uit de derde tranche
- Onderzoek van de QUI-databank
- Onderzoek van de Projectenbank Sport en Bewegen
- Het vergaren van informatie bij derden, waaronder gemeenten en het Ondersteuningsnetwerk BOS-impuls
- Verslaglegging
- Voorstel voor aanvullende vragen voor een effectevaluatie
- Voorstel voor vragen voor een procesevaluatie
- Voorstel voor aanvullende vragen naar samenwerking

1.5 **Leeswijzer**

In Hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de wijze waarop de BOS-impuls idealiter (in theorie) geëvalueerd zou moeten worden (vraagstelling 1). Aangezien het leeuwendeel van de BOS-projecten al van start is gegaan, is het niet meer haalbaar alle projecten op exact dezelfde wijze en met exact dezelfde meetinstrumenten te evalueren. In Hoofdstuk 3 wordt dan ook ingegaan op de wijze waarop de evaluatie op dit moment in de praktijk plaatsvindt (vraagstelling 2). Tot slot wordt in Hoofdstuk 4 de balans opgemaakt, waarbij de discrepantie tussen de Hoofdstukken 2 en 3 uiteen wordt gezet. Op basis daarvan worden vervolgens adviezen geformuleerd over wat nog nagevraagd zou moeten worden om een evaluatie naar behoren uit te kunnen voeren (vraagstelling 3). De vraagstellingen 4 en 5 komen in de hoofdstukken 2, 3 en 4 aan bod.

In de bijlagen is naast een overzicht van een aantal bestaande vragen(lijsten) (Bijlagen A, B en C) een drietal instrumenten opgenomen dat ter aanvulling op de vragen uit de bestaande databanken en formulier voor tussentijdse evaluatie is ontwikkeld. Met het eerste instrument kunnen gegevens worden verkregen voor het monitoren en evalueren van de BOS-impuls op de (tevredenheid over veranderingen in) achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast (effectevaluatie) (Bijlage D). Daarnaast is een vragenset opgenomen voor de uitvoering van een (jaarlijkse) procesevaluatie (Bijlage E). Dit instrument gaat in op de tevredenheid, samenwerking en continuering. Het derde en laatste instrument is ontwikkeld om meer inzicht te krijgen in de samenwerking gedurende alle fasen van het BOS-project.

2 Evaluatie BOS-impuls: in theorie

In dit hoofdstuk zal ingegaan worden op vraagstelling 1 (zie §1.4.2.): Welke informatie is nodig voor de evaluatie van de BOS-impuls op het gebied van de achterstanden in leefbaarheid, sociale samenhang en overlast?

Evaluatie van de BOS-impuls moet inzicht geven in verschillende aspecten. Ten eerste op het terrein van de output; in hoeverre zijn de in het BOS-projectplan opgenomen activiteiten uitgevoerd. Daarnaast moet de evaluatie inzicht verschaffen op het terrein van de outcome, de behaalde effecten; in hoeverre zijn achterstanden verminderd.

Voor het vaststellen van de BOS-uitkering wordt alleen naar de output gekeken (artikel 3, tweede lid Tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs, sport). In het huidige verkennende onderzoek is op verzoek van het Ministerie van VWS alleen naar de outcome op het gebied van de achterstanden in leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en tevredenheid, samenwerking en continuering gekeken.

Om inzicht te krijgen in de outcome, de effecten van de gehele BOS-impuls en van de afzonderlijke BOS-projecten, is het noodzakelijk de BOS-projecten systematisch op te zetten, uit te voeren en te evalueren. Hoewel de meeste BOS-projecten al van start zijn gegaan², wordt in onderstaande paragrafen ook aan het systematisch opzetten van een project aandacht besteed.

2.1 Opzetten en uitvoeren van een BOS-project

Voor het opzetten en uitvoeren van een BOS-project kunnen gemeenten advies inwinnen en informatie aanvragen bij het Ondersteuningsnetwerk BOS-impuls. Elk van de vier organisaties van het ondersteuningsnetwerk heeft haar eigen expertisegebied. De expertisegebieden staan beschreven op de website van het ondersteuningsnetwerk (<http://www.bosimpuls.nl>). Omdat de site onderhevig is aan wijzigingen (lees: verbeteringen) kunnen de bevindingen beschreven in dit rapport alweer achterhaald zijn.

Het ondersteuningsnetwerk heeft een tweetal hulpmiddelen ontwikkeld voor het opzetten en uitvoeren van een BOS-project: de BOS-wijzer (zie § 2.1.1) en het BOS-kompas (zie § 2.1.2). TNO heeft in 2006 in opdracht van het Ministerie van VWS een inventarisatie van protocollen gemaakt die gebruikt kunnen worden bij het evalueren van lokaal uitgevoerde leefstijlinterventies, zo ook BOS-projecten (zie § 2.1.3). Ten slotte is Intervention Mapping een hulpmiddel dat gebruikt kan worden bij het opzetten en uitvoeren van een BOS-project (zie § 2.1.4).

² In dit hoofdstuk worden hulpmiddelen en methoden besproken die idealiter gebruikt (zouden kunnen) worden bij de evaluatie van BOS-projecten. Echter, veel van de BOS-projecten zijn reeds aangevangen en/of vervorderd, waardoor niet alle stappen meer mogelijk zijn. Bijvoorbeeld het zorgvuldig opzetten van een experimentele opzet voor de evaluatie van het project of het uitvoeren van een voormeting met standaardvraagstellingen.

2.1.1 BOS-wijzer

De BOS-wijzer (www.bosimpuls.nl/boswijzer) is een hulpmiddel dat gebruikt kan worden bij het schrijven van de aanvraag voor een BOS-uitkering en het opzetten van een BOS-project, maar ook bij het uitvoeren en evalueren van een BOS-project³. De BOS-wijzer bestaat uit een matrix waarin per achterstandgebied (gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding en sport en bewegen) en per projectfase een aantal vragen wordt gesteld, zoals hieronder weergegeven.

<i>Analyse</i>
Welke organisaties zijn relevant? Om wie gaat het?
<i>Doelgroep</i>
Welke jongeren willen we bereiken? Wie nog meer?
<i>Doel</i>
Aan welke maatschappelijke effecten willen we bijdragen?
<i>Activiteiten</i>
Wat gaan we doen? Wat willen we bereiken?
<i>Organisatie</i>
Hoe gaan we het doen? Hoe betrekken we de doelgroep?
<i>Randvoorwaarden</i>
Wat hebben we nodig? Cofinanciering?
<i>Evaluatie</i>
Hoe evalueren we?
<i>Verankering</i>
Hoe verankeren we de resultaten?

Bij elke vraag wordt per achterstandgebied achtergrondinformatie gegeven. Tevens worden adviezen en tips gegeven. Waar mogelijk wordt verwezen naar andere websites, literatuur en relevante meetinstrumenten.

De BOS-wijzer is gebaseerd op het Preventie Effectmanagement Instrument (Preffi 2.0; www.preffi.nl). Preffi 2.0 is door het NIGZ ontwikkeld in samenwerking met GVO-praktijkmedewerkers, GVO- en preventiedeskundigen en onderzoekers. Het is een kwaliteitsinstrument dat een systematische werkwijze ondersteunt en tot doel heeft de effectiviteit van gezondheidsbevorderende projecten te vergroten. Het bestaat uit de volgende 8 clusters:

1. Randvoorwaarden en haalbaarheid
2. Probleemanalyse
3. Determinanten
4. Doelgroep
5. Doelen
6. Interventieontwikkeling
7. Implementatie
8. Evaluatie

³ De zoekfunctie van de BOS-wijzer is niet werkzaam waardoor het kan zijn dat bepaalde informatie niet of lastig kan worden gevonden.

2.1.2 BOS-kompas

Het BOS-kompas (<http://www.boskompas.nl>) is een instrument dat gebruikt kan worden voor het in kaart brengen en analyseren van wijken, buurten, stadsdelen of woonkernen en de achterstanden van jongeren op het gebied van gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding, sport en bewegen en overlast in het projectgebied (een zogenaamde wijkanalyse). Het BOS-kompas is ontwikkeld onder verantwoordelijkheid van het Ondersteuningsnetwerk BOS-impuls in samenwerking met Sportservice Noord-Brabant en K2 en is aan te vragen bij het NISB. Er bestaat een CD-rom versie (versie 1.1) en een internetversie. Bij de internetversie komt de data beschikbaar in een SPSS-bestand, wat niet het geval is bij de CD-rom versie. De internetversie wordt beheerd door NetQuestionnaires.

Het BOS-kompas bestaat uit een drietal instrumenten, namelijk een beschrijving van de fysieke omgeving, een beschrijving van de sociale omgeving en een vragenlijst over gedragsindicatoren. Gemeenten kunnen zelf bepalen op welke achterstanden ze zich in hun BOS-project willen richten en ook welke achterstanden ze willen meten. Door een keuze te maken uit het totale aanbod van vragen in het BOS-kompas, kan een gemeente een vragenlijst op maat aanmaken.

De instrumenten uit het BOS-kompas zijn grotendeels gebaseerd op de standaardvraagstellingen uit de Lokale en Nationale Monitor Gezondheid. Met de Lokale en Nationale Monitor Gezondheid verzamelen GGD'en en JGZ-afdelingen van Thuiszorginstellingen lokaal, via enquêtes en registraties, op een uniforme wijze gegevens over de fysieke, mentale en sociale gezondheid van de Nederlandse bevolking. Door samenvoeging van de lokale gegevensverzamelingen in een landelijke database ontstaan referentiegegevens. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid (0 tot 19 jarigen), de Lokale en Nationale Monitor Volksgezondheid (19 tot 65 jarigen) en de Lokale en Nationale Monitor Ouderen (65 jaar en ouder). De Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid is een initiatief van GGD Nederland, TNO Kwaliteit van Leven en Z-org. De meest recente versies van de standaardvraagstellingen en SPSS-syntaxen zijn te vinden via de website van GGD Kennisnet (<http://www.ggd Kennisnet.nl/monitors>) of via een gezamenlijke website van GGD Nederland, RIVM, Actiz en TNO: www.monitoregezondheid.nl.

Voor het evalueren van de BOS-impuls op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en op de tevredenheid, samenwerking en continuering zijn met name de beschrijving van de *fysieke* en *sociale omgeving* en de vragenlijst voor het achterstandsgebied *overlast* uit het BOS-kompas relevant.

Bij de beschrijving van de *fysieke omgeving* gaat het om het krijgen van een algemeen beeld van de wijk. Er wordt ingegaan op woonkenmerken (bijv. hoogbouw, verhouding huur- versus koopwoningen, verkoopprijs woningen, omgevingsadressendichtheid, etc.), het leefklimaat en functionele kenmerken (voorzieningen en professionals).

Onder leefklimaat wordt in het BOS-kompas het volgende verstaan:

- Hinder (geluid, vuil/rommel, stank, hondenpoep).
- Overlast (overlastmeldingen burens, hanggroepjongeren, verkeer).
- Vandalisme (vernielingen, bekladde, HALT-afdoeningen).
- Veiligheid en veiligheidsbeleving (criminaliteit, fietsendiefstal, inbraak, percentage aanhoudingen, percentage misdrijven, percentage aangifte jongeren, wapenbezit op school, aantal minderjarige verdachten van geweld, aantal verkeersongevallen in de wijk, verkeersongelukken).

- Criminaliteit (aantal jongeren dat in contact is gekomen met politie/ justitie naar leeftijd en etniciteit, percentage jongeren dat is aangehouden op de totale doelgroep, percentage jongeren dat onder schorsingsvoorwaarden rondloopt, percentage jongeren in het stadsdeel dat wacht op het uitzitten van een straf).
- Aantal jongeren dat drugs of alcohol gebruikt of aan alcohol verslaafd is, verkrijgbaarheid van drugs (bijv. aantal coffeeshops), verkrijgbaarheid van wapens (bijv. aantal in beslag genomen wapens).

Een beschrijving van de *sociale omgeving* bevat informatie over de bevolkingssamenstelling, de sociale contacten in de buurt en de sociale status.

Onder sociale contacten in de buurt wordt in het BOS-kompas het volgende verstaan:

- Sociale cohesie (aantal echtscheidingen in de wijk).
- Woonduur/ verhuismobiliteit.
- Sociale structuur.
- Aantal jongeren dat lid is van clubs en verenigingen.

De vragenlijst voor het achterstandsgebied *overlast* bestaat uit vragen over pesten, criminaliteit, subjectief slachtofferschap op het gebied van inbraak, diefstal, geweld en vernieling en gevoelens van onveiligheid en dreiging.

2.1.3 *Protocollen*

Een overzicht en vergelijking van verschillende bestaande protocollen die gebruikt kunnen worden bij het opzetten en evalueren van lokaal uitgevoerde leefstijlinterventies voor jongeren, inclusief het BOS-kompas en de standaardvraagstellingen, is te vinden in het TNO-rapport 'Protocollen ten behoeve van het opzetten en evalueren van leefstijlinterventies bij kinderen; een inventarisatie' (Bakker et al., 2006). De volgende onderwerpen ('scans') komen aan bod:

- Populatiescan
- Omgevingscan
- Sociale veiligheidscan
- Schoolscan
- Beweegscan (inclusief motoriek en fitheid)
- Sportscan
- Blessure- en ongevallenscan
- Gewichtscan
- Voedingscan
- ASE leefstijlscan (Attitude, Sociale Norm en Eigen effectiviteit t.a.v. voeding, sport en bewegen)
- Kwaliteit van leven-scan
- Interventiescan

Voor het evalueren van de BOS-impuls op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en op de tevredenheid, samenwerking en continuering is met name de *sociale veiligheidscan* relevant.

In deze scan wordt duidelijk gemaakt wat verstaan wordt onder (sociale) veiligheid: *'Veiligheid is meer dan de afwezigheid van criminaliteit: het heeft ook te maken met het gevoel van veiligheid. Objectieve en subjectieve veiligheid hangen samen met de sociale kwaliteit in een buurt. Dit wordt gevormd door formele en informele sociale contacten, gevoel van verantwoordelijkheid en gevoelens van gehechtheid.'*

De subjectieve veiligheid is van invloed op het welbevinden. Het kan een oorzaak zijn van stress, slaapstoornissen, maar ook van hart- en vaatziekten en afnemende mobiliteit. Het is belangrijk om te weten of mensen zich wel eens onveilig voelen en of mensen hun gedrag op basis van deze (vermeende) onveiligheid aanpassen. Mensen die zich onveilig voelen kunnen vermijdingsgedrag gaan vertonen.

Op het gebied van de sociale veiligheid zijn er drie standaardvraagstellingen ontwikkeld in het kader van de Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid (zie § 2.1.2), te weten: 'Sociale onveiligheid', 'Criminaliteit slachtoffer' en 'Criminaliteit dader'.

De 'standaardvraagstelling Sociale onveiligheid' dient ter beschrijving van het vóórkomen van het gevoel van onveiligheid bij 12-19 jarigen en over gedragsaanpassingen die worden toegepast vanwege (vermeende) onveiligheid. Met behulp van deze standaardvraagstelling worden de volgende deelindicatoren samengesteld:

- percentage 12-19 jarigen dat zich wel eens overdag onveilig voelt;
- percentage 12-19 jarigen dat zich wel eens 's avonds/ 's nachts onveilig voelt;
- inzicht in waar 12-19 jarigen zich onveilig voelen (facultatief);
- percentage 12-19 jarigen dat 's avonds liever niet alleen op plekken of straten in eigen wijk of buurt komt (facultatief).

De 'standaardvraagstelling Criminaliteit, slachtoffer' brengt het aantal slachtoffers van (kleine) criminaliteit in de leeftijd van 12-19 jarigen in de afgelopen 12 maanden in kaart. Met behulp van de standaardvraagstelling wordt het percentage bepaald:

- waarvan fiets, bromfiets of scooter is gestolen;
- waarvan geld is gestolen;
- waarvan andere spullen zijn gestolen;
- waarvan spullen zijn vernield;
- dat is bedreigd;
- dat is gehanteerd;
- dat in elkaar is geslagen.

De 'standaardvraagstelling Criminaliteit, dader' brengt het aantal daders van (kleine) criminaliteit in de leeftijd van 12-19 jaar in kaart. Met behulp van deze standaardvraagstelling worden de volgende uitkomsten samengesteld:

- Percentage 12-19 jarigen dat in de afgelopen 12 maanden 1 of meer keren:
 - vandalisme heeft gepleegd;
 - betrokken is geweest bij een gevecht;
 - diefstal heeft gepleegd;
 - een verkeersovertreding heeft begaan;
 - een ernstig geweldsdelict heeft gepleegd;
 - vuurwerk heeft afgestoken op ander moment dan oudejaarsavond;
 - ruzie heeft gehad met leerkracht;
 - zijn/ haar ouders heeft mishandeld;
 - weg is gelopen van huis en 1 of meer nachten is weggebleven.
- Percentage 12-19 jarigen dat in de afgelopen 12 maanden een wapen heeft gedragen (facultatief).
- Percentage 12-19 jarigen dat in de afgelopen 12 maanden een wapen heeft gebruikt (facultatief).

- Percentage 12-19 jarigen dat in de afgelopen 12 maanden ondervraagd is op het politiebureau (facultatief).
- Percentage 12-19 jarigen dat ooit is doorverwezen naar het Halt-buro (facultatief).

Sinds 1993 wordt er, voorheen tweejaarlijks en de laatste jaren zelfs jaarlijks, voor heel Nederland een rapport uitgebracht over de ontwikkeling van de criminaliteit, de onveiligheidsbeleving, het preventiegedrag van burgers en de wensen en behoeften van burgers ten aanzien van de basispolitiezorg: de Politiemonitor Bevolking. Tevens worden de resultaten per regionaal politiekorps afzonderlijk gepresenteerd. Dit gebeurt in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het merendeel van de regionale politiekorpsen.

De Politiemonitor Bevolking (www.minbzk.nl/veiligheid/politie/publicaties/politiemonitor_3) is het grootste enquêteonderzoek in Nederland dat op het terrein van veiligheid wordt gehouden. Het bevat een groot aantal vragen over verschillende aspecten van veiligheid en het functioneren van de politie die aan ruim 52.000 Nederlanders (15 jaar of ouder) is voorgelegd. De monitor biedt de mogelijkheid om trends te signaleren door de jaren heen en tussen politieregio's onderling. In de Politiemonitor Bevolking komen de volgende aspecten aan bod:

- buurtproblemen
- onveiligheidsgevoelens
- slachtofferschap
- de verhouding tussen politie en burgers:
 - melding- en aangiftebereidheid
 - het contact met de politie
 - burgeroordeel met betrekking tot de beschikbaarheid en zichtbaarheid van de politie
 - burgeroordeel met betrekking tot functioneren van de politie
 - burgeroordeel met betrekking tot het optreden van de politie in de woonbuurt.
- inbraakpreventie

2.1.4 *Intervention Mapping*

Een ander hulpmiddel dat gebruikt kan worden bij het opzetten en uitvoeren van een BOS-project is Intervention Mapping. Intervention Mapping is een stappenplan dat doorlopen moet worden bij het plannen en ontwikkelen van interventies op het terrein van gezondheidsbevordering. Een belangrijk uitgangspunt bij Intervention Mapping is dat keuzen worden gebaseerd op empirische gegevens uit de literatuur, kennis van theoretische concepten en gegevens verzameld bij de doelgroep van de interventie.

Het stappenplan van Intervention Mapping bestaat uit de volgende vijf stappen:

- Formuleren van specifieke programmadoelen.
In deze stap worden op grond van de probleemanalyse specifieke programmadoelen geformuleerd.
- Selectie van theoretische methoden en praktische interventietechnieken.
In deze stap wordt gezocht naar hoe de verschillende doelen op theoretische wijze gerealiseerd kunnen worden en op welke manier dat dan in een interventie tot uitdrukking komt.
- Ontwikkeling van de interventie.
In deze stap wordt de interventie ontwikkeld (inclusief pretest/ pilot), waarbij de samenwerking met de doelgroep en degene die de interventie gaan implementeren belangrijk is.

- Implementatie van de interventie.
Voor elke stap in het proces wordt een plan gemaakt, zodat duidelijk is wie wat doet opdat de interventie op een acceptabele manier wordt uitgevoerd.
- Evaluatie van de interventie.
Bovenstaande stappen kunnen niet alleen gebruikt worden bij het opzetten en ontwikkelen van de interventie, maar ook bij het evalueren van het proces en de effecten.

In onderstaand kader staan de specifieke taken per stap weergegeven.

<i>Specifieke programmadoelen</i>
Kies specifieke gedragsdoelen
Kies belangrijke, veranderbare determinanten
Kies (sub)doelgroepen
Maak een matrix van specifieke programmadoelen
<i>Theoretische methoden en praktische technieken</i>
Bedenk methodieken bij de programmaonderdelen
Leid methodieken af uit theorie en literatuur
Vertaal de methodieken in technieken
<i>Interventieontwerp</i>
Combineer de technieken in een plan
Ontwerp materialen
Test de materialen uit bij de doelgroep en produceer de materialen
<i>Implementatieplan</i>
Organiseer een verbindingsgroep
Kies implementatiedoelen
Produceer een implementatieplan
<i>Evaluatieplan</i>
Kies het evaluatieniveau
Maak vragen voor de effectevaluatie
Maak vragen voor de procesevaluatie

2.2 Evalueren van een BOS-project

De BOS-impuls kan op verschillende niveaus geëvalueerd worden: op micro, macro en meso niveau. Als een goede evaluatie op micro-niveau mogelijk is, op het niveau van een BOS-project, is automatisch ook de evaluatie op macro⁴ en meso⁵ niveau mogelijk. In de ideale situatie is in theorie ieder BOS-project dus goed te evalueren. Om dit te bereiken moet voor elk BOS-project een aantal elementen in kaart (kunnen) worden gebracht. Deze elementen zijn terug te vinden in het zogenaamde RE-AIM model (Glasgow et al., 1999), dat hieronder staat beschreven.

⁴ Op het niveau van vergelijkbare BOS-projecten samen.

⁵ Op het niveau van alle BOS-projecten samen; op het niveau van de BOS-impuls.

<i>Reach (Bereik)</i>
Proportie van de doelpopulatie die gebruik maakt van de interventie en het profiel van deze gebruikers of deelnemers.
<i>Efficacy (Effectiviteit)</i>
- Op het niveau van de deelnemers: welke positieve effecten hebben de deelnemers ervaren? Zijn de beoogde doelen bereikt? Welke negatieve effecten hebben de deelnemers ervaren? - Op het niveau van de interventieverstrekters: hoe tevreden zijn zij? Wat zijn de belangrijkste ervaren voor- en nadelen? Wordt de interventie als voldoende ervaren? Welke suggesties ter verbetering van de interventie heeft men? - Op het niveau van de gezondheidszorg: welke effecten heeft het op bijvoorbeeld de medische zorg? Treden er substitutie-effecten op met andere zorg? Wat zijn de financiële consequenties (kosteneffectiviteit)?
<i>Adoption (Adoptie)</i>
Representativiteit van de setting van de interventie en de identificatie van mogelijke drempels om de interventie in andere situaties/ settings in te voeren. Heeft de doelgroep de aangeboden interventie optimaal benut? Zijn er problemen geweest en hoe is daarmee omgegaan?
<i>Implementation (Implementatie)</i>
Hebben alle interventieverstrekters optimaal meegewerkt? Wat waren (mogelijke) redenen om niet of slechts ten dele aan de interventie mee te werken? Wat kan hiervan worden geleerd voor een eventuele grootschalige implementatie?
<i>Maintenance (Handhaving)</i>
Wat zijn de consequenties op langere termijn bij (grootschalige) implementatie?

Bij het evalueren van een BOS-project kan men onderscheid maken tussen de effectevaluatie en de procesevaluatie.

2.2.1 Effectevaluatie

Om te bepalen of met een BOS-project de beoogde resultaten zijn geboekt, dienen de doelstellingen van het project te worden geformuleerd volgens het SMART-principe. Dit staat beschreven in de handleiding bij de QUI-databank, stap 4 (doelstelling project of activiteit).

Het is belangrijk om doelen van het project en de afzonderlijke activiteiten zo concreet mogelijk te beschrijven. Formuleer projectdoelen zo SMART mogelijk (specifiek, meetbaar, aanvaardbaar, realistisch en tijdgebonden). Wilt u meer informatie over het concreet beschrijven van projectdoelen: kijk dan op de BOS-wijzer (www.bosimpuls.nl/boswijzer) bij de vraag 'Welke resultaten willen we bereiken?'

SMART staat voor:

S = Specifiek: de doelstelling moet duidelijk aangeven wat er door wie gedaan moet worden.

M = Meetbaar: de doelstelling moet een norm aangeven, zodat de voortgang objectief is vast te stellen en er gemeten kan worden of het uiteindelijke doel is bereikt.

A = Acceptabel: (ook aanvaardbaar en actiegericht) de doelstelling moet door de gehele organisatie gedragen worden. Deze betrokkenheid zorgt ervoor dat iedereen zich inzet om de doelstelling te behalen.

R = Realistisch: (ook wel realiseerbaar) de doelstelling moet met aanvaardbare inspanningen te behalen zijn. Leg de lat niet te hoog, maar ook niet te laag.

T = Tijdgebonden: vermeld in de doelstelling de termijn, waarbinnen het gewenste resultaat moet worden behaald.

Voorbeelden van thema's die binnen een BOS-project SMART geformuleerd moeten worden, zijn leefbaarheid, sociale samenhang en overlast, maar ook gezondheidsgerelateerde thema's als (over)gewicht, fitheid, geestelijke gezondheid, kwaliteit van leven, weerbaarheid, assertiviteit, schoolprestaties, sociale redzaamheid, welzijn, sport, bewegen, voedingsgedrag en opvoeding.

Enkele voorbeelden van doelstellingen van BOS-projecten zijn:

- Meer jeugd moet gaan sporten en bewegen.
- Jeugd moet meer gaan bewegen.
- Minder jongeren met overgewicht.
- Minder overlast door jongeren.
- Beter leefklimaat.

Deze doelstellingen moeten vervolgens SMART geformuleerd worden, bijvoorbeeld:

- Minimaal 50% van de jeugd is lid van een sportvereniging aan het eind van het project.
- Jeugd is gemiddeld twee uur per week meer gaan bewegen ten opzichte van voor het project.
- Afname van het percentage jongeren met overgewicht in de projectperiode met tenminste 10%.
- Afname van het aantal overlastmeldingen over jongeren in de projectperiode met 25%.
- Afname van het aantal slachtoffers van pestgedrag in de projectperiode met 5%.
- Toename van het aantal inwoners dat positief is over de leefbaarheid/ sociale kwaliteit in de wijk in de projectperiode met 5%.

Onderzoeksopzet

Idealiter worden alle relevante uitkomstmaten binnen een BOS-project op uniforme wijze voor de start van de BOS-activiteiten en na afloop van de BOS-activiteiten (nameting op korte termijn) gemeten bij de doelgroep waarvoor de activiteiten bedoeld zijn (experimentele groep). Op deze wijze kan worden bekeken of er sprake is van een verandering in de betreffende uitkomstmaat.

	T0		T1
Experimentele groep	voormeting/ nulmeting	BOS-activiteiten	nameting op korte termijn

Bij voorkeur wordt er een tweede nameting uitgevoerd (bijvoorbeeld één of meerdere jaren na afronding van de BOS-activiteiten) om te bekijken of de verandering in de betreffende uitkomstmaat beklijft.

	T0		T1	T2
Experimentele groep	voormeting/ nulmeting	BOS-activiteiten	nameting op korte termijn	nameting op lange termijn

Op basis van deze metingen kan echter geen uitspraak worden gedaan over de effectiviteit van de BOS-activiteiten. Met andere woorden, de al dan niet gevonden

verandering in de uitkomstmaat is niet met zekerheid toe te schrijven aan de BOS-activiteiten, aangezien andere factoren en rol kunnen hebben gespeeld.

Om uitspraken te kunnen doen over de effectiviteit van een BOS-project is daarom een controlegroep noodzakelijk. Deze controlegroep is vergelijkbaar met de experimentele groep, maar wordt niet 'blootgesteld aan' BOS-activiteiten.

	T0		T1	T2
Experimentele groep	voormeting/ nulmeting	BOS-activiteiten	nameting op korte termijn	nameting op lange termijn
Controlegroep	voormeting/ nulmeting	-	nameting op korte termijn	nameting op lange termijn

Bij voorkeur worden personen op basis van toeval (at random) aan de experimentele groep of controlegroep toegewezen. Deze onderzoeksopzet wordt ook wel randomised controlled trial (RCT) genoemd.

Met deze opzet wordt voorkomen dat personen die bijvoorbeeld zeer gemotiveerd zijn zich allemaal voor de BOS-activiteiten aanmelden en daarmee in de experimentele groep zitten en mensen die niet gemotiveerd zijn/ niet willen veranderen in de controlegroep zitten. Het kan dan lijken alsof het BOS-project zeer effectief is geweest, terwijl gevonden effecten c.q. veranderingen voornamelijk toe te schrijven zijn aan een hogere motivatie in de experimentele groep (deelnemers aan het BOS-project) in vergelijking tot de controlegroep.

			T0		T1	T2
Doelgroep	Randomisatie	Experimentele groep	voormeting/ nulmeting	BOS-activiteiten	nameting op korte termijn	nameting op lange termijn
		Controlegroep	voormeting/ nulmeting	-	nameting op korte termijn	nameting op lange termijn

Steekproefomvang

Alle metingen dienen plaats te vinden bij een representatieve steekproef uit de beoogde doelgroep. Formules die gebruikt worden bij het bepalen van de steekproefomvang gaan uit van de te verwachten proporties in de doelpopulatie en gewenste power en significantie. Ook kan uitgegaan worden van verwachte gemiddelden en bijpassende effectgroottes of precisie. Ten aanzien van deze parameters worden assumpties gekozen. Een kleine (realistische) verandering in de assumpties kan echter leiden tot grote verandering in de gewenste steekproefgrootte.

Een voorbeeld:

Stel dat we verwachten dat ongeveer 50% van de kinderen in een doelpopulatie een bepaalde achterstand heeft. Een steekproef van 371 kinderen zou dan nodig zijn om bij een dergelijk percentage, met 95% zekerheid (betrouwbaarheidsinterval) vast te kunnen stellen dat 45 tot 55% van de kinderen in de populatie daadwerkelijk deze achterstand heeft. Hierbij wordt dus een marge van 10% geaccepteerd. Indien men echter geen

genoegen wil nemen met een dergelijke ruime marge, en bijvoorbeeld een marge van 5% aan wil houden (2.5% meer en minder dan de gevonden waarde), zijn 1501 respondenten nodig. Dit is een verviervoudiging van de steekproefgrootte.

Vooraf bij achterstanden die relatief zeldzaam zijn zullen kleinere marges moeten worden geaccepteerd. Een marge van 10% is namelijk erg substantieel als verwacht wordt dat het probleem bij minder dan 10% van de kinderen voorkomt. In dergelijke gevallen dienen dan dus meer kinderen in de steekproef te worden opgenomen. Dit illustreert hoe groot de rol van de aannames in de berekening van de steekproefgrootte zijn.

Naast de te accepteren marges, spelen ook de aannames met betrekking tot de te verwachten percentages met een achterstand een rol. Er zijn grotere steekproeven nodig naarmate de te verwachten percentages in de populatie de 50% dichterbij komen. Als het geschatte percentage bijvoorbeeld 80% is, dan zijn minder respondenten nodig voor een even betrouwbare schatting.

Om terug te komen op bovenstaand voorbeeld: indien we een marge van 10% accepteren en het verwachte percentage met een achterstand 80% bedraagt, is een steekproef van 233 – in plaats van 371 – kinderen nodig. Een even grote steekproef van 233 is nodig voor een even betrouwbare meting bij een percentage van 20% in de doelpopulatie.

Doordat de te verwachten percentages per achterstand c.q. probleem een rol spelen zal per te evalueren vraagstelling een aparte berekening nodig zijn om de steekproefomvang te bepalen. Hierdoor kan geen algemene uitspraak gedaan worden over de benodigde steekproefomvang. Over het algemeen geldt dat hoe groter de steekproef is, hoe meer vraagstellingen nauwkeurig kunnen worden beantwoord. In de praktijk zullen statistische overwegingen echter vaak een minder grote rol spelen dan logistieke en financiële overwegingen (Klein Velderman & Bruil, 2006).

Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met de betrouwbaarheid, validiteit en gevoeligheid voor het meten van veranderingen van de gehanteerde meetinstrumenten. Hoe slechter het meetinstrument, hoe groter de steekproef zal moeten zijn.

Ook kan het interessant zijn om zogenaamde subgroepanalyses uit te voeren; bijvoorbeeld om de verschillen tussen jongens en meisjes nader te onderzoeken. De steekproefomvang geldt dan per subgroep en moet dan dus groter zijn.

Meetmethoden

Bij de effectevaluatie is het van belang dat alle uitkomstmaten op uniforme wijze worden gemeten en worden geanalyseerd. Niet alleen op de verschillende meetmomenten binnen een project, maar ook tussen verschillende projecten.

Dat betekent dat alle achterstanden eenduidig moeten worden gedefinieerd en ook dat exact dezelfde meetmethoden moeten worden gebruikt met exact dezelfde vragen en exact dezelfde antwoordcategorieën. Binnen het BOS-kompas zijn hiervoor enkele instrumenten te vinden.

Op de website van het BOS-kompas zijn de volgende vier thema's toegelicht: richtlijn gezonde voeding, body mass index, lidmaatschap sportvereniging en beweegnormen. Meer informatie over de achterstandgebieden gezondheid, sport en bewegen, welzijn, onderwijs en opvoeding is te vinden onder de BOS-wijzer

(www.bosimpuls.nl/boswijzer). Voor het evalueren van de BOS-impuls op het gebied van leefbaarheid, sociale samenhang en overlast is met name de toelichting op het achterstandsgebied 'welzijn' uit de BOS-wijzer relevant. Het achterstandsgebied welzijn omvat een breed scala aan indicatoren waaronder sociale integratie (samenhang), sociale participatie, sociale stabiliteit (waaronder veiligheid) en individueel welzijn.

In het BOS-kompas en de BOS-wijzer wordt er op gewezen geen dubbel werk te doen en onderzoek niet te herhalen als er al gegevens beschikbaar zijn die bruikbaar zijn voor de nulmeting (de wijkanalyse). Zo verrichten de meeste gemeenten en GGD'en periodiek onderzoek onder de algemene bevolking of onder specifieke bevolkingsgroepen zoals scholieren. Hierbij kan gedacht worden aan de Lokale en Nationale Monitor Gezondheid, maar ook aan Meerjaren Ontwikkelingsplannen, de Sociale Monitor, de Politie-monitor, de Monitor Sociale Pijler en lokale leefbaarheidsmonitoren. Landelijke bronnen zijn o.a. de rapportages Jeugd van het SCP waarin kerngegevens over probleemgedrag van jongeren worden gepresenteerd en het onderzoek 'Zekere banden, sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid' van het SCP over buurtbetrokkenheid, onderlinge interactie en integratie.

Als bovenstaande gegevens toegespitst kunnen worden op wijkniveau en op de doelgroep waarop het BOS-project zich richt moet goed nagedacht worden over de noodzaak van het inzetten van extra instrumenten en vragenlijsten uit het BOS-kompas. Verder is het belangrijk te beseffen dat verschillende gegevensbronnen niet zonder meer vergeleken kunnen worden, omdat de omvang en samenstelling van de onderzoeksgroep en de vraagstellingen kunnen verschillen.

De thema's tevredenheid, samenwerking en continuering worden op de websites van de BOS-impuls niet nader toegelicht. Aangezien het Ministerie van VWS veel belang hecht aan deze thema's, worden deze thema's hieronder uitgewerkt.

Tevredenheid

Het Ministerie van VWS is voor het verkrijgen van inzicht in de kansen op continuering van de BOS-projecten geïnteresseerd in de tevredenheid van de verschillende betrokkenen, te weten: de doelgroep, de wijkbewoners en de betrokken partijen uit de BOS-driehoek.

Men kan over verschillende zaken wel of niet tevreden zijn. Omdat dit verkennende onderzoek zich richt op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast, zal ook worden ingegaan op het meten van de tevredenheid van de betrokken partijen over de veranderingen in deze achterstanden. Evaluatie van dergelijke zaken past binnen een effectevaluatie.

Daarnaast kan men wel of niet tevreden zijn over de aanpak van het BOS-project. Is men bijvoorbeeld tevreden over de samenwerking tussen de verschillende partners uit de BOS-driehoek? Is men tevreden over de invulling van de aangeboden activiteiten? Is men tevreden over de opkomst van de doelgroep bij de activiteiten? Het zoeken naar antwoorden op deze en soortgelijke vragen, past binnen een procesevaluatie.

Samenwerking

Goede samenwerking tussen alle betrokkenen (doelgroep, wijkbewoners, intermediairs, partners uit de BOS-driehoek en gemeente) is voor alle BOS-projecten een zeer belangrijke voorwaarde voor succes van het project en daardoor ook een belangrijke uitkomstmaat. Het wordt dan ook aangeraden de verschillende niveaus van samenwerking regelmatig in kaart te brengen en te evalueren (procesevaluatie). Voor het opzetten van lokale samenwerkingsverbanden wordt verwezen naar de 'Lokale Samenwerkings Wijzer' van het NIGZ (www.nigz.nl/wijkslag).

Samenwerking op verschillende niveaus

Samenwerking tijdens een BOS-project vindt op verschillende niveaus plaats en dient ook op verschillende niveaus gemeten te worden. Deze niveaus zijn:

- Samenwerking tussen de partners uit de BOS-driehoek (buurt, onderwijs, sport, en indien van toepassing, ook de instellingen die zorg dragen voor buitenschoolse opvang).
- Samenwerking tussen partners uit de BOS-driehoek en (intermediaire) doelgroepen.
- Samenwerking tussen partners uit de BOS-driehoek en de gemeente(n).

Samenwerking tijdens verschillende fasen in het project

Een BOS-project kent verschillende fasen. De vormgeving van de samenwerking en de tevredenheid hiermee kan per fase verschillend zijn. Daarom is het van belang om in alle fasen de samenwerking in beeld te brengen. De verschillende fasen in een project zijn:

- Voorbereiding
- Uitvoering
- Afronding
- Continuering

Samenwerking meten

Om inzicht te krijgen in de samenwerking op verschillende niveaus en tijdens de verschillende fasen in het project en deze te kunnen evalueren is informatie nodig over:

- Wie zijn de samenwerkingspartners en wat zijn hun doelstellingen en bijbehorende taken?
- Hoe is de samenwerking vormgegeven?
- Is men tevreden over de samenwerking?
- Wat zijn de knelpunten in de samenwerking en hoe worden deze opgelost?
- Is continuering van de samenwerking na afloop van het BOS-project gewaarborgd en op welke manier?

Continuering

Een zeer belangrijke vraag van het Ministerie van VWS is of de gemeente na afloop van de BOS-impuls met eigen middelen soortgelijke projecten zal blijven financieren. De impuls is pas echt een stimuleringsregeling als de gemeenten zich ook na afloop van de financiering blijven inzetten voor jongeren.

Om inzicht te krijgen in de plannen voor en bereidheid tot continuering van de samenwerking is informatie nodig over:

- Is men van plan de huidige samenwerking in de toekomst voort te zetten?
- Heeft de gemeente met de BOS-impuls haar beleidsdoelen (beter) kunnen realiseren?

- Blijft de gemeente na afloop van de BOS-impuls met eigen middelen soortgelijke projecten financieren?

Daar waar het Ministerie geïnteresseerd is in hoe de betrokken partijen gedurende de looptijd van de BOS-uitkering aankijken tegen continuering van het project na beëindiging van de uitkering, valt het thema 'continuering' binnen de procesevaluatie. Daarnaast zal bij continuering van het project sprake zijn van implementatie. Het onderzoeken van dit aspect valt binnen een implementatie-onderzoek (zie § 2.3) en niet binnen een evaluatieonderzoek.

2.2.2 *Procesevaluatie*

Of een project leidt tot het gewenste effect, kan in sterke mate bepaald worden door het proces van het project. Werde de beoogde doelgroep bereikt (Reach) en werd aansluiting bij deze doelgroep gevonden? Was iedereen tevreden over het project: zowel de uitvoerders als de deelnemers? Of waren er bepaalde belemmeringen voor een soepel verloop van het project?

Met behulp van een procesevaluatie kan meer inzicht worden verkregen in bevorderende en belemmerende factoren van het project. Op basis hiervan kan een verbeteringslag worden gemaakt bij het continueren en uitrollen van het project. De kans op grotere, positievere effecten van het project worden hiermee vergroot.

Bij een procesevaluatie gaat het om het systematisch inwinnen van informatie over het verloop van het proces. Hiervoor zijn verschillende methoden voorhanden zoals (focusgroep) interviews, vragenlijsten, observatie en notulenanalyse. Zo zou men bijvoorbeeld met behulp van focusgroep interviews inzicht kunnen krijgen in de ideeën en gevoelens van de jongeren, wijkbewoners, partners uit de BOS-driehoek en/ of de gemeente. Een focusgroep bestaat meestal uit zeven tot tien personen die zijn geselecteerd op basis van bepaalde overeenkomstige kenmerken: bijvoorbeeld een groep leerkrachten die het programma hebben verzorgd. In het focusgroep interview staat de communicatie over en weer tussen de deelnemers centraal. Deze interactie wordt op gang gebracht door een ervaren gespreksleider. Focusgroep interviews kunnen onder andere gebruikt worden om de (on)tevredenheid van de groepen in kaart te brengen (Van Assema et al., 1992).

2.3 **Implementeren van een BOS-project**

Indien het totale arrangement van een BOS-project effectief is gebleken, kan het arrangement onder een aantal voorwaarden op grote(re) schaal uitgerold worden. Aangezien het Ministerie van VWS met de BOS-impuls een duurzaam effect beoogt, zal aandacht besteed moeten worden aan het implementeren van effectieve arrangementen (hierna 'interventies' genoemd). Welke stappen moet men concreet zetten om een effectieve interventie op grote(re) schaal uit te rollen en te implementeren?

Wat is implementeren?

Implementeren is niet simpelweg het uitvoeren van de interventie. Ook de begrippen verankering, bestendiging of continuering dekken de lading niet. Onder implementatie wordt het volgende verstaan: de procesmatige en planmatige invoering van vernieuwingen en/of veranderingen van bewezen waarde met als doel dat deze een structurele plaats krijgen in het (beroepsmatige) handelen, in het functioneren van organisatie(s) of in de structuur van de gezondheidszorg (Ravensbergen et al., 2006).

Implementatie is een begrip dat niet meer weg te denken is binnen de sociale sector. Voor blijvende verbetering zijn inspanningen op het vlak van kennistoepassing en implementatie immers onontbeerlijk. Het is een groot misverstand dat goede resultaten zich vanzelf verspreiden en op eigen kracht tot daadwerkelijke innovaties leiden.

Vaak wordt bij de verspreiding van effectieve interventies voorbij gegaan aan de mogelijke discrepantie die kan optreden tussen de interventie zoals bedoeld door de ontwikkelaars en het gebruik ervan in de praktijk. Sociale interventies (bijvoorbeeld een compleet BOS-arrangement) bieden de intermediaire gebruiker vaak ruimte tot aanpassingen of er kunnen gedeelten van het programma worden overgeslagen. Hierdoor kunnen de beoogde effecten bij de doelgroep uitblijven.

Implementatie-proces

Bij het implementatie-proces kunnen drie fasen onderscheiden worden (Rogers, 2003):

- 1) *Adoptie*: de fase waarin gebruikers (de doelgroep) op basis van hun informatie over de interventie de voor- en nadelen ervan afwegen en die omzetten in een voornemen (intentie) om al dan niet gebruik te willen gaan maken c.q. deel te nemen aan de activiteiten behorende tot de interventie;
- 2) *Implementatie*: de fase waarin de eerder gevormde intenties van de gebruikers worden omgezet in daadwerkelijk gebruik van c.q. deelname aan de activiteiten behorende tot de vernieuwing (ook initieel gebruik of initiële implementatie genoemd);
- 3) *Continuering*: de fase waarin de gebruikers op basis van hun ervaringen met de interventie besluiten tot voortzetting of beëindiging van gebruik c.q. deelname.

Belangrijk in het doorlopen van de fasen adoptie, implementatie en continuering is de intermediair, want hij/zij is tenslotte degene die bepaalt of en op welke wijze de doelgroep (de jongeren) aan de interventie wordt blootgesteld. Een strategie ter invoering van BOS-interventies richt zich in de kern dus op verandering van het gedrag en of intentie van intermediairs. Deze strategie omvat het geheel van activiteiten dat is gericht op het bij intermediaire gebruikers bevorderen van intentie tot gebruik, daadwerkelijk gebruik en continuering van gebruik. Voor het ontwerp van een strategie gericht op intermediairs staan in principe de volgende beleidsinstrumenten ter beschikking: (1) informatieve en/of overredende voorlichting, (2) wet- en/of regelgeving, (3) prijsbeleid, en (4) het treffen van voorzieningen die het gebruik uitlokken of vergemakkelijken (Klein Velderman et al., 2007).

Determinanten

In de literatuur vinden we een grote diversiteit aan determinanten die verantwoordelijk bleken voor het welslagen of stagneren van de implementatie. Zo werden in een recente review van de internationale literatuur over determinanten van zorginnovaties in totaal 49 verschillende factoren gevonden (Fleuren et al., 2006). Deze factoren bleken te kunnen worden geclassificeerd in een vijftal hoofdcategorieën, te weten kenmerken van respectievelijk de gebruiker (de (intermediaire) doelgroep), de interventie, de organisatie, de samenwerking binnen een netwerk en de implementatiestrategie.

Kenmerken van de gebruiker

Naast kenmerken van de uiteindelijke doelgroep, de jongeren, is het ook belangrijk aan te sluiten bij de kenmerken van de intermediaire doelgroep.

Kenmerken van de interventie

Zoals al genoemd spelen bij het welslagen van het implementeren van de interventie ook de kenmerken van de interventie een rol, en vooral die zoals ervaren door de gebruiker. Daarbij is de bewezen effectiviteit van de interventie slechts één van de vele kenmerken die op enig moment voor de beoogde gebruikers van belang kunnen zijn. Andere kenmerken zijn bijvoorbeeld waargenomen bruikbaarheid, waargenomen procedurele helderheid, benodigde tijdsinvestering en ervaren aansluiting bij de eigen populatie.

Kenmerken van de organisatie

Een intermediair maakt vaak deel uit van een organisatie waarvan de kenmerken al dan niet bevorderlijk zijn voor de invoering van interventies. Organisatiekenmerken waarvoor evidentie bestaat dat ze de invoering van een interventie kunnen bevorderen en die binnen het bereik liggen van een specifiek project zijn: (1) het bevorderen van intercollegiale uitwisseling, (2) betrokkenheid van beoogde gebruikers bij het nemen van de adoptiebeslissing, en (3) pro-actief op de interventie gericht leiderschap. Op hun beurt werken de organisaties binnen de BOS-driehoek ook weer samen met andere organisaties binnen deze driehoek. Deze organisaties dienen zich binnen het netwerk te houden aan bepaalde wet- en regelgeving en/ of financieringsafspraken (sociaal-politieke context). Dergelijke kenmerken kunnen eveneens belemmerend of bevorderend werken.

Kenmerken van de implementatiestrategie

De initiatiefnemer tot implementatie dient de strategie zo te ontwerpen dat deze per fase (adoptie, implementatie en continuering) aansluit bij de voor die specifieke interventie relevant gebleken determinanten. In de praktijk kan zelden uitgegaan worden van een standaard beginsituatie of een standaard implementatiestrategie, immers de ene interventie is de andere niet. De uitgangssituatie varieert per interventie, ook al richten ze zich allemaal op dezelfde doelgroep: 4-19 jarigen (Klein Velderman et al., 2007).

Planning

Voordat men gaat implementeren is het aan te bevelen een verspreidings- en implementatieplan op te stellen. Hiervoor heeft ZonMw een checklist beschikbaar. Ook voor de implementatie van sport- en beweeginterventies is een stappenplan voorhanden. NOC*NSF heeft samen met het NISB de leidraad SPiL opgesteld. SPiL: Sport- en bewegings Implementatie Leidraad (uit: Handboek Jeugd, NOC*NSF/ NISB, 2002). SPiL bestaat uit de volgende tien stappen:

- Stap 1: bepaal de uitgangssituatie en kies een liefst effectief gebleken beweeg-interventie
- Stap 2: verken het draagvlak
- Stap 3: maak afspraken met samenwerkingspartners
- Stap 4: bepaal de doelgroepen
- Stap 5: kies doelen
- Stap 6: kies een strategie
- Stap 7: maak een werkplan
- Stap 8: voer uit
- Stap 9: evalueer
- Stap 10: waarborg continuïteit

Voor de implementatie van een leefstijlinterventie in Amsterdam (Jump-in) zijn soortgelijke aandachtspunten opgesteld (Jurg et al., 2005). Samengevat gaat het daarbij om de volgende acht aandachtspunten:

1. Creëer draagvlak
2. Zorg voor voldoende informatieoverdracht naar de betrokken partijen
3. Train de uitvoerende personen
4. Investeer in samenwerkingsrelaties
5. Zorg voor voldoende informatieoverdracht aan ouders of andere relevante derden
6. Blijf onderzoek doen naar de verwachtingen en tevredenheid (procesevaluatie)
7. Maak resultaten kenbaar
8. Houd rekening met mogelijke knelpunten die op kunnen treden

In beide stappenplannen wordt draagvlak genoemd als belangrijke factor, net als samenwerkingspartners en evaluatie. Op de BOS-wijzer is ook enige informatie te vinden over het creëren van draagvlak.

3 Evaluatie BOS-impuls: in de praktijk

In dit hoofdstuk staat beschreven hoe de evaluatie van de BOS-impuls op dit moment in de praktijk is vormgegeven; wat de BOS-regeling inhoud en welke informatie in welke fase van het BOS-project aangeleverd dient te worden. Daarmee wordt vraagstelling 2 (zie § 1.4.2) behandeld: Welke informatie is aanwezig op het gebied van de achterstanden in *leefbaarheid, sociale samenhang en overlast*?

3.1 De BOS-regeling

3.1.1 Evaluatie

In de ‘Tijdelijke stimuleringsregeling, buurt, onderwijs en sport’ (BOS-regeling) wordt in artikel 3, tweede lid, onderdeel d aandacht besteed aan de evaluatie van de BOS-projecten en de BOS-impuls. Daar staat vermeld dat het BOS-projectplan een beschrijving moet bevatten van de wijze waarop het BOS-project wordt geëvalueerd, zowel gedurende als na afloop van het project. In het derde lid van dit artikel staat vervolgens nog dat de aanvraag wordt getoetst op de beoogde effecten en op de concreetheid en meetbaarheid van de te verwachten resultaten.

In de artikelsgewijze toelichting wordt tevens vermeld dat een wijkanalyse vereist is om de achterstanden in kaart te brengen. De gemeente dient op basis van deze wijkanalyse aan te geven op welke manier men de achterstanden met de BOS-aanpak wil verminderen dan wel wegwerken. Een wijkanalyse dient tevens als nul- c.q. voormeting, zodat na afloop van het project de effecten op lokaal niveau kunnen worden vastgesteld. Bij de wijkanalyse wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van bestaand feitenmateriaal en aangesloten bij bestaand instrumentarium, zoals monitors van de GGD. De evaluatie moet inzicht geven in verschillende aspecten: in hoeverre zijn de activiteiten uitgevoerd (output) en in hoeverre is de problematiek ten opzichte van de nulmeting minder geworden (outcome). Voor zowel de output als de outcome dient de evaluatie inzicht te geven aan de hand van in het projectplan aangegeven prestatie-indicatoren.

Deze eisen rondom de evaluatie lijken erg solide.

3.1.2 Achterstanden

In de ‘Tijdelijke stimuleringsregeling, buurt, onderwijs en sport’ (BOS-regeling) wordt in artikel 1, eerste lid, onderdeel d de term ‘achterstand’ nader gedefinieerd. Deze luidt: *‘een bestaande achterstandssituatie van jeugdigen op het terrein van gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding, sport of bewegen of een achterstandssituatie in de buurt ontstaan door het gedrag van jeugdigen dat door de bewoners van een projectgebied als overlast wordt ervaren.’* In de bijbehorende artikelsgewijze toelichting staat nog vermeld: *Achterstanden op het gebied van de gezondheid zijn bijvoorbeeld ongezond leefgedrag, psychosociale klachten en overgewicht, terwijl bij achterstanden op het terrein van welzijn gedacht kan worden aan gebrek aan sociale vaardigheden en uit verveling rondhangen. Projecten kunnen zich ook richten op het gedrag van jeugdigen dat door bewoners in een projectgebied als overlast wordt ervaren, zoals rondhangen of kleine criminaliteit. Bij achterstanden op het gebied van onderwijs kan het gaan om bijvoorbeeld schooluitval en ontwikkelingsachterstand. Een achterstand op het terrein van opvoeding is bijvoorbeeld een gebrek aan waarden en normen. Achterstanden op*

het terrein van sport en bewegen zijn bijvoorbeeld bewegingsarmoede en sportuitval. De achterstanden kunnen zich voordoen op één, maar ook op meer van de in het artikel genoemde beleidsterreinen. Als zich op verschillende terreinen achterstanden voordoen, verdient het de voorkeur dat deze achterstanden allen in het project worden geanalyseerd en geïntegreerd worden aangepakt. Een gemeente dient op basis van een analyse, zoals bedoeld in artikel 3, tweede lid zelf aan te geven om welke achterstanden het gaat.

In de artikelsgewijze toelichting bij artikel 3, tweede lid staat vermeld dat de gemeente op basis van de verplichte wijkanalyse het begrip achterstand dient te operationaliseren.

Opgemerkt kan worden dat twee van de drie achterstandsgebieden die in het kader van dit verkennende onderzoek door het Ministerie van VWS geformuleerd zijn, leefbaarheid en sociale samenhang, weliswaar raakvlakken hebben met de in de BOS-regeling genoemde achterstanden, maar niet als zodanig genoemd worden. Overlast valt wel binnen de gedefinieerde achterstanden in de regeling. Dit wil overigens niet zeggen dat het Ministerie niet geïnteresseerd is in de andere achterstandsgebieden die in de BOS-regeling worden genoemd (gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding en sport en bewegen), maar deze vallen wel buiten de scope van dit verkennende onderzoek.

Het is te verwachten dat de partijen die zitting hebben in het ondersteuningsnetwerk en ook het veld uitsluitend of voornamelijk bekend zijn met de interesse van het Ministerie in de achterstanden zoals gedefinieerd in de BOS-regeling.

3.1.3 *Tevredenheid, samenwerking en continuering*

Naast de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast vallen de thema's *tevredenheid*, *samenwerking* en *continuering* binnen de scope van dit verkennende onderzoek met betrekking tot het evalueren en monitoren van de BOS-impuls. Deze thema's worden echter niet als evaluatiethema's in de BOS-regeling genoemd.

Wel wordt in artikel 1, eerste lid, onderdeel a genoemd dat pas van een BOS-project gesproken kan worden als er sprake is van een in samenwerking tussen buurt, onderwijs en sport gecreëerd arrangement gericht op het verkleinen van achterstanden in een projectgebied. In artikel 4, tweede lid van de regeling worden de gehanteerde criteria bij het bepalen van de voorrang in de verdeling van het beschikbare budget beschreven. In onderdeel a wordt de mate van betrokkenheid van buurt-, onderwijs- en sportorganisaties bij de totstandkoming en de uitvoering van het BOS-project genoemd als criterium. In de bijbehorende artikelsgewijze toelichting staat nog vermeld dat samenwerking binnen de BOS-aanpak de drijvende kracht is voor het effectief bestrijden van achterstanden van jongeren en het verminderen van overlast. In onderdeel b wordt aangegeven dat de duurzaamheid van de activiteiten die in het kader van het BOS-project worden gerealiseerd tot één van die criteria behoort. Het gaat hier om de in de aanvraag aangegeven (te verwachten) duurzaamheid. In de bijbehorende artikelsgewijze toelichting staat vervolgens nog vermeld dat met de BOS-impuls wordt beoogd dat de succesvolle activiteiten beklijven en blijven voortbestaan. Meting van dit criterium gebeurt aan de hand van de huidige gemeentelijke voornemens ten aanzien van voortzetting van het BOS-project na afloop van de BOS-uitkering, zoals vastgelegd in gemeentelijke nota's op beleids- en uitvoeringsniveau. De andere criteria hebben betrekking op de betrokkenheid en participatie van relevante groepen bij de ontwikkeling en uitvoering van het project, de verscheidenheid aan achterstands-

gebieden waarop het project zich richt, de concreetheid, de meetbaarheid en de kosten-baten verhouding.

Kortom, de themas' samenwerking en continuering komen indirect wel aan bod in de beschrijving van de BOS-regeling, maar het thema tevredenheid niet.

3.1.4 *Buitenschoolse opvang*

Als laatste aandachtspunt in dit verkennende vooronderzoek heeft het Ministerie van VWS aangegeven geïnteresseerd te zijn in het monitoren en evalueren van de aangeboden arrangementen die betrekking hebben op de buitenschoolse opvang.

In de tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport (d.d. oktober 2004) wordt dit onderwerp nauwelijks aangehaald. In de toelichting wordt wel gesproken over een mogelijke betrokkenheid van kinderopvangorganisaties (vóór-, na- en buitenschoolse opvang) in de meewerking aan het aanbieden van BOS-arrangementen als buurtorganisatie.

Om het onderwerp naschoolse opvang en sport ook binnen de BOS-impuls meer aandacht te geven hebben zich een tweetal wijzigingen voorgedaan in de regeling; in artikel 4, tweede lid (in Staatscourant 6 februari 2006, nr. 26/ pag. 17). Hierin wordt voor de 3^e tranche gesteld dat ook de mate van betrokkenheid van naschoolse opvangorganisaties bij de totstandkoming en uitvoering van de BOS-impuls tot de gehanteerde criteria bij het bepalen van de voorrang in de verdeling van het beschikbare budget behoort. De tweede wijziging is een aanvulling op de gestelde criteria, luidend: de mate waarin de uitvoering van de activiteiten in het kader van het BOS-project wat betreft tijdstip en locatie aansluiten op de activiteiten en voorzieningen van buurt-, onderwijs-, sport- en naschoolse opvangorganisaties.

3.2 **Aanvraag: de aangeleverde gegevens**

Bij de aanvraag van een uitkering voor een BOS-project heeft de aanvrager gebruik moeten maken van de standaard formulieren 'Oplegvel', 'Projectbegroting' en 'Verklaring college B&W'. Voor het huidige onderzoek is alleen het oplegvel relevant. Dit formulier zal daarom worden besproken.

De aanvraag moest naast de drie ingevulde formulieren ook een projectplan bevatten. De inhoud van het projectplan wordt overgelaten aan de aanvrager. De aanvrager kan het ondersteuningsnetwerk hierbij om hulp vragen⁶.

Het oplegvel bevat vragen naar:

A. Gegevens aanvrager

Hierbij is vooral het '*Aantal inwoners gemeente*' (gebaseerd op de meest recente cijfers op het moment van aanvraag, vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek) relevant voor een evaluatie van de BOS-impuls.

⁶ De hoeveelheid ondersteuning is bepaald op een maximaal aantal dagdelen per gemeente. In de fase van het schrijven van de BOS-aanvraag was de ondersteuning gemaximeerd op 3 dagdelen per gemeente. In de opstartfase is de ondersteuning gemaximeerd op 6 dagdelen per gemeente voor het eerste project. Bij meerdere projecten kan daar een aantal dagdelen bijkomen.

B. Gegevens over het project

Voor een evaluatie van de BOS-impuls zijn relevant:

- *Startdatum* en *einddatum*: geeft inzicht in de duur van het project.
- Projectgebied en doelgroep: geeft inzicht op wie het project is gericht.
 - *Het betreft het projectgebied omdat,*
 - *Korte beschrijving van de doelgroep*
- Doelstelling, te verwachten output en outcome: geeft mogelijkheid om te toetsen of de doelstellingen en verwachtingen wel/niet behaald zijn.
 - *Korte doelstelling van het project*
 - *Korte beschrijving van de te verwachten kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het project (output⁷)*
 - *Korte beschrijving van het te verwachten maatschappelijke effect (outcome⁸)*
- Concrete activiteiten: geeft inzicht in welke activiteiten (onder andere) hebben bijgedragen aan het uiteindelijke resultaat.
 - *Korte beschrijving van de concrete activiteiten waarmee de achterstand wordt bestreden*
- Evaluatiemethodiek: geeft enig inzicht in welke waarde kan worden gehecht aan de evaluatie. Zijn er bijvoorbeeld interviews gehouden of zijn er vragenlijsten afgenomen.
 - *Korte omschrijving van de evaluatiemethodiek*

C. Gegevens over de samenwerking

Hierbij staat opgemerkt dat in het projectplan aan moet worden gegeven op welke manier de samenwerking tot stand is gekomen en waaruit deze samenwerking blijkt.

a. Voorbereiding BOS-projectaanvraag

- Is bij de voorbereiding van het BOS-project de samenwerking duurzaam verankerd?
Ja/nee

- Zo ja, met welke beleidsterreinen?:

- *Welzijn* Ja/nee
- *Onderwijs* Ja/nee
- *Sport* Ja/nee
- *Gezondheid* Ja/nee
- *Jeugd* Ja/nee
- *Anders* Ja/nee, te weten:

- Is bij het ontwikkelen van de BOS-projectaanvraag samengewerkt met andere instellingen, organisaties en verenigingen?

Ja/nee

- Zo ja, met welke?

<i>Buurt</i>	<i>Onderwijs</i>	<i>Sport</i>
<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>3</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>4</i>	<i>4</i>	<i>4</i>
<i>5</i>	<i>5</i>	<i>5</i>
<i>6</i>	<i>6</i>	<i>6</i>

⁷ In dit rapport wordt de definitie uit de BOS-regeling gehanteerd: in hoeverre de verschillende activiteiten uitgevoerd zijn. Daarnaast valt ook het behalen van de verwachte deelname onder output.

⁸ In dit rapport wordt de definitie uit de BOS-regeling gehanteerd: in hoeverre de problematiek ten opzichte van de nulmeting minder is geworden.

b. *Uitvoering BOS-projectaanvraag*

- *Wordt bij de uitvoering van het BOS-project samengewerkt met andere instellingen, organisaties en/of verenigingen?*

Ja/nee

- *Zo ja, met welke?*

<i>Buurt</i>	<i>Onderwijs</i>	<i>Sport</i>
<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>3</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>4</i>	<i>4</i>	<i>4</i>
<i>5</i>	<i>5</i>	<i>5</i>
<i>6</i>	<i>6</i>	<i>6</i>

D. Het volledige projectplan: kan relevant zijn voor een evaluatie van de BOS-impuls. De inhoud wordt overgelaten aan de aanvrager, wat de toepasbaarheid in een evaluatie niet eenvoudig maakt.

E. De volledige projectbegroting: kan relevant zijn voor een kosteneffectiviteitanalyse binnen de evaluatie van de BOS-impuls.

F. Verklaring

3.2.1 *Achterstanden*

Op de standaard formulieren ‘Oplegvel’, ‘Projectbegroting’ en ‘Verklaring college B&W’ worden geen vragen gesteld over de achterstanden waarop het project zich richt. Wel wordt gevraagd: *Korte doelstelling, Korte beschrijving van het te verwachten maatschappelijke effect (outcome) en Korte beschrijving van de concrete activiteiten waarmee de achterstand wordt bestreden.* Met deze vragen wordt weliswaar gedoeld op de achterstanden, maar is mogelijk niet in alle BOS-aanvragen even duidelijk aangegeven.

De beschrijving van de achterstanden wordt overgelaten aan de aanvrager. Zo wordt bij gemeente a⁹ het volgende onder de achterstand sociale samenhang verstaan:

‘Inwoners van wijk a zijn sterk betrokken bij de gemeenschap en besteden veel tijd aan de gemeenschap waarmee men zich verbonden voelt. Wijk a kent een actief (sport-) verenigingsleven’.

Bij gemeente b vallen deze onderwerpen onder het begrip leefbaarheid. Gemeente c vermeldt onder leefbaarheid ontevredenheid van de inwoners over de voorzieningen voor jongeren, de speelmogelijkheden voor kinderen en het openbaar vervoer. Gemeente d noemt naast de behoefte aan binding met de buurt ook het aantal vrijwilligers dat zich inzet in (sport-)verenigingen.

Ook over het begrip overlast lopen de meningen uiteen. Onder overlast vallen volgens gemeente c vervuiling, geluidsoverlast en vernielingen. Deze overlast wordt veroorzaakt door een aantal groepen hangjongeren. Deze hangjongeren laten rechtsextremistische graffiti achter en enkele jongeren worden verdacht van drugsgebruik- en handel. Een andere gemeente richt zich op sociaal-emotionele problemen, het weerbaarheidvermogen en het pestgedrag van kinderen en jongeren opdat zij meer initiatief tonen en zich meer betrokken voelen bij de wijk waardoor ongewenst gedrag zoals het uit verveling op straat rondhangen gereduceerd wordt.

⁹ Een 10-tal aanvragen voor een BOS-uitkering is ter illustratie nader bekeken. Een aantal wordt anoniem aangehaald.

3.2.2 *Tevredenheid*

Op de standaard formulieren ‘Oplegvel’, ‘Projectbegroting’ en ‘Verklaring college B&W’ worden geen vragen gesteld over de tevredenheid van relevante groepen voorafgaand aan het project.

In de 10 voorbeeldaanvragen wordt in twee aanvragen ‘tevredenheid’ als doel genoemd (verbetering van de subjectieve waardering van het woonklimaat) en in drie aanvragen als thema meegenomen in de evaluatie.

3.2.3 *Samenwerking*

Op de standaard formulieren ‘Oplegvel’, ‘Projectbegroting’ en ‘Verklaring college B&W’ worden geen vragen gesteld over de taken van de verschillende partners, de vormgeving van de samenwerking en de tevredenheid met de samenwerking. Er worden op het standaardformulier ‘Oplegvel’ alleen vragen gesteld of en met wie wordt samengewerkt tijdens de voorbereiding, ontwikkeling en uitvoering van het project.

In twee van de 10 voorbeeldaanvragen wordt ‘samenwerking’ meegenomen in de effectevaluatie en in vier gevallen in de procesevaluatie. Het verbeteren van de samenwerking is in zes voorbeeldaanvragen als doelstelling opgenomen.

3.2.4 *Buitenschoolse opvang*

Voor de 3^e en laatste tranche (deadline 1 april 2006) van de BOS-impuls zijn twee extra wegingcriteria voor de beoordeling van projectaanvragen toegevoegd:

1. Een BOS-project moet in tijdstip en locatie aansluiten op het onderwijs
2. Naschoolse opvangorganisaties moeten betrokken zijn bij het project

Bij sluiting van het indieningstermijn van de 3^e tranche is gebleken dat bij bijna 90% van deze aanvragen de geplande BOS-activiteiten aansluiten op het onderwijs in tijd en plaats. In 25% van de projecten zijn naast betrokkenheid van buurt-, onderwijs- en sportorganisaties ook organisaties voor naschoolse opvang betrokken (in ‘Amendement Van der Sande/Verbeet inzake naschoolse opvang en sport’). Ook heeft hiervoor een tweetal wijzigingen voorgedaan in de ‘tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport’, in artikel 4, tweede lid (in Staatscourant 6 februari 2006, nr. 26/ pag. 17).

Er zijn voor de 3^e tranche geen nieuwe formulieren voor de BOS-aanvraag gemaakt. Het is uitsluitend mogelijk om op de standaardformulieren ‘Oplegvel’, ‘Projectbegroting’ en ‘Verklaring college B&W’ onder ‘buurt’-organisaties aan te geven dat bij het ontwikkelen van de aanvraag en de uitvoering van het project wordt samengewerkt met partners in de buitenschoolse opvang. Dit zal mogelijk niet voor alle aanvragers duidelijk zijn geweest.

Opmerking vanuit het ondersteuningsnetwerk: *Naschoolse opvang is later toegevoegd. De vragenlijsten worden niet doorlopend aangepast.*

3.2.5 *Continuering*

Op de standaard formulieren ‘Oplegvel’, ‘Projectbegroting’ en ‘Verklaring college B&W’ worden geen vragen gesteld over de plannen voor continuering van het project. Het kan zijn dat het projectplan hier informatie over bevat, maar dit wordt aan de aanvrager overgelaten (niet verplicht).

3.3 Doorlopende rapportage: de aangeleverde gegevens

Op de internetsite www.bosimpuls.nl staat dat de gemeente binnen drie maanden nadat een projectaanvraag is toegewezen het project aan moet melden bij één van de volgende drie databanken: de QUI-databank, de Projectenbank Sport en Bewegen of bij de projectenmodule van GGD Kennisnet. De verplichting om de gegevens aan te leveren aan een databank staat echter niet als zodanig in de BOS-regeling vermeld.

Het is de bedoeling dat de QUI-databank automatisch wordt gevuld door gegevens die rechtstreeks zijn ingevoerd in de QUI-databank en met gegevens uit andere databanken, waaronder de projectenmodule van GGD Kennisnet en de Projectenbank Sport en Bewegen.

3.3.1 QUI-databank

De QUI-databank (www.quidatabank.nl) is een databank waarin projectbeschrijvingen van gezondheidsbevorderende en preventieprojecten worden verzameld die vervolgens opgevraagd kunnen worden door anderen, waaronder andere professionals in het veld (zie ook §1.3). Ook binnen de BOS-impuls wordt gebruik gemaakt van de QUI-databank. Van alle BOS-projecten moeten de gegevens aangeleverd worden. Zo wordt duidelijk wat er gebeurt binnen de BOS-impuls en kan (in meer of mindere mate) inzicht worden verkregen hoe men binnen een BOS-project tewerk gaat.

De QUI-databank is een verzameldatabank, ook voor de BOS-impuls. BOS-projecten dienen uiteindelijk allemaal in de QUI-databank opgenomen te worden. Dit kan door middel van het rechtstreeks invoeren in de QUI-databank, of via het invoeren in de Projectenbank Sport en Bewegen of bij GGD Kennisnet. Het is de bedoeling dat alle gegevens uit de laatste twee databanken ook terechtkomen in de QUI-databank.

Een van de doelen van de QUI-databank is om te voorkomen dat het wiel steeds opnieuw uitgevonden moet worden.

Een ander doel is om op basis van de QUI-databank ‘verdiepingsstudies’ uit te voeren die inzicht geven in de effecten en resultaten van interventies die in de praktijk uitgevoerd zijn. Er wordt beoogd om de praktijkgegevens uit de QUI-databank te vergelijken met landelijke en regionale gezondheidsstatistieken en met beleidsdoelstellingen. Hiermee zou op management- of overheidsniveau de uitvoering van het gezondheidsbeleid gevolgd en eventueel bijgesteld kunnen worden. Daarnaast is het de bedoeling om in de toekomst zogeheten ‘Best Practices’ op de QUI-website te presenteren om ze daarmee gemakkelijker landelijk te kunnen implementeren.

Het NIGZ heeft tweemaal een evaluatie van de QUI-databank uitgevoerd: in 2004 en 2006. Ook TNO heeft gekeken naar de inhoudelijke aspecten van de QUI-databank die mogelijk tot problemen zouden kunnen leiden voor een evaluatie van de BOS-impuls op basis van de gegevens in de QUI-databank.

Trendonderzoek 2004: gebruik van QUI door het veld

Om de projecten- en activiteitenregistratie binnen de QUI-databank en het gebruik van de QUI-databank te monitoren, is voor het Trendonderzoek 2004 onderzoek gedaan onder in totaal 1177 personen: afdelingshoofden van gezondheidsbevorderaars en preventiewerkers.

De belangrijkste bevindingen waren:

- De ruime meerderheid (61%) vindt registratie van projecten in de QUI-databank redelijk tot zeer belangrijk.
- 65% van de ondervraagden gaf aan wel eens in de QUI-databank te zoeken.
- 40% van de ondervraagden heeft aangegeven 0-25% van de projecten in de QUI-databank te zetten, 13% doet dit bij 25-50% van de projecten, 17% bij 50-75% van de projecten en slechts 30% meldt 75-100% van de projecten aan in de QUI-databank.
- De belangrijkste redenen om een project wel te registreren zijn: het onderling uitwisselen van kennis en ervaring (transparantie) en het niet opnieuw hoeven uitvinden van het wiel.
- De belangrijkste redenen om een project niet te registreren zijn: de benodigde tijdsinvestering en het hebben van een onvoldoende ontwikkeld/ beproefd project.
- De afdelingshoofden gaven aan dat ze hun medewerkers stimuleren om hun projecten en/of activiteiten in de QUI-databank te zetten door hen dit de verplichten, door projectregistratie op te nemen in het afdelingsplan en/of door de registratie als taak te benoemen voor de projectleiders.

Gebruikersonderzoek QUI-databank, 2006

Na ruim een jaar is het functioneren van de QUI-databank onderzocht, waarvoor 220 personen een enquête toegestuurd hebben gekregen met vragen over het invoeren van projecten of over het zoeken in de QUI-databank. Voor een deel zijn dit contactpersonen die vermeld stonden bij de projecten in de QUI-databank. Een ander deel bestond uit personen die juist nog nooit een project hebben ingevoerd in de QUI-databank. In het gebruikersonderzoek wordt ingegaan op drie onderwerpen:

1. De motivatie voor het invoeren van projecten of het zoeken naar informatie
2. De technische aspecten van de QUI-databank zoals het aanvragen van een wachtwoord en het zoeken binnen de databank
3. De tevredenheid over het gebruik van de QUI-databank.

De bevindingen zullen worden gebruikt voor het verbeteren van de gebruiksvriendelijkheid. De resultaten zullen in QUI nieuwsbrief 6 kenbaar worden gemaakt.

De belangrijkste voorlopige bevindingen uit het rapport 'Onderzoek naar het functioneren van de QUI-databank, september 2006', worden hieronder kort uiteengezet.

Er zijn twee vragenlijsten gebruikt: een vragenlijst gericht op het invoeren van projecten en een vragenlijst gericht op het zoeken in de QUI-databank. De eerstgenoemde vragenlijst is verstuurd naar 100 medewerkers van gezondheidsbevorderende en preventieve instellingen in Nederland die projecten in de QUI-databank ingevoerd hebben en bij de projecten vermeld staan als contactpersoon. De tweede vragenlijst is verstuurd naar 120 medewerkers van gezondheidsbevorderende en preventieve instellingen in Nederland (65 personen hebben al eens een project ingevoerd in de QUI-databank en 55 personen hebben dit nog nooit gedaan).

De beoordeling van de gebruiksvriendelijkheid met betrekking tot het *invoeren in de QUI-databank* wordt beïnvloed door een aantal factoren. Zo zijn de respondenten het minst positief over de lengte van de vragenlijst die doorlopen moet worden om een project in te voeren. Daarbij is vooral het oordeel over het nut van de vragen van groot

belang op het oordeel over het proces van het invoeren. Een ander punt waar de respondenten negatief over zijn, is de dekking van de mogelijke antwoordcategorieën bij meerkeuzevragen. Er is een gering, maar significant, effect aangetoond tussen het belang dat er gehecht wordt aan het invoeren van projecten in de QUI-databank en het oordeel over de procedure van het invoeren. Naarmate er meer belang wordt gehecht aan het invoeren is het oordeel positiever.

Voor wat betreft het oordeel over de gebruikersvriendelijkheid van het *zoeken in de QUI-databank* is met name het aanbod aan manieren om te zoeken van invloed. Deze is volgens een groot aantal respondenten onvoldoende. Vooral het zoeken op doelgroep en op schaal van uitvoer (hoeveel mensen er bereikt worden; ‘output’) ontbreken volgens de respondenten. Daarnaast is de overzichtelijkheid van de manier van zoeken belangrijk voor de beoordelingen van de gebruikersvriendelijkheid van het zoeken. De respondenten hebben op dit moment een redelijk positief oordeel over deze overzichtelijkheid. Verder is gebleken dat respondenten die gebruik maken van de zoekwijzer meer tevreden zijn over de procedure van het zoeken, dan respondenten die geen gebruik maken van de zoekwijzer.

Nog steeds een groot aantal respondenten zoekt nooit informatie in de QUI-databank, of is in het geheel niet bekend met de QUI-databank. De respondenten hebben echter ook aangegeven dat ze vinden dat het gebruik maken van de QUI-databank wel redelijk goed gestimuleerd wordt. Instellingen gebruiken verschillende manieren om dit gebruik te stimuleren. Bijvoorbeeld door gebruik van de QUI-databank in te bouwen in de functietaken en het op te nemen in checklisten.

Aanvullende bevindingen TNO

Algemeen

Het is onduidelijk wat er bedoeld wordt met *intermediairs/ intermediaire doelgroep* (zie bijlage A ‘Vragen uit de QUI-databank’ stap 5). Dit begrip verdient een toelichting, bij voorkeur bij de vraag zelf of onder de button [?]. De interpretatie van intermediaire doelgroep staat wel in de handleiding van de QUI-databank vermeld, maar het is onduidelijk of hiermee hetzelfde wordt bedoeld.

Opmerking vanuit het ondersteuningsnetwerk: *Met intermediaire doelgroep wordt de gezondheidsprofessional bedoeld. Dit is wel een algemeen gebruikte term, maar kan nog specifiek in de QUI-handleiding opgenomen worden.*

Het programma geeft wel een melding bij het overslaan van een verplicht veld, maar het overslaan van ‘verplichte’ velden is wel mogelijk (en niet wenselijk).

De volledigheid van de aangeleverde informatie wordt op dit moment niet gecontroleerd. QUI heeft nu wel de mogelijkheid om de contactpersonen een herinneringsbericht via e-mail te sturen als het bestand een half jaar lang niet is ge-update. Het gaat hier echter alleen om het openen van het bestand, aangezien de datum van ‘laatst geopend’ verandert bij het openen van het bestand. Daarnaast bestaat er binnen QUI de mogelijkheid om de volledigheid van de aangeleverde informatie (aantal ingevulde velden) te beoordelen. Dit wordt echter niet voor de BOS-projecten gedaan in verband met een tekort aan tijd en/of geld.

Opmerking vanuit het ondersteuningsnetwerk: *Er is voor open antwoordvelden gekozen als het lastig is de informatie in voorkeursvelden (lees: antwoordcategorieën) te vatten.*

De kwalitatieve informatie, verstrekt in de open antwoordvelden is zeer lastig te gebruiken voor evaluaties, in het bijzonder voor evaluaties op macro-niveau. Hiervoor moet de informatie eerst gekwantificeerd worden, wat een zeer tijdrovende handeling is. Ook binnen ‘stap 9: belangrijkste resultaten/ conclusies’ wordt gebruik gemaakt van open antwoordvelden. Hier mist de mogelijkheid om een dataset te uploaden. Overigens kunnen wel bestanden ge-upload worden bij ‘stap 10: projectdocumenten/ publicaties’. Dit geldt echter alleen voor documenten met de extensies .doc, .txt, .pdf, .ppt, .xls en .zip. Hier kunnen dus geen SPSS (.sav), Stata, SAS of andere statistische databestanden aangehangen worden.

Het Ministerie van VWS wil dat alle projecten uiteindelijk via de QUI-databank te vinden zijn, maar de koppeling met de twee andere databanken Projectenbank Sport en Bewegen en de databank van GGD Kennisnet is nog niet compleet. Het is onduidelijk hoe de drie databanken onderling gekoppeld zullen gaan worden, aangezien de vraagstellingen in de drie databanken niet volledig identiek zijn.

Voor het vaststellen van de BOS-uitkering wordt naar de output gekeken (artikel 3, tweede lid Tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs, sport). Dit houdt in dat alle BOS-projecten verplicht moeten worden aangemeld via een databank (QUI-databank, Projectenbank Sport en Bewegen, Projectenmodule GGD Kennisnet). Gegevens moeten op drie momenten worden aangeleverd, te weten 1) binnen drie maanden na toekenning van de uitkering, 2) tussentijdse (jaarlijkse) verantwoording met behulp van een daarvoor beschikbaar Word document, en 3) binnen 13 weken na afronding van het project. Het is onduidelijk welke criteria met betrekking tot de kwaliteit en kwantiteit van de aangeleverde gegevens gehanteerd zullen worden.

Achterstanden

Bij stap 2 van de QUI-databank wordt gevraagd of het project zich richt op achterstanden op het gebied van gezondheid, onderwijs, opvoeding, overlast (hier zou ook (kleine) criminaliteit onder kunnen vallen), sport en bewegen en welzijn. Dit gebeurt met de onderstaande vraag. Het is hierbij niet mogelijk om achterstanden op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang, waarin het Ministerie van VWS vooral geïnteresseerd is, aan te geven.

Opmerking vanuit het ondersteuningsnetwerk: *Leefbaarheid en sociale samenhang waren geen uitgangspunten van de BOS-regeling en zijn dan ook niet opgenomen in de programmatuur van de databanken.*

Stap 2: Algemene projectgegevens

- *Achterstand(en) waar het project op inspeelt [selecteren, meerdere (6) antwoorden mogelijk/ geen mogelijkheid om zelf iets toe te voegen]*
 - *gezondheid*
 - *onderwijs*
 - *opvoeding*
 - *overlast*
 - *sport en bewegen*
 - *welzijn*

Deze categorieën/ gebieden omvatten op hun beurt ook een groot aantal meer specifieke achterstanden. Het is niet mogelijk aan te geven om welke exacte achterstand, binnen de zes genoemde categorieën/ gebieden, het gaat.

Een nauwkeurigere omschrijving van de achterstand(en) is mogelijk te vinden bij de onderstaande twee vragen binnen stap 4 van de QUI-databank. Het gebruiken van open antwoordvelden in een evaluatie is echter problematisch.

Stap 4: Doelstellingen project of activiteit

- *Algemene doelstelling [open antwoordveld]*
- *Concrete meetbare doelen [open antwoordveld] [gegeven opmerking: Meetbare doelstellingen zijn geformuleerd in termen van: wat, bij wie, wanneer, hoe lang, waar en in welke mate]*

De onderstaande vraag (ook stap 4 in de QUI-databank) geeft al een diepgaander beeld van de achterstand waarop het project zich richt. Van de bij stap 2 genoemde categorieën gezondheid, onderwijs, opvoeding, overlast (evt. incl. (kleine) criminaliteit), sport en bewegen en welzijn, komt alleen gezondheid (en gezond gedrag) aan bod. Hierbij is het wel mogelijk om een niet eerder genoemde achterstand in te vullen. Daarnaast komen leefbaarheid en sociale samenhang hier ineens ook aan bod.

Aanvullende informatie over de achterstanden op het gebied van onderwijs (m.u.v. veiligheid op school), opvoeding, overlast en (kleine) criminaliteit, sport en bewegen en welzijn ontbreekt.

Stap 4: Doelstellingen project of activiteit

- *Binnen doelen zijn verschillende niveaus te onderscheiden. Geef indien u kunt aan welk(e) niveau(s) op uw doel(en) van toepassing is (zijn).*

0 Verbetering van de geestelijke gezondheidstoestand

- *Angststoornissen*
- *Arbeidsgerelateerde psychische problematiek*
- *Depressie*
- *Eenzaamheid*
- *Kwaliteit van leven*
- *Ontwikkeling van het kind (KOPP/KVO en opvoedingsondersteuning)*
- *Stress/spanningsklachten*
- *Verslavingsproblematiek*
- *Weerbaarheid/ assertiviteit*
- *Anders, n.l.*

0 Verbetering van de lichamelijke gezondheidstoestand

- *Astma/COPD*
- *Bevorderen fitheid/conditie*
- *Diabetes*
- *Hart- en vaatziekten*
- *Infectieziekten*
- *Kanker*
- *Klachten/aandoeningen aan het bewegingsapparaat*
- *Ongevallen*

- *Overgewicht*
- *Sportblessures*
- *Tandcariës*
- *Anders, n.l.*

0 Bevordering van gezond gedrag (leefstijl en opvoedingsondersteuning)

- *Alcoholgebruik*
- *Drugsgebruik*
- *Gedragsproblemen*
- *Gokgedrag*
- *Keuze en gebruik producten*
- *Lichamelijke activiteit/sport en bewegen*
- *Medicijngebruik*
- *Mondhygiëne*
- *Opvoeding*
- *Rookgedrag*
- *Seksueel gedrag*
- *Voedingsgedrag*
- *Anders, n.l.*

0 Beïnvloeden van de determinanten van gedrag

- *Kennis*
- *Attitude*
- *Eigen effectiviteit*
- *Anders, n.l.*

0 Creëren van een gezonde fysieke leefomgeving

- *Geluidsoverlast*
- *Hygiëne*
- *Veiligheid in en om het huis*
- *Veiligheid op straat/ verkeersveiligheid*
- *Veiligheid op het werk*
- *Veiligheid op school*
- *(binnen)Milieu (schadelijke stoffen, straling)*
- *Anders, n.l.*

0 Creëren van een gezonde sociale omgeving

- *Integratie van de doelgroep*
- *Lotgenotencontact*
- *Sociale steun*
- *Sociale binding/samenhang*
- *Stimulerende leeromgeving*
- *Anders, n.l.*

Tevredenheid

Over de tevredenheid op de vier te onderscheiden niveaus (1. de doelgroep; 2. de wijkbewoners; 3 de partners uit de BOS-driehoek; 4. de gemeente), wordt alleen een vraag gesteld over de tevredenheid binnen de doelgroep (1) en over de tevredenheid binnen de intermediairs. Vragen over de tevredenheid onder de burgers (wijkbewoners) en de gemeente zelf zijn niet opgenomen in de QUI-databank. Eventueel kan hierover gerapporteerd worden onder ‘Anders, namelijk’ (zie hieronder).

Stap 9: Onderzoek en evaluatie
Evaluatie onderzoek

0 Procesevaluatie

[?] In de procesevaluatie wordt nagegaan hoe het hele proces verlopen is. Zijn de activiteiten uitgevoerd zoals gepland? Voorbeelden van procesevaluaties zijn mondelinge of schriftelijke evaluatie van een cursus, inventarisatie van wat deelnemers vonden van bepaalde activiteiten of materialen. Een procesevaluatie draagt ook bij aan de verklaringen voor de resultaten van de effectevaluatie

- *Afgerond*
- *Niet afgerond*
- *Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]*

0 Tevredenheidonderzoek bij einddoelgroep

- *Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]*

0 Tevredenheidonderzoek bij intermediairen

- *Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]*

0 Anders, namelijk [open antwoordveld]

Ook hierbij geldt dat het gebruiken van open antwoordvelden in een evaluatie problematisch (tijdrovend, arbeidsintensief) is.

Samenwerking

In de QUI-databank wordt in beperkte mate informatie over de samenwerking gevraagd. Er kan alleen worden aangegeven dat samenwerking een doel van het project is. Dit kan via onderstaande vraag.

Stap 4: Doelstellingen project of activiteit

- *Binnen doelen zijn verschillende niveaus te onderscheiden. Geef indien u kunt aan welk(e) niveau(s) op uw doel(en) van toepassing is (zijn).*

0 Procesdoel(en)

- *Afstemming en samenwerking*
- *Kwaliteit van de organisatie*
- *Ontwikkelen methodiek*
- *Organisatorische inbedding*
- *Participatie, empowerment*
- *Signalering*
- *Verhogen van de professionaliteit*
- *Anders, n.l.*

Zo kan in de QUI-databank worden aangegeven of andere organisaties bij de uitvoering van het project betrokken zijn en welke organisaties dit zijn. Hierbij kan echter geen type organisatie worden aangegeven (vergelijkbaar met de indeling in sport, buurt, onderwijs, welzijn, etc.). Hierdoor is het lastig snel een overzicht te krijgen welk type organisaties betrokken zijn bij het project en kan op dit punt ook geen goede vergelijking tussen projecten plaatsvinden. Verdere vragen over samenwerking ontbreken op de QUI-databank. Zo ontbreken er vragen over de samenwerking met intermediairs of betrokkenheid van de doelgroep, terwijl wel aangegeven kan worden op welke intermediaire doelgroepen het project zich richt, wat kenmerken van deze

intermediaire doelgroepen zijn en welke intermediairs betrokken zijn bij het project (zie hieronder). Ook vragen over de taken van de verschillende samenwerkingspartners, de vormgeving van de samenwerking en de tevredenheid met de samenwerking op verschillende niveaus en tijdens de verschillende fasen in het project ontbreken.

Intermediaire doelgroep(en)

0 Er zijn wel intermediairs bij de activiteit betrokken om de uiteindelijke doelgroepen te bereiken

- Welke intermediairs zijn betrokken? [open antwoordveld]

- Wilt u indien mogelijk tevens via de onderstaande categorieën aangeven welke intermediairs u betreft? Meerdere antwoorden mogelijk

0 Gezondheidsbevordering/ preventie

- *Medewerkers GGZ*
- *Medewerkers GGD*
- *Medewerkers verslavingszorg*
- *Medewerkers Thuiszorg*
- *Medewerkers patiëntencommunicatie*

0 Welzijn

- *Medewerkers jongerenwerk*
- *Medewerkers tienerwerk*
- *Medewerkers ouderenwerk*
- *Medewerkers maatschappelijk werk*
- *Medewerkers sociaal-cultureel werk*
- *Medewerkers opbouwwerk*
- *Medewerkers vrouwenopvang*
- *Medewerkers kinderopvang*
- *Medewerkers Opvoedwinkel/-steunpunt*
- *Medewerkers Bureau HALT*
- *Medewerkers Schuldhulpverleningsinstelling*
- *Medewerkers COA*

0 Zorg (medisch en paramedisch)

- *Medewerkers jeugdzorg*
- *Medewerkers ouderenzorg*
- *Medewerkers Ouder- en Kindzorg*
- *Medewerkers kraamzorg*
- *Medewerkers Consultatiebureau*
- *(huis)Artsen*
- *Tandartsen*
- *Verpleegkundigen*
- *Personeel verpleeg- en verzorgingshuizen*
- *Medewerkers MOA (MOA = Medische Opvang Asielzoekers)*
- *Apothekers*
- *Diëtisten*
- *Fysiotherapeuten*
- *Verloskundigen*

0 Onderwijs

- *Onderwijzend personeel*
- *Leerlingbegeleiders*
- *Schoolmaatschappelijk werkers*

Opmerking van een BOS-projectleider vanuit een gemeente: Hier mis ik de oudercommissie of ouderraad, die vaak het een en ander op scholen organiseert voor de kinderen.

0 Sport en bewegen

- *Docenten L.O.*
- *Beweegconsulenten*
- *Sportbuurtwerkers*
- *Sportverenigingen*
- *Sporttrainers/-coaches*
- *Medewerkers sportraden*
- *Medewerkers sportbonden*
- *Sportbestuurders*

0 Overig

- *Ouders/verzorgers*
- *Partners en familieleden*
- *Medewerkers doelgroeporganisaties*
- *Peers (vertegenwoordigers/personen uit de eigen doelgroep)*
- *Sleutelpersonen doelgroep*
- *Werkgevers*
- *Arbodiensten*
- *Medewerkers Justitie/politie*
- *Vrijwilligers*
- *Horecapersoneel*
- *Medewerkers Woningbouwcoöperatie*
- *Anders, n.l.: -> indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

- Interventiemethode(n) voor de intermediaire doelgroep(en) (geef hiernaast een korte omschrijving) [open antwoordveld]

- Wilt u indien mogelijk en van toepassing tevens via de onderstaande categorieën aangeven welke interventiemethode(n) is/zijn gebruikt voor de intermediaire doelgroep(en). Meerdere antwoorden mogelijk.

Opmerking vanuit het ondersteuningsnetwerk: De genoemde interventiemethoden zijn niet echt opportuun voor de doelgroep van de BOS-projecten: 4-19 jarigen. Ik mis concrete 'doe-activiteiten' voor de jeugd ten eerste als optie.

0 Voorlichtingsbijeenkomst

- *Lezing/ presentatie*
- *Workshop*

0 Advies/consultatie

0 Deskundigheidsbevordering (via cursus/training)

- *Cursus via internet*
- *Cursus via bijeenkomst*
- *Intervisie*

0 Netwerkontwikkeling

0 Structurele verankering

- *Agendasetting*
- *Aanpassing regels*
- *Inbouwen werkprocessen*
- *Inbouwen van samenwerkingsafspraken*
- *Vastleggen in contracten*

0 Voorlichtingsmateriaal

- *Folder*
- *Website*
- *Videoband*
- *Draaiboek*

0 Anders, namelijk [open antwoordveld]

Bereik van intermediaire doelgroep(en)

- Wat is de omvang van de beoogde doelgroep in uw werkveld? [open antwoordveld]

- Wat is de omvang van de interventiedoelgroep (voor het totaal van de interventies) die u maximaal per jaar kunt bereiken? [open antwoordveld]

- Hoeveel personen van de interventiedoelgroep heeft u daadwerkelijk bereikt? (wilt achter het aantal het jaar of de periode waarover gemeten is, aangeven?) [open antwoordveld]

Buitenschoolse opvang

Hierover staan geen vragen opgenomen binnen de QUI-databank, terwijl het Ministerie van VWS hier wel veel interesse voor heeft.

Opmerking vanuit het ondersteuningsnetwerk: *Naschoolse opvang is pas later een thema geworden. De vragen van de databanken worden niet doorlopend aangepast.*

Continuering

In de QUI-databank zijn geen vragen opgenomen over de (plannen voor) continuering van het project. Wel wordt gevraagd of er een implementatieonderzoek heeft plaatsgevonden, of deze al dan niet afgerond is en wat de belangrijkste bevindingen zijn (zie hieronder).

Stap 9: Onderzoek en evaluatie

0 Implementatieonderzoek

- *Afgerond*
 - *Niet afgerond*
- Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]*

3.3.2 *Projectenbank Sport en Bewegen*

De Projectenbank Sport en Bewegen (www.projectenbanksportenbewegen.nl) geeft een overzicht van projecten op het gebied van sport en bewegen (zie ook §1.3). In de eerste fase van het bestaan van de projectenbank zullen hier projecten op te vinden zijn die gericht zijn op gezondheidsbevordering. Later zullen ook andere projecten ingevoerd kunnen worden, bijvoorbeeld projecten ter ondersteuning van het sportaanbod of sportaccommodatieprojecten.

De Projectenbank Sport en Bewegen voorziet in praktische toepasbare informatie voor intermediairs en professionals op het gebied van sport- en beweegstimulering. Het is een informatiebron voor diverse overheden bij hun beleidsontwikkeling, -uitvoering, -evaluatie en –verantwoording.

Bevindingen TNO

De structuur van de Projectenbank is platter dan die van de QUI-databank (zie Bijlage B ‘Vragen uit de Projectenbank Sport en Bewegen vergeleken met vragen uit de QUI-databank’). Er zijn minder verscholen vragen die bij bepaalde vragen verschijnen bij een positief antwoord.

Zowel de QUI-databank als in de Projectenbank Sport en Bewegen bevatten vragen en antwoordcategorieën die niet relevant zijn voor de BOS-projecten maar wel moeten worden beantwoord. Dit heeft te maken met het feit dat ook niet-BOS-projecten in beide databanken zijn opgenomen.

De vragen zijn verdeeld over 8 tabbladen: Algemeen, Doel, Doelgroep, Locatie, Methode, Financiën, Onderzoek en BOS. Daarnaast worden bij het toevoegen van een project een drietal vragen gesteld die betrekking hebben op de naam van het project, het wel/niet onderdeel zijn van een moederproject en het wel/ niet onderdeel zijn van een BOS-project.

Er is een aantal verplichte velden aangegeven. Dit zijn de velden behorende bij de vragen naar de naam van het project, de contactperso(o)n(en) van het project, de organisaties die op managementniveau bij het project betrokken zijn, de algemene doelstelling van het project, beschrijving van de specifieke doelgroep en het begrote bedrag op jaarbasis. Deze velden moeten eerst ingevuld worden voordat doorgegaan kan worden met het volgende tabblad met vragen.

De Projectenbank bevat een viertal informatiebuttons met enkele termen die nader toegelicht worden. Deze informatiebuttons zijn er voor de termen ‘moederprojecten’, ‘intermediairs’, ‘beoogde doelgroep’ en ‘interventiedoelgroep’. De informatiebutton voor interventiedoelgroep is echter niet correct. Deze bevat dezelfde informatie als voor de beoogde doelgroep.

Opmerking vanuit het ondersteuningsnetwerk: In zowel de QUI-databank als in de Projectenbank Sport en Bewegen zijn 7 verplichte velden die moeten worden ingevuld om het BOS-project in de databank op te laten nemen. Het is niet de taak van het NIGZ of het NISB om te controleren of alle andere gegevens erin staan.

Opmerking vanuit het ondersteuningsnetwerk: De volledigheid van de aangeleverde gegevens wordt wel degelijk gecontroleerd. Voor de BOS-projecten wordt dit voornamelijk gedaan door het NISB. Zij benaderen gemeenten bij onvolledig aangeleverde informatie.

De Projectenbank heeft naast de projectfasen in voorbereiding, lopend (in uitvoering) en afgerond (vergelijkbaar met de QUI-databank), ook de optie 'voortijdig gestopt, reden ...' opgenomen.

Op het tabblad 'Doel' staat vermeld dat bij sommige categorieën een vraagteken staat, waaronder meer informatie te vinden is over de betekenis van de desbetreffende categorie. Deze vraagtekens zijn echter niet aanwezig.

Op het tabblad 'Doel' wordt gevraagd wie de contactperso(n)en is/zijn. Hiervoor is een scroll down menu beschikbaar, met alle door de projectleider ingevoerde contactpersonen. Indien hij/zij nog geen personen heeft ingevoerd moet hier in het lege menu geklikt worden om 'undefined' te kunnen uploaden en daarmee verder te kunnen met de vragenlijst (verplicht veld).

Binnen het doel 'Verbeteren van de toegankelijkheid van de zorg' is bij 'Communicatie tussen cliënt/patiënt ...' de tekst '... en hulpverlener verbeteren' weggefallen.

Onder het tabblad 'Doelgroep' wordt gevraagd of het project zich richt op het algemene publiek of op een specifieke doelgroep. 'Algemeen publiek' is als *default* aangegeven, maar is geen keuzeoptie, aangezien het programma dan een foutmelding blijft geven en er niet verder kan worden gegaan met het invullen van de vragenlijst. Bij het aangeven van 'Specifieke doelgroep' verschijnt er een open antwoordveld, waarin de betreffende specifieke doelgroep nader omschreven moet worden (verplicht veld).

3.3.3 *Projectenmodule GGD Kennisnet*

GGD Kennisnet (www.ggd Kennisnet.nl) is een digitaal portal met informatie voor professionals werkzaam in de openbare gezondheidszorg en voor het publiek (zie ook §1.3). GGD Kennisnet biedt de mogelijkheid om kennis over te dragen, te delen en op te zoeken: men kan er informatie uitwisselen, discussiëren over bevindingen en vragen aan elkaar voorleggen.

GGD Kennisnet bestaat uit een openbaar en een besloten gedeelte. De informatie in het openbare gedeelte (ongeveer 75% van alle informatie die op GGD Kennisnet staat) is voor iedereen toegankelijk. Hiervoor hoeft je niet in te loggen. De informatie in het besloten gedeelte bevat specifieke informatie voor GGD-medewerkers.

Binnen de projectenmodule van GGD Kennisnet worden (tot op heden) geen projecten ingevoerd. Wel worden relevante projecten uit de QUI-databank geïmporteerd in GGD Kennisnet. Hierdoor vervalt voor dit verkennende vooronderzoek de verdere focus op deze databank.

3.3.4 *Verschillen tussen de databanken*

De BOS-projecten die op de Projectenmodule GGD Kennisnet staan, worden op de QUI-databank op exact dezelfde manier getoond. De voor de GGD relevante projecten worden dan zonder enige wijziging uit de QUI-databank geëxporteerd naar de projectenmodule van GGD Kennisnet.

De Projectenbank Sport en Bewegen en de QUI-databank zijn twee zelfstandig opererende databanken. Ze snijden dezelfde onderwerpen aan en willen in principe dezelfde informatie van de BOS-projectleider. De daarvoor gestelde vragen zijn echter verschillend. Over het algemeen zijn de vragen binnen de Projectenbank uitgebreider

geformuleerd, als volledige zinnen in plaats van in termen. De antwoordcategorieën komen over het algemeen wel, maar niet altijd volledig, overeen. De verschillen tussen de beide databanken worden hieronder beschreven.

Binnen de Projectenbank Sport en Bewegen is geen controledatum opgenomen, die automatisch ingevuld wordt zodra een projectleider het project opent om te wijzigen. Hierdoor kan niet nagegaan worden of de gegevens voldoende *up-to-date* zijn.

Binnen de Projectenbank Sport en Bewegen zijn als doel weggelaten: ‘Sociale binding/samenhang’ en ‘Stimulerende leeromgeving’ onder ‘Creëren van een gezonde sociale omgeving’.

Partners/ familieleden zijn niet als optionele doelgroep aangegeven binnen de Projectenbank. Dit is wel het geval binnen de QUI-databank.

Onder het tabblad ‘Methode’ van de Projectenbank Sport en Bewegen is de optie ‘advies/voorlichting op maat via internet’ en ‘CD-rom’ niet aanwezig (wel in de QUI-databank).

Onder het tabblad ‘Methode’ van de Projectenbank Sport en Bewegen is een extra vraag opgenomen waarin gevraagd wordt naar de wijze waarop er bij de keuze voor de interventie/ activiteit rekening is gehouden met de doelgroep. Dit is niet aanwezig in de QUI-databank.

Onder het tabblad ‘Financiën’ van de Projectenbank Sport en Bewegen is de optie ‘Bijdrage van de deelnemers’ komen te vervallen.

Onder het tabblad ‘Onderzoek’ van de Projectenbank Sport en Bewegen is het item ‘Evaluatie onderzoek’ in het geheel komen te vervallen. Er wordt binnen de Projectenbank geen navraag gedaan over het uitvoeren van een procesevaluatie, een effectevaluatie, implementatieonderzoek en/of een tevredenheidonderzoek. Dit is wel het geval binnen de QUI-databank.

Binnen de Projectenbank Sport en Bewegen wordt extra navraag gedaan naar succes- en faalfactoren, wat niet het geval is binnen de QUI-databank.

Binnen de Projectenbank Sport en Bewegen kunnen alle soorten documenten worden ge-upload, terwijl binnen de QUI-databanken alleen .doc, .txt, .pdf, .ppt, .xls en .zip bestanden kunnen worden aangehangen.

Binnen de Projectenbank Sport en Bewegen is een aparte vraag opgenomen waarin wordt gevraagd de ‘Bijlage voortgang project BOS-impuls’ te uploaden. Binnen de QUI-databank wordt hier niet specifiek naar gevraagd, maar is de mogelijkheid er wel (onder ‘Projectdocumenten/Publicaties’).

De optie voor het vermelden van aanvullende opmerkingen over het project of activiteit of over de databank zit niet in de Projectenbank Sport en Bewegen, maar wel in de QUI-databank.

3.3.5 *Koppeling tussen de databanken*

Gedurende het uitvoeren van het verkennende onderzoek zijn de volgende aantallen gevonden in de beschikbare databanken:

05/10/06:

- 90 BOS-projecten in de Projectenbank Sport en Bewegen, waarvan 21 zich ook richten op de buitenschoolse opvang;
- 14 BOS-projecten in de QUI-databank.

31/10/06:

- 102 BOS-projecten in de Projectenbank Sport en Bewegen, inclusief de 2 projecten in de databank van GGD Kennisnet;
- 56 BOS-projecten in de QUI-databank, inclusief de 2 projecten in de databank van GGD Kennisnet;
- 2 BOS-projecten in de databank van GGD Kennisnet.

06/02/07:

- 122 BOS-projecten in de Projectenbank Sport en Bewegen, waarvan 51 ook in de QUI-databank staan;
- 87 BOS-projecten in de QUI-databank, waarvan 51 ook in de Projectenbank Sport en Bewegen staan en 3 in de databank van GGD Kennisnet;
- 3 BOS-projecten in de databank van GGD Kennisnet;
- In totaal zijn 158 van de 444 projecten bij één of meerdere databanken aangemeld.

In totaal zijn 158 BOS-projecten ingevoerd in één van de beschikbare databanken (d.d. 06/02/07). Dit betekent dat nog niet alle BOS-projecten (in totaal 444) zich hebben aangemeld bij één van de beschikbare databanken. 51 van de 122 BOS-projecten in de Projectenbank Sport en Bewegen zijn ook opgenomen in de QUI-databank (d.d. 06/02/07). De drie BOS-projecten die in de databank van GGD Kennisnet zijn opgenomen, zijn geïmporteerd vanuit de QUI-databank.

Waarom de import en/ of export van een deel van de projecten wel en van een deel niet lukt is onduidelijk. Mogelijk heeft dit te maken met de niet volledige overeenkomstigheid van de vraag- en antwoordformuleringen die in de twee databanken (Projectenbank Sport en Bewegen en QUI-databank) worden gebruikt.

Volgens het ondersteuningsnetwerk is het wel mogelijk om handmatig de projectinformatie te importeren en te exporteren. Echter, uit bovenstaande aantallen valt op te maken dat een volledige koppeling van de twee databanken tot op heden nog niet mogelijk is.

Opmerking vanuit het ondersteuningsnetwerk: *De importmodule werkt wel, maar gaat niet automatisch. Er wordt regelmatig geïmporteerd vanuit de Projectenbank Sport en Bewegen.*

Opmerking vanuit het ondersteuningsnetwerk: *De koppeling is gerealiseerd. Projecten worden uitgewisseld en zijn in de desbetreffende databanken te vinden.*

De Projectenbank Sport en Bewegen heeft aansluiting gezocht bij het QUI-project, waardoor de gezondheidsbevorderende projecten in de Projectenbank Sport en Bewegen ook in de QUI-databank te vinden zullen zijn. Dit geldt ook andersom: de projecten in de QUI-databank met betrekking tot sport en bewegen zullen ook worden uitgewisseld met de Projectenbank Sport en Bewegen. Het zal dus mogelijk worden om via de Projectenbank Sport en Bewegen te zoeken in meerdere databanken (naast de QUI-databank ook in de databank van GGD Kennisnet en in het LSP-databestand van het Trimbos Instituut).

Ten tijde van het uitvoeren van dit onderzoek (d.d. 28 september 2006) heeft het NISB een vergelijking (overeenkomsten en verschillen) gemaakt tussen de velden van de QUI-databank en die van de Projectenbank Sport en Bewegen. Het NISB concludeert dat uit deze vergelijking naar voren komt dat de velden over het algemeen overeenstemmen en dat er nog een paar vraagtekens zijn. Deze vraagtekens geven aan dat de velden in enige mate van elkaar verschillen wat zeer waarschijnlijk de automatische import/ export onmogelijk maakt. Als algemene knelpunten worden genoteerd:

- automatische import/export
- niet mee-exporteren van bijlagen (opname van URL kan dit probleem verhelpen)

3.4 Tussentijdse rapportage: de aangeleverde gegevens

Binnen dertien weken na afloop van ieder kalenderjaar waarover de uitkering is verleend, met uitzondering van het laatste kalenderjaar, moet de BOS-projectleider de voortgang rapporteren. Dit is na 1, 2 en 3 jaar voor een 4-jarig project. Voor deze tussentijdse rapportage is een formulier beschikbaar gesteld ('Samenvatting voortgang/resultaten BOS-impuls-project') die ingevuld en binnen één van de databanken ge-upload moet worden.

Op dit formulier ‘Samenvatting voortgang/ resultaten BOS-impuls-project’ dienen onderstaande vragen beantwoord te worden:

A. Algemene gegevens

- *Titel project*
- *Projectnummer*
- *Laatst bijgewerkt op*

B. (Eind)resultaten project op achterstanden

- *Op welke achterstand richt uw project zich? [1 antwoord; 6 keuzemogelijkheden: gezondheid, onderwijs, opvoeding, overlast, sport en bewegen, welzijn]*
 - o *Om welk(e) aspect(en) van deze achterstand gaat het? [open antwoordveld]*
 - o *Hoeveel kinderen/ jongeren heeft u (inmiddels) bereikt met uw activiteiten gericht op deze aspecten van achterstand? [open antwoordveld]*

Opmerking van een BOS-projecteider vanuit een gemeente: Hier weet ik niet wat ik in zou moeten vullen. Het bereik per keer of in totaal (alles bij elkaar opgeteld)?

- o *Met welke meetmethode/ indicator(en) heeft u de mate van dit aspect/ deze aspecten van achterstand vastgesteld? [open antwoordveld]*
- o *Is er sprake van vermindering van benoemde aspecten van achterstand? [open antwoordveld]*
- o *Zo ja, in welke mate? [open antwoordveld]*
- o *Zo nee, waarom niet? [open antwoordveld]*

Laatstgenoemde vraag met 6 subvragen wordt vier maal herhaald.

C. Samenwerking in de BOS-driehoek

- *Wie zijn uw BOS-samenwerkingspartners?*
 - o *Buurt-partners (incl. gezondheids-/ opvoedings-/ welzijnspartners): (maximaal 6 buurt-partners)*
 - o *Onderwijs-partners: (maximaal 6 onderwijs-partners)*
 - o *Sport-partners: (maximaal 6 sport-partners)*

Opmerking van een BOS-projectleider vanuit een gemeente: Waarom is het aantal sport-partners gelimiteerd tot 6? Als ik alle meewerkende sportaanbieders noem, heb ik daar niet voldoende aan.

- *Is er sprake van wijziging in het aantal BOS-partners gedurende het project? Licht toe. [open antwoordveld]*
- *Verwacht u dat uw BOS-samenwerking ook na afloop van dit BOS-project standhoudt? Licht toe. [open antwoordveld]*

3.4.1 *Achterstanden*

Het formulier ‘Samenvatting voortgang/ resultaten BOS-impuls-project’ geeft ruimte voor het invullen van maximaal 4 van de 6 mogelijke achterstanden (gezondheid, onderwijs, opvoeding, overlast, sport en bewegen, welzijn) waarop het project zich kan richten. Dit kan in sommige gevallen betekenen dat geen volledig inzicht in alle resultaten zal worden verkregen. Achterstanden op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang komen niet aan bod.

3.4.2 *Tevredenheid*

Er is geen vraag over de tevredenheid opgenomen op het formulier ‘Samenvatting voortgang/ resultaten BOS-impuls-project’.

3.4.3 *Samenwerking*

Over samenwerking wordt op het formulier ‘Samenvatting voortgang/ resultaten BOS-impuls-project’ een tweetal vragen gesteld: wie de BOS-samenwerkingspartners zijn op het gebied van buurt, onderwijs en sport. Daarnaast wordt aanvullende informatie gevraagd met betrekking tot het aantal partners. Er wordt ook gevraagd of hierin een wijziging heeft voorgedaan gedurende het project.

Er worden geen vragen gesteld over de manier waarop wordt samengewerkt (bijvoorbeeld communicatie, frequentie van overleg, rolverdeling), de taken van de verschillende samenwerkingspartners, tevredenheid met de samenwerking en knelpunten in de samenwerking op de verschillende niveaus en in de verschillende fasen van het project.

3.4.4 *Buitenschoolse opvang*

Op het formulier ‘Samenvatting voortgang/ resultaten BOS-impuls-project’ is het niet mogelijk “buitenschoolse opvang partners” te vermelden. Indien het project zich ook richt op buitenschoolse opvang zal de keus aan de BOS-projectleider zijn waar hij deze partner(s) noteert. Mogelijk bij buurt- of onderwijspartners.

3.4.5 *Continuering*

Op het formulier ‘Samenvatting voortgang/ resultaten BOS-impuls-project’ wordt een vraag gesteld over of verwacht wordt dat de samenwerking na afloop van het project stand zal houden. Dit betreft een open vraag. Het gaat hier echter alleen om continuering van de samenwerking en niet om andere aspecten van het project.

3.5 **Afronding: de aangeleverde gegevens**

In de Tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport staat in artikel 10 beschreven:

1. Binnen zes maanden na afloop van de periode waarvoor een uitkering is verstrekt, zendt de gemeente een schriftelijk verslag aan de minister over de activiteiten waarvoor de uitkering is verstrekt. Dit verslag geeft inzicht in het verloop van het project en de behaalde resultaten.
2. De minister kan een formulier vaststellen voor het verslag.

Daarnaast staat in artikel 13 van de regeling beschreven: *Binnen zes maanden na ontvangst van het verslag, bedoeld in artikel 10, eerste lid, en de verklaring van het college van burgemeester en wethouders, bedoeld in artikel 11, geeft de minister een beschikking tot vaststelling van de uitkering. De artikelen 4:46, 4:49, 4:52, 4:56 en 4:57 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing.*

Omdat geen van de BOS-projecten deze fase al bereikt heeft, bestaat hier de mogelijkheid om nog wijzigingen c.q. aanvullingen door te voeren.

4 Evaluatie BOS-impuls: knelpunten

Het Ministerie van VWS heeft het idee gevat de benodigde informatie voor het evalueren en monitoren van de BOS-impuls in belangrijke mate te kunnen ontleen aan de informatie die gemeenten in één van de drie elektronische databanken dienen in te voeren. Hiervoor bestaat echter nog een aantal knelpunten.

4.1 Onduidelijkheden

De achterstanden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast worden niet genoemd in de BOS-regeling (zie § 3.1.2). Ook het thema tevredenheid komt niet aan bod in de regeling. De thema's samenwerking en continuering worden wel genoemd, maar niet in relatie tot een evaluatie (zie § 3.1.3). Hierdoor zal er zowel in het ondersteuningsnetwerk als onder de BOS-projectleiders onduidelijkheid ontstaan als zal blijken dat de interesse van het Ministerie van VWS (mede) op deze terreinen ligt.

Buitenschoolse opvang is weliswaar als aandachtspunt opgenomen in de gewijzigde BOS-regeling, geldend voor de 3^e tranche, maar niet in de vragen in de databanken en in de formulieren voor de aanvraag van de BOS-uitkering. Hierdoor is de mogelijkheid op inzicht in de rol en de effecten van buitenschoolse opvang moeilijk zo niet onmogelijk om in kaart te brengen.

In de BOS-regeling staat nergens genoemd dat de BOS-projecten aangemeld moeten worden bij een databank. Het kan hierdoor zijn dat niet alle BOS-projectleiders op de hoogte zijn van de noodzaak het project aan te melden bij een databank.

Er bestaat geen eenduidigheid over wat er binnen de BOS-impuls verstaan wordt onder 'output' en 'outcome'.

Zo worden in de BOS-regeling de volgende definities gebruikt:

Output: in hoeverre de in het projectplan opgenomen activiteiten zijn uitgevoerd. Outcome: in hoeverre de problematiek ten opzichte van de 0-meting minder is geworden.
--

Op het oplegvel worden andere definities gehanteerd, te weten:

Output: korte beschrijving van de te verwachten kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het project. Outcome: korte beschrijving van het te verwachten maatschappelijke effect.

4.2 Onvolledigheid van de aangeleverde gegevens

Op basis van de gevraagde informatie voor de aanvraag van de BOS-uitkering zal het aantal (bruikbare) nulmetingen op het gebied van de achterstanden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en op de thema's tevredenheid, samenwerking en continuering beperkt zijn.

Het was de wens/ opdracht van het Ministerie van VWS om de informatie van alle in één van de databanken ingevoerde BOS-projecten via de QUI-databank vindbaar te laten zijn. Dit is tot op heden niet het geval. Er is in totaal aan 444 BOS-projecten een

uitkering toegekend, terwijl er momenteel (d.d. 06/02/07) slechts 158 BOS-projecten zijn aangemeld bij één of meerdere databanken.

Er is geen duidelijkheid over of en hoe de BOS-uitkering wordt gekoppeld aan de kwaliteit en kwantiteit van de aangeleverde gegevens. Wel is bekend dat voor het vaststellen van de BOS-uitkering naar de output wordt gekeken (artikel 3, tweede lid Tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs, sport). Dit houdt in dat alle BOS-projecten verplicht moeten worden aangemeld bij een databank (QUI-databank, Projectenbank Sport en Bewegen, Projectenmodule GGD Kennisnet). Gegevens moeten op drie momenten worden aangeleverd, te weten 1) binnen drie maanden na toekenning van de uitkering, 2) tussentijdse (jaarlijkse) verantwoording met behulp van een daarvoor beschikbaar word document, en 3) binnen 13 weken na afronding van het project.

Er vindt geen of onvolledige controle plaats op de volledigheid van de in de databanken ingevoerde gegevens. Daarnaast lijken niet alle BOS-projectleiders op de hoogte te zijn van de noodzaak het project aan te melden bij een databank.

De databanken bevatten niet of nauwelijks vragen en dus informatie over de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast, over de tevredenheid onder de burgers en/of samenwerkingspartners en over (plannen voor) een continuering van een project door de gemeente met eigen middelen. De databanken bevatten in beperkte mate vragen en dus informatie over de samenwerking tussen de betrokken organisaties.

Ook het formulier waarmee over de voortgang van het BOS-project dient te worden gerapporteerd bevat geen vragen over de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en ook niet over de tevredenheid, samenwerking en continuering.

4.3 Beperkte bruikbaarheid van de aangeleverde gegevens

Binnen zowel de QUI-databank als de Projectenbank Sport en Bewegen wordt naast antwoordcategorieën ook gebruik gemaakt van open antwoordvelden. De kwalitatieve gegevens uit de open antwoordvelden zijn per definitie lastig te analyseren.

4.4 Niet optimale vergelijkbaarheid en uitwisselbaarheid van de aangeleverde gegevens

De vragen en antwoordmogelijkheden van de QUI-databank en de Projectenbank Sport en Bewegen komen in grote delen overeen, maar verschillen op sommige punten. Dit kan van invloed zijn op de vergelijkbaarheid en uitwisselbaarheid van de gegevens uit de twee databanken.

5 Evaluatie BOS-impuls: wat te doen

In de voorgaande hoofdstukken is ingegaan op de vraag hoe de BOS-impuls idealiter geëvalueerd zou moeten worden (Hoofdstuk 2, vraagstelling 1, zie §1.4.2) en hoe het op dit moment in de praktijk is vormgegeven (Hoofdstuk 3; vraagstelling 2, zie §1.4.2). Omdat er een discrepantie bestaat tussen de ideale situatie en de huidige situatie met betrekking tot de mogelijkheid de BOS-projecten en gehele BOS-impuls te evalueren (Hoofdstuk 4), zal in het huidige hoofdstuk antwoord worden gegeven op vraagstelling 3 (zie §1.4.2): Welke informatie moet noodzakelijkerwijs nog gevraagd worden voor de evaluatie van de BOS-impuls op het gebied van de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en op het gebied van tevredenheid, samenwerking en continuering?

Hierbij dient rekening te worden gehouden met de balans tussen hetgeen wenselijk en hetgeen haalbaar is. Wetenschappelijk gezien zou een behoorlijke aanpassing noodzakelijk zijn, die een aanzienlijke administratieve lastenverzwaring bij de gemeenten, de overige betrokken organisaties en burgers en in de databanken zal vragen. Dit lijkt zowel om politieke als financiële redenen niet realistisch. Daarom zal gestreefd moeten worden naar een realiseerbaar alternatief dat voldoende is voor een rapportage aan de Tweede Kamer.

Opmerking van een projectleider vanuit een gemeente: *Wat vooral belangrijk is, is om erachter te komen of de deelnemers het leuk hebben gevonden en of ze structureel meer gaan bewegen bijvoorbeeld. Dat moet onderzocht worden, maar daar hebben wij geen geld voor beraamd!*

Daarnaast zal in dit hoofdstuk aandacht besteed worden aan de twee resterende vraagstellingen met betrekking tot buitenschoolse opvang (vraagstelling 4, zie §1.4.2) en met betrekking tot continuering (vraagstelling 5, zie §1.4.2)

5.1 Uniforme definiëring

Alvorens een succesvolle evaluatie van de BOS-impuls en haar afzonderlijke BOS-projecten plaats kan vinden dient eerst duidelijk omschreven te worden wat onder de verschillende achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en de onderwerpen tevredenheid, samenwerking en continuering wordt verstaan. Er wordt op dit moment aan gemeenten veel ruimte gelaten om de verschillende thema's lokaal te definiëren en er invulling aan te geven. Dit maakt vergelijking van effecten tussen BOS-projecten in de verschillende gemeenten lastig. Beter zou zijn om uniforme definities te hanteren.

Aanbeveling: Definieer op uniforme wijze alle voor de BOS-impuls relevante achterstandsgebieden (leefbaarheid, sociale samenhang, overlast, gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding en sport en bewegen) en de thema's tevredenheid, samenwerking en continuering.

In onderstaande paragrafen wordt een eerste aanzet gegeven voor de definiëring van de thema's uit het huidige onderzoek.

5.1.1 *Achterstanden*

Leefbaarheid en sociale samenhang

Om te kunnen evalueren of het BOS-project heeft geleid tot een verbetering van de leefbaarheid en/of sociale samenhang, zal eerst duidelijk moeten worden wat met deze twee achterstandsgebieden bedoeld wordt. Er is daarvoor gekeken naar de gebruikte formulering binnen de WMO, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Binnen de WMO is het prestatieveld 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten' breed geformuleerd. De gemeente heeft dan ook grote vrijheid om lokaal invulling te geven aan deze achterstandsgebieden en prioriteiten te stellen. Er zijn bovendien veel manieren waarop gemeenten de sociale samenhang kunnen bevorderen. Zorgen voor aantrekkelijke plekken waar wijkbewoners elkaar kunnen ontmoeten is daar een voorbeeld van. Een wijkcentrum waar verschillende zorg- en welzijnsfuncties worden gecombineerd, maakt het mogelijk dat verschillende groepen elkaar regelmatig tegenkomen. Ook sport kan een belangrijke rol spelen bij het bereiken van de doelstellingen op dit beleidsterrein en door de gemeente bevorderd en ondersteund worden.

Leefbaarheid laat zich definiëren als *het wonen in een prettige en veilige omgeving, met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg-, welzijns- en gemaksdiensten.*

Het klinkt wellicht eenvoudig, maar het vereist een omslag in denken: van aanbod- naar vraaggericht en van categoriaal naar gebiedsgericht. Het gaat om een goed toegankelijke - aanpasbare of aangepaste - woning, betaalbare en bereikbare haal- en brengdiensten en een veilige, toegankelijke openbare ruimte. Vooral het laatste element, een toegankelijke en veilige openbare ruimte, is een belangrijk aandachtspunt binnen de BOS-impuls, niet alleen voor de doelgroep, de jongeren, maar voor iedere wijkbewoner.

Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid raakt ook andere sectoren als wonen, ruimtelijke ordening, integratiebeleid, veiligheid en economie.

Een leefbare woonomgeving kan de sociale samenhang in een wijk bevorderen en vice versa.

Overlast

Overlast staat binnen de BOS-regeling beschreven als een achterstandssituatie in de buurt die is ontstaan door het gedrag van jongeren en dat door de bewoners van een projectgebied als overlast wordt ervaren. Het gaat hierbij dus om de perceptie van de wijkbewoners, en alleen daar waar het de jongeren betreft.

5.1.2 *Tevredenheid*

Voor het evalueren van de tevredenheid is het Ministerie van VWS geïnteresseerd in de tevredenheid op vier verschillende niveaus: de doelgroep (zowel degenen die wel als degenen die niet bereikt zijn met de BOS-activiteiten), de wijkbewoners, de partners uit de BOS-driehoek en de gemeente.

Vragen over tevredenheid kunnen betrekking hebben op het effect van het BOS-project (effectevaluatie, zie Bijlage D) en op het aanbod, de uitvoering, etc. (procesevaluatie, zie Bijlage E).

5.1.3 *Samenwerking*

Vragen over de samenwerking zijn onderdeel van zowel een effectevaluatie ('wat is het effect van de BOS-impuls op de samenwerking tussen Buurt-, Onderwijs- en Sportorganisaties) als een procesevaluatie ('hoe verloopt de samenwerking en wat zijn de eventuele knelpunten in de samenwerking'). Omdat samenwerking zoveel facetten kent is besloten de vragen voor de projectleider betreffende de samenwerking in een aparte bijlage op te nemen: Bijlage F. Deze vragen behoren bij voorkeur één of meerdere malen gedurende de looptijd van het BOS-project ingevuld te worden door de BOS-projectleider om de samenwerking waar mogelijk bij te sturen c.q. te verbeteren. De vragen dienen in ieder geval na afloop te worden beantwoord.

5.1.4 *Buitenschoolse opvang*

Buitenschoolse opvangorganisaties spelen vooral een rol in de BOS-projecten die uit de indiening in de 3^e tranche zijn voortgekomen. Deze organisaties zijn als spelers binnen de BOS-driehoek opgenomen in de vragenlijst met betrekking tot de procesevaluatie en de aparte vragenlijst met betrekking tot de samenwerking. Daarnaast dient rekening te worden gehouden dat bij de aanvragen voor een BOS-uitkering (Oplegvel) dit soort organisaties onder 'Buurtorganisaties' behoorden te worden genoemd, maar dat dit mogelijk niet altijd het geval zal zijn geweest.

5.1.5 *Continuering*

Vragen met betrekking tot continuering en implementatie behoren tot een procesevaluatie (zie Bijlage E). Om inzicht te krijgen in de bevorderende en belemmerende factoren voor continuering en implementatie en er tijdig op in te kunnen spelen is het aan te raden één of meerdere malen gedurende de looptijd van het BOS-project de vragen af te nemen bij de relevante partijen. De vragen dienen in ieder geval na afloop van het project te worden gesteld.

5.2 **Aanpassing en afstemming databanken**

De eerste aanpassing die zal zorgen voor een verbetering van de vergelijkbaarheid van de verstrekte gegevens van de BOS-projecten is het exact laten overeenkomen van de voor de BOS-impuls relevante vragenset en antwoordcategorieën in de QUI-databank en de Projectenbank Sport en Bewegen. De Projectenmodule van GGD Kennisnet kan hier buiten beschouwing worden gelaten, omdat uitsluitend projecten vanuit de QUI-databank in de databank van GGD Nederland worden geïmporteerd en niet andersom.

Opmerking vanuit het ondersteuningsnetwerk: De BOS-vragen zijn in onderling overleg met de verschillende partijen overeengekomen. De afstemming tussen de verschillende databanken is een moeilijke en tijdrovende zaak. Het invoeren van BOS-projecten op drie verschillende locaties draagt niet bij aan een duidelijk, eenduidig verhaal naar de gemeenten. Ik denk dat het eenvoudiger is alle BOS-projecten in 1 databank in te laten voeren.

Aanbeveling: Benader de projectleiders van de nog niet ingevoerde BOS-projecten. Laat die BOS-projecten invoeren in de Projectenbank Sport en Bewegen en exporteer (eventueel handmatig) deze projecten naar de QUI-databank.

Bij voorkeur moet er een automatisch gegenereerd leeg databestand (bijvoorbeeld een SPSS of Excel-bestand) met de relevante items (variabelen) aan de QUI-databank gehangen worden (uploaden), waarin de BOS-projectleiders hun gegevens alleen maar in hoeven te voeren.

Daarnaast is er nog een aantal aanbevelingen betreffende de inhoudelijke kant van de vragen. Aangezien de QUI-databank voor wat betreft de nagevraagde items het meest volledig is, wordt hier van deze databank uitgegaan.

Bij *Stap 4: Doelstellingen project of activiteit* wordt gevraagd de *concrete meetbare doelen* te vermelden in een open antwoordveld. Daarbij wordt aangegeven dat *meetbare doelstellingen zijn geformuleerd in termen van: wat, bij wie, wanneer, hoe lang, waar en in welke mate*. Het is aan te bevelen deze vraag op te delen in deelvragen, waarbij deze vraag per achterstandsgebied wordt gesteld en er gebruik wordt gemaakt van antwoordcategorieën. Het gaat om de volgende achterstandgebieden en subcategorieën uit het huidige verkennende onderzoek¹⁰:

- leefbaarheid en sociale samenhang
 - creëren van een gezonde fysieke omgeving
 - creëren van een gezonde sociale omgeving
- overlast en (kleine) criminaliteit
 - verminderen van de verkeersoverlast door jongeren
 - verminderen van de dreiging door jongeren
 - verminderen van de verloedering door jongeren
 - verminderen van onveiligheidsgevoelens veroorzaakt door jongeren
 - verminderen van het aantal daders van (kleine) criminaliteit onder jongeren
 - verminderen van het aantal slachtoffers van (kleine) criminaliteit onder jongeren

Aanbeveling: Neem, bij voorkeur in de databanken, een vraag op naar wat de doelstellingen van het BOS-project of de BOS-activiteiten zijn op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en onderliggende subcategorieën.

Aansluitend moeten de bovengenoemde achterstandsgebieden ook meer expliciet nagevraagd worden voor wat betreft de effectbeschrijving bij *stap 9: Onderzoek en evaluatie*. Dit kan gedaan worden door onder het kopje *Evaluatie onderzoek* de volgende indeling te hanteren:

- Procesevaluatie
 - Tevredenheidonderzoek bij doelgroep
 - Afgerond: ja/nee
 - Belangrijkste conclusies, bij voorkeur in automatisch gegenereerd Excel bestand
 - Tevredenheidonderzoek bij burgers (wijkbewoners)
 - Afgerond: ja/nee
 - Belangrijkste conclusies, bij voorkeur in automatisch gegenereerd Excel bestand

¹⁰ Ook voor de overige achterstandsgebieden (gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding en sport en bewegen) zullen soortgelijke subcategorieën opgesteld moeten worden

- Tevredenheidonderzoek bij intermediairs uit de BOS-driehoek (incl. partijen betrokken bij de buitenschoolse opvang)
 - Afgerond: ja/nee
 - Belangrijkste conclusies, bij voorkeur in automatisch gegenereerd Excel bestand
- Tevredenheidonderzoek bij gemeente
 - Afgerond: ja/nee
 - Belangrijkste conclusies, bij voorkeur in automatisch gegenereerd Excel bestand
- Effectevaluatie¹¹
 - M.b.t. leefbaarheid en sociale samenhang
 - Afgerond: ja/nee
 - Belangrijkste conclusies, bij voorkeur in automatisch gegenereerd Excel bestand
 - M.b.t. overlast en (kleine) criminaliteit
 - Afgerond: ja/nee
 - Belangrijkste conclusies, bij voorkeur in automatisch gegenereerd Excel bestand
- Implementatieonderzoek¹²

Aanbeveling: Vervang de open antwoordvelden bij 'Evaluatie onderzoek' door het aanhangen van Excel of SPSS bestanden en formuleer meer specifieke vragen bij 'Proces-' en 'Effectevaluatie'.

5.3 Aanvullingen voor effectevaluatie

Voor het verkrijgen van betrouwbare gegevens over het effect van een BOS-project of van de gehele BOS-impuls is het van belang inzicht te hebben in de mate waarin de waargenomen veranderingen in de achterstanden toe zijn te schrijven aan de BOS-interventie(s). Hiervoor is zowel een goede voormeting als een goede controlegroep noodzakelijk. De door de gemeente bij de aanvraag ingediende wijkanalyses zijn mogelijk als voormeting slechts zeer beperkt bruikbaar.

Om vergelijking tussen effecten op de thema's van verschillende BOS-projecten mogelijk te maken wordt in §5.3.2 en §5.3.3 een voorstel gedaan voor de informatie die door de BOS-projectleiders aangedragen zou moeten worden en welke vragen daarvoor beschikbaar zijn.

¹¹ Ondergenoemde geldt ook voor de andere achterstandsgebieden (gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding en sport en bewegen)

¹² Informatiebutton: Door implementatieonderzoek kan meer inzicht verkregen worden in de effectieve componenten van programma's en mogelijke belemmerende factoren voor het behalen van positieve effecten bij continuering.

5.3.1 *Methodologie en causaliteit*

In §5.1 is een eerste aanzet gegeven voor de definiëring van de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en de thema's tevredenheid, samenwerking en continuëring. Om inzicht te krijgen in de effecten van de BOS-impuls adviseren we gebruik te maken van vragen uit het BOS-kompas voor informatie over de perceptie van deelnemers en de Politiemonitor voor informatie over de perceptie van wijkbewoners (zie verder §5.3.2).

Hoe weten we echter of een bepaalde verandering in bijvoorbeeld de leefbaarheid in een wijk toe te schrijven is aan het BOS-project dat in die wijk heeft plaatsgevonden of dat het aan andere veranderingen toe te schrijven is of dat het om een toevalsbevinding gaat? In Hoofdstuk 2 is ingegaan op de vraag hoe de BOS-impuls idealiter (in theorie) geëvalueerd zou moeten worden om antwoord te kunnen geven op de vraag of eventuele effecten veroorzaakt zijn door het BOS-project. Idealiter is er een interventie- en een controleconditie waarbij deelnemers aselect/ *at random* aan één van beide condities zijn toegewezen (een *randomised controlled trial*, RCT). Daarnaast wordt in de ideale situatie gebruikgemaakt van een voor- en nameting en een follow-up om inzicht te krijgen in lange termijn effecten. In een dergelijke opzet kun je door vergelijking van controlegroep en interventiegroep iets zeggen over causaliteit.

De projecten die wel een goede opzet hebben en waarbij een goede evaluatie mogelijk is zouden nader kunnen worden bekeken.

Aanbeveling: Nader bekijken van de Evidence-based interventies c.q. Best Practices binnen de BOS-impuls voor het evalueren op micro-niveau.

Dit verkennende onderzoek komt echter te laat om deelnemers *at random* toe te wijzen aan een interventie- of controleconditie en een gestandaardiseerde voormeting voor alle projecten door te voeren. In dit geval zijn we voor de voormeting afhankelijk van de initiatieven die al binnen de verschillende projecten genomen zijn. TNO raadt wat dat betreft aan om binnen de projecten waar wel een voor- c.q. nulmeting is uitgevoerd zeker ook de maten die afgenomen zijn ten tijde van die eerste meting weer af te nemen bij de meting(en) na afloop van het BOS-project. Zodoende kan op deze uitkomstmaten een eventuele verandering geconstateerd worden.

Aanbeveling: Meet bij de nameting(en) van een BOS-project dat al van start is gegaan in ieder geval dezelfde maten die bij de voormeting gemeten zijn.

Het is TNO niet bekend of er in één of meerdere BOS-projecten sprake is van een aselecte controleconditie. Wel is duidelijk dat geen sprake is van 'het ideale gecontroleerde experiment (RCT)' en dat dus gezocht moet worden naar andere methoden om iets te zeggen over de effectiviteit van de BOS-impuls in zijn geheel en de afzonderlijke BOS-projecten.

Een manier om iets te zeggen over effecten van een project is door een vergelijking te maken met een vergelijkbare groep mensen uit dezelfde populatie (referentiegroep). De projecten hebben echter allemaal verschillende doelgroepen. Het is daarom niet haalbaar om een advies te geven voor wat betreft de samenstelling en grootte van de referentiegroep die ideaal zou zijn voor ieder project.

Om inzicht te krijgen in de perceptie van de deelnemende jongeren is het belangrijk om ook de perceptie van de niet deelnemende jongeren uit de beoogde doelpopulatie in beeld te brengen. Dit kan gedaan worden door binnen de beoogde doelgroep een steekproef te trekken uit zowel de deelnemers als uit de niet-deelnemers (referentie-steekproef) (zie § 2.2.1). Binnen deze steekproeven kan dezelfde vragenlijst afgenomen worden. De vergelijking tussen beide steekproeven geeft enig inzicht in de effecten van het project op de perceptie van de jongeren. Om de representativiteit van de uiteindelijke resultaten in kaart te brengen dienen de algemene kenmerken van de deelnemers te worden vergeleken met die van de totale doelpopulatie. Hiervoor moeten de algemene kenmerken van beide groepen in kaart worden gebracht. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de vragen zoals die in het BOS-kompas staan geformuleerd over geslacht, leeftijd, etniciteit, postcode, gezinssamenstelling en opleidingsniveau van het kind en de ouders.

Voor wat betreft de perceptie van de wijkbewoners kan een vergelijking gemaakt worden met de landelijke Politie-monitor van 2005. Het is daarvoor belangrijk dat gemeenten informatie aanleveren over de wijken waaruit de bewoners komen die de vragenlijst voor het BOS-project hebben ingevuld. Komt dit redelijk overeen met landelijke waarden voor wat betreft geslacht, leeftijd, etniciteit, gezinssamenstelling of opleiding? Zo niet, kunnen we dan iets zeggen over de invloed die dit mogelijk heeft op de resultaten die met dit project behaald zijn?

Concluderend kan men stellen dat er geen sprake is van de meest ideale situatie voor het beoordelen van de effecten van de afzonderlijke projecten en het vergelijken van de effecten onderling. Het is niet mogelijk een onderzoeksopzet te standaardiseren voor alle BOS-projecten. Het blijft dan ook belangrijk om de effectevaluaties van de afzonderlijke projecten zoals die door de BOS-projectleiders zelf geïnitieerd zijn – van uiteenlopende kwaliteit – niet buiten beschouwing te laten, maar te plaatsen naast de aanbevelingen die hier gedaan worden. Zodoende kunnen bestaande waardevolle evaluaties van specifieke/ afzonderlijke BOS-projecten behouden blijven. De aanbevelingen die in dit hoofdstuk gedaan worden, zijn mogelijk vooral interessant voor de vergelijkingen tussen de projecten en de evaluatie van de BOS-impuls op geaggregeerd niveau.

Het zal echter zo blijven dat de bevindingen van verschillende projecten met terughoudendheid moeten worden vergeleken, niet op de minste plaats omdat de projecten inhoudelijk zeer verschillend van aard zijn.

Iets wat onafhankelijk is van de inhoudelijke aspecten van de programma's is de mate waarin aansluiting gevonden wordt bij de beoogde doelgroep. Daarover is een aantal vragen te formuleren voor de procesevaluatie van de BOS-projecten.

Met behulp van retrospectief (achteraf) navragen kan men evalueren of er sprake is van een trend in een verbetering in een achterstand. Zo kan men bijvoorbeeld vragen: Is de leefbaarheid van deze wijk verbeterd ten opzichte van 4 jaar geleden?

Aanbeveling: Gebruik retrospectieve vraagstellingen om informatie uit eerdere fasen boven water te krijgen.

5.3.2 *Achterstanden*

Bij het uitvoeren van een effectevaluatie op de achterstanden is het interessant om zowel de perceptie van de jongeren met betrekking tot (verbetering van) die achterstanden als van de overige wijkbewoners te onderzoeken.

Perceptie van de deelnemende jongeren

Het BOS-kompas bevat vragen over de fysieke woonomgeving, sociale woonomgeving en gedragsindicatoren (zie ook §2.1.2). Een aantal van deze vragen kan goed gebruikt worden om inzicht te krijgen in de leefbaarheid, sociale samenhang en overlast, zoals gepercipieerd door de jongeren. TNO wil voorstellen om deze standaard af te nemen bij alle of ten minste een steekproef uit de deelnemende en niet-deelnemende jongeren aan BOS-projecten.

Aanbeveling: Gebruik vragen uit het BOS-kompas om inzicht te krijgen in de door de jongeren gepercipieerde effecten van de BOS-impuls op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast.

Zie Bijlage C voor de betreffende vraagstellingen.

Deze vragen kunnen na afloop van een BOS-project afgenomen worden. De voordelen van het BOS-kompas zijn dat deze vragenlijst al digitaal beschikbaar is en bovendien wellicht al in enkele projecten gebruikt is. Er zijn vragen voor (ouders van) 6-12 jarigen en 12-19 jarigen. Aansluitend bij de standaardvraagstellingen van de Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid stellen wij voor dat ouders de vragen invullen bij deelnemers jonger dan 8 jaar (eventueel samen met hun kind) en dat 8 tot 19 jarigen dit zelfstandig doen. Het SPSS bestand dat bij het digitaal invullen van de vragen uit de BOS-kompas automatisch gegenereerd wordt, zou vervolgens gekoppeld moeten worden aan de QUI-databank of de Projectenbank Sport en Bewegen.

Aanbeveling: Breid de mogelijkheden van de QUI-databank om databestanden te uploaden uit, zodat ook SPSS-bestanden ge-upload kunnen worden.

Mogelijk bevat de BOS-kompas niet alle aspecten van de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast waarin de BOS-partners geïnteresseerd zijn.

Naast de vragen uit de BOS-kompas kan ook gebruik gemaakt worden van de standaardvraagstellingen die genoemd zijn in §2.1.3. Een voordeel van gebruikmaking van deze standaardvraagstellingen is dat ook hiervan referentiemateriaal op GGD-niveau beschikbaar is.

Aanbeveling: Gebruik voor vragen die missen in de BOS-kompas de vragen uit de 'Standaardvraagstellingen Sociale onveiligheid', 'Standaardvraagstelling Criminaliteit, slachtoffer' en de 'Standaardvraagstelling Criminaliteit, dader' van de Lokale en Nationale Monitor om inzicht te krijgen in de door de jongeren gepercipieerde effecten van de BOS-impuls op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang, en overlast.

Perceptie van wijkbewoners

De BOS-kompas bevat alleen vragen voor en over de jongeren en is daarmee niet geschikt om de perceptie van de wijkbewoners in kaart te brengen.

Voor de evaluatie van de perceptie van de wijkbewoners op het gebied van leefbaarheid, sociale samenhang en overlast wil TNO voorstellen gebruik te maken van vragen uit de tweejaarlijkse Politiemonitor. De Politiemonitor Bevolking is een landelijk onderzoek in opdracht van de Ministeries van Binnenlandse Zaken en van Justitie naar criminaliteit, onveiligheid en de kwaliteit van de basispolitiezorg. Hierbij wordt gevraagd naar slachtofferschap, gevoelens van onveiligheid, ervaringen met de politie en oordeel over de beschikbaarheid en de tevredenheid over het laatste contact met de politie (zie ook <http://www.scp.nl/miss/PMB.shtml>). Het voordeel van het gebruik van de Politiemonitor Bevolking is dat een vergelijking kan worden gemaakt met regionale en landelijke cijfers (tevens als nulmeting te gebruiken).

In de Politiemonitor Bevolking worden de volgende items in een bevolkingssteekproef nagevraagd, die in het kader van overlast door jongeren voor de definiëring van toepassing kunnen zijn:

- verkeersoverlast
- dreiging
 - o bedreiging
 - o dronken mensen op straat
 - o mensen worden op straat lastig gevallen
 - o geweldsdelicten
 - o drugsoverlast
- verloedering
 - o andere vormen van geluidsoverlast
 - o bekladding van muren, gebouwen
 - o overlast door groepen jongeren
 - o rommel op straat
 - o vernieling van straatmeubilair
- onveiligheidsgevoelens
 - o in openbaar vervoer
 - o in uitgaansgelegenheden
 - o in eigen buurt
 - o door rondhangende jongeren
 - o in winkelcentrum
 - o mijden van bepaalde plekken in woonplaats vanwege onveiligheid
 - o 's avonds en 's nachts niet open doen vanwege onveiligheid
 - o waardevolle spullen thuislaten om beroving/diefstal te voorkomen
 - o omrijden of omlopen om onveilige plekken te mijden
 - o kinderen niet toestaan ergens naar toe te gaan vanwege onveiligheid

Aanbeveling: Gebruik vragen uit de tweejaarlijkse Politiemonitor Bevolking om inzicht te krijgen in de effecten van de BOS-impuls op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang, overlast en tevredenheid zoals gepercipieerd door de wijkbewoners.

De Politiemonitor Bevolking wordt normaliter telefonisch afgenomen. Wellicht gaat de voorkeur bij de BOS-projecten uit naar schriftelijke enquêtering. De vraag is echter of het verstandig is om van de gebruikelijke methode af te wijken. De Leeuw voerde in 1992 een meta-analyse uit (67 studies) waarin zij verschillende methoden vergeleek (De

Leeuw, 1992). Uit de resultaten bleek dat het moeilijker was om een hoge respons te krijgen op schriftelijke enquêtes dan bij *face-to-face* of telefonische enquêtes. De antwoorden op de vragen die gesteld waren via de schriftelijke enquêtes, neigden echter van hogere kwaliteit te zijn dan bij de telefonische interviews. Het is in dit geval dus niet bij voorbaat te zeggen of het onverstandig is om te kiezen voor schriftelijke of telefonische enquêtering.

5.3.3 *Tevredenheid*

Het evalueren van het effect van de BOS-projecten en de BOS-impuls op de tevredenheid onder de doelgroep en andere wijkbewoners over eventuele verbeteringen in de achterstanden op het gebied van leefbaarheid, sociale samenhang en overlast, behoort tot de effectevaluatie. In de huidige rapportages komen onvoldoende vragen met betrekking tot de tevredenheid aan bod. Daarom doet TNO hier een aanbeveling voor aanvullende vragen. De betreffende vragen zijn te vinden in Bijlage D.

Aanbeveling: Gebruik vragen uit Bijlage D voor een effectevaluatie op het gebied van de tevredenheid over de achterstanden onder de doelgroep en andere wijkbewoners.

Het evalueren van tevredenheid over de interventie, het BOS-project in zijn geheel of de activiteiten die vallen binnen het BOS-project, valt binnen de procesevaluatie. Dit staat beschreven in § 5.4.1.

Aanbeveling: Vraag de gemeente naar de beleidsplannen met betrekking tot continuering van de BOS-activiteiten na afloop van de BOS-uitkering. Zowel op financieel als uitvoerend niveau. Vraag hierbij na of de voornemens zijn vastgelegd in gemeentelijke nota's.

5.4 **Aanvullingen voor procesevaluatie**

Of een programma leidt tot het gewenste effect, kan in sterke mate bepaald worden door het proces van het project. Werd de beoogde doelgroep bereikt en werd aansluiting bij deze doelgroep gevonden? Was iedereen tevreden over het project: zowel de uitvoerders als de deelnemers? Of waren er bepaalde belemmeringen voor een soepel verloop van het project? Met andere woorden: mogelijk zijn de effecten van de interventie bepaald door eigenschappen van het interventieproces. Door procesevaluaties kan meer inzicht verkregen worden in de effectieve componenten van programma's en mogelijke belemmerende factoren voor het behalen van positieve effecten.

Een procesevaluatie levert voornamelijk kwalitatieve gegevens op. Deze gegevens hebben als doel om het project in de uitvoerende fase bij te kunnen sturen en ook om te kunnen helpen bij het continueren en implementeren. Daarnaast zijn kwantitatieve gegevens geschikt om projecten onderling te kunnen vergelijken en voor het evalueren van de BOS-impuls.

In het geval van de BOS-projecten zou informatie verkregen kunnen worden over het proces door zowel uitvoerders als deelnemers hier een aantal vragen over te stellen. Het is aan te raden hiervoor binnen alle BOS-projecten dezelfde vragen te stellen, vragen die niet afhankelijk zijn van de inhoud van de projecten, met name over de

‘tevredenheid’ van alle betrokkenen. Door in alle BOS-projecten deelnemers en uitvoerders dezelfde vragen voor te leggen kan de vergelijkbaarheid van de data voor de verschillende projecten gewaarborgd worden.

Met betrekking tot de BOS-projecten bestaat een aantal ‘spelers’. Het betreft de gemeente, de partners uit de BOS-driehoek, de wijkbewoners, de deelnemende jongeren en de intermediairs. In Bijlage E is een aantal vragen geformuleerd voor de bovengenoemde spelers. TNO beveelt aan om bij voorkeur jaarlijks, maar in ieder geval eenmalig in de afrondende fase de vragen uit Bijlage E aan een steekproef uit de desbetreffende groepen ‘spelers’ voor te leggen. Voor kinderen tot acht jaar¹³ kunnen de vragenlijsten (in navolging van de leeftijdsgrenzen bij de Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid) door de ouders ingevuld worden. De vragen zijn tevens te gebruiken in (focusgroep) interviews.

Aanbeveling: Stel na afloop van een BOS-project gestandaardiseerde vragen aan de deelnemende jongeren, de gemeente en de andere partners uit de BOS-driehoek over hun ervaringen tijdens het project.

Om het algemene eindoordeel over het project onder de gemeente en de andere partners uit de BOS-driehoek in kaart te brengen stelt TNO een aantal vragen voor die na afloop van het project meegenomen kunnen worden. Inzicht in het eindoordeel kan implementatiekansen en –belemmeringen verhelderen en kan helpen bij beslissingen over continuering en implementatie van het project. Deze vragen op het gebied van continuering staan beschreven in Bijlage E.

5.4.1 *Tevredenheid*

Inzicht in de tevredenheid van (de ouders/ verzorgers van) de doelgroep, de wijkbewoners en de intermediairs over het BOS-arrangement kan helpen het BOS-project in de uitvoerende en continueringfase bij te sturen om zodoende een zo goed mogelijk resultaat te behalen.

5.4.2 *Continuering*

Aangezien bij continuering c.q. implementatie sprake zal zijn van bekliving van de BOS-aanpak in beleidsplannen kan de (intentie tot) continuering gemeten worden aan de hand van gemeentelijke voornemens (vastgelegd in gemeentelijke nota's) ten aanzien van voortzetting van het BOS-project (zowel financieel als uitvoerend) na afloop van de BOS-uitkering.

Inzicht in de effectieve componenten van programma's en mogelijke belemmerende factoren voor het behalen van positieve effecten kan helpen bij de beslissing rondom continuering (Ja/ Nee, Hoe? Onder welke voorwaarden?).

5.5 **Aanvulling voor evaluatie samenwerking**

Inzicht in de stand van zaken rondom samenwerking en het verloop van de samenwerking gedurende het project is van belang voor zowel een effectevaluatie ('wat is het effect van het BOS-project op de samenwerking tussen de verschillende partijen') als de procesevaluatie ('hoe verloopt de samenwerking nu en wat kan eraan verbeterd worden om tot een beter resultaat van het BOS-project te komen'). Deze informatie is

¹³ De BOS-kompas hanteert de leeftijd van 9 jaar.

gedurende de gehele loopperiode van belang om mogelijke problemen in de samenwerking tijdig aan te pakken om zodoende een zo goed mogelijk resultaat te behalen. Daardoor is een goede samenwerking een belangrijke voorwaarde voor de continuering van de BOS-activiteiten.

Voor een evaluatie op het gebied van de samenwerking is het van belang dat de samenwerking tussen partijen in de verschillende fasen in kaart wordt gebracht. Een beschrijving van de samenwerking in de fase vóór de voorbereidende fase kan gebruikt worden als een nulmeting.

Hieronder zal per niveau en per projectfase beschreven worden hoe het effect van het BOS-project op de samenwerking tussen betrokkenen geëvalueerd kan worden. De volgende samenwerkingsverbanden kunnen onderscheiden worden:

- Samenwerking tussen partners uit de BOS-driehoek
- Samenwerking tussen partners uit de BOS-driehoek en de gemeente
- Samenwerking tussen partners uit de BOS-driehoek en intermediairs
- Samenwerking tussen partners uit de BOS-driehoek en de doelgroep
- Samenwerking tussen partners uit de BOS-driehoek en de overige wijkbewoners

De aanvullende vragen voor de BOS-projectleider staan beschreven in Bijlage F. Een aantal vragen over de samenwerking voor de overige leden uit het projectteam staan beschreven in Bijlage E.

Voorbereidende fase

Het in kaart brengen van de samenwerking tussen de partners uit de BOS-driehoek onderling en met de eventuele andere relevante partijen (gemeente, intermediairs, doelgroep en overige wijkbewoners) in de voorbereidende fase kan beschouwd worden als een eerste nameting.

Er wordt op dit moment geen informatie verkregen over samenwerking tussen partners uit de BOS-driehoek vóór en tijdens de voorbereidende fase. Aan de hand van de retrospectief geformuleerde vragen genoemd in 'Aanvullende vragen voor effectevaluatie achterstanden' (zie Bijlage D) kan de BOS-projectleider in de uitvoerende fase alsnog de samenwerking in deze en de daaraan voorafgaande fase in kaart brengen. Doordat bij retrospectief gestelde vragen sprake kan zijn van *recall bias*¹⁴ is de wetenschappelijke waarde (evidentie) minder dan bij vragen die betrekking hebben op de huidige situatie.

Aanbeveling: Vraag de BOS-projectleider in de uitvoerende fase eenmalig de aanvullende vragen in te vullen over de (tevredenheid met de) samenwerking tussen de relevante partijen vóór en tijdens de voorbereidende fase (retrospectief).

Uitvoerende fase

Tijdens de uitvoerende fase moet de BOS-projectleider jaarlijks het formulier 'Samenvatting voortgang/ resultaten BOS-impuls-project' invullen. De samenwerkingsvragen op dit formulier dienen aangepast/ uitgebreid te worden opdat alle facetten van samenwerking aan bod komen en de samenwerking gedurende het project geëvalueerd kan worden. Hiervoor kan (bij voorkeur jaarlijks) gebruik worden gemaakt van de vragen genoemd in 'Aanvullende vragen voor effectevaluatie achterstanden' (zie Bijlage D).

¹⁴ Het niet meer goed kunnen herinneren van de feitelijke situatie.

Aanbeveling: Vraag de BOS-projectleider jaarlijks de aanvullende vragen in te vullen over de (tevredenheid met de) samenwerking tussen de relevante partijen tijdens de uitvoerende fase.

Afronding en continueringfase

Tijdens de afronding van het project is het aan te raden zowel de BOS-projectleider als de partners uit de BOS-driehoek en de intermediairs een aantal vragen te laten invullen over de (tevredenheid met de) samenwerking onderling. Eventueel kunnen in deze fase alle samenwerkingsvragen met betrekking tot eerdere fasen retrospectief gesteld worden. De vragen staan beschreven in 'Aanvullende vragen voor effectevaluatie achterstanden' (zie Bijlage D). Indien er sprake is van continuering (en implementatie) dan verdient het de voorkeur deze vragen ook in de continueringfase regelmatig in te laten vullen door de betrokken partijen.

Aanbeveling: Vraag de BOS-projectleider, de partners uit de BOS-driehoek en de intermediairs de aanvullende vragen in te vullen over de (tevredenheid over de) samenwerking tijdens de afronding van het project. Laat deze vragen ook regelmatig invullen als er sprake is van continuering.

5.6 Digitale of schriftelijke vragenlijst

Ten behoeve van het gebruikersgemak zou een digitale versie van de vragenlijsten 'Aanvullende vragen voor effectevaluatie' en 'Vragen voor procesevaluatie' ontwikkeld kunnen worden.

Deze digitale versie kan als CD-rom of als download-bestand worden aangeboden (vergelijkbaar met het BOS-kompas), maar zou ook web-based opgeleverd kunnen worden (vergelijkbaar met de databanken).

Voordelen van een digitale web-based vragenlijst ten opzichte van een schriftelijke vragenlijst zijn:

- Bij het verzamelen van de gegevens wordt de invoer meteen gecontroleerd; als ongeldige of onduidelijke gegevens zijn ingevoerd, krijgt de invuller meteen een foutmelding en kan de invoer worden aangepast. Bij het invullen van schriftelijke vragenlijsten moet vaak achteraf opnieuw contact worden gezocht met de invuller om fouten of onduidelijkheden te corrigeren.
- Een web-based vragenlijst is gekoppeld aan één centrale database. De vragenlijsten hoeven niet meer lokaal verzameld worden en opgestuurd worden naar de centrale locatie waar de gegevens ingevoerd worden. Omdat de gegevens niet meer handmatig ingevoerd hoeven te worden, worden invoerfouten voorkomen. Bovendien scheelt het aanzienlijk in tijd. Ook wordt het eenvoudiger om de gegevens te analyseren. Er is één uniform bestand waarop zowel analyses op lokaal als op geaggregeerd niveau kunnen plaatsvinden.
- Er kan informatie voor de deelnemers via de website ter beschikking worden gesteld. De informatie kan voortdurend bij de tijd worden gehouden, zonder dat deze elke keer aan alle deelnemers hoeft te worden toegezonden. Deelnemers kunnen de informatie op het beeldscherm bekijken; alleen als het nodig is kan een deel van de informatie op papier worden afgedrukt.

- Er kan een terugkoppeling worden ingebouwd – gemeenten zouden een overzicht van hun eigen gegevens kunnen terugkrijgen, of een geanonimiseerd overzicht van de gegevens van alle deelnemers, of alle deelnemers in hun regio, enzovoorts, zodat ze zich een beeld kunnen vormen van hun situatie in vergelijking met anderen.

De ontwikkeling van een digitale web-based vragenlijst heeft ook een nadeel: het zal eenmalig extra kosten met zich meebrengen. Het alternatief is om de jongeren uit de doelgroep, wijkbewoners en intermediairs schriftelijke vragenlijsten in te laten vullen en de gegevens door de BOS-projectleider te laten invoeren in een kant-en-klaar Excel-sheet of in een SPSS-bestand. Als ook in de QUI-databank de mogelijkheid wordt gecreëerd om dit soort bestanden te kunnen up-loaden, kunnen de resultaten van deze vragenlijsten relatief eenvoudig toe worden gevoegd.

6 Conclusies en aanbevelingen

Het doel van de uiteindelijk uit te voeren evaluatie is onder andere het verschaffen van inzicht aan zowel gemeenten als overheid in de korte en lange termijn effecten van de BOS-impuls op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en in de effecten op de tevredenheid over, de samenwerking binnen en de continuering van de BOS-projecten. Voor projecten uit de 3e tranche is ook inzicht in de korte en lange termijn effecten van BOS-activiteiten voor buitenschoolse opvang het doel.

6.1 Conclusie

TNO constateert dat er helaas een hiaat bestaat tussen de ideale situatie voor de evaluatie van de BOS-impuls en de praktijksituatie. Door het opvolgen van de aanbevelingen zoals TNO die hier formuleert kan wel iets aan dit hiaat worden gedaan, maar er moet beseft worden dat geen van de eventueel gevonden effecten met zekerheid toegeschreven kan worden aan de BOS-impuls, tenzij er sprake is van een RCT. Deze aanbevelingen maken het mogelijk de projecten niet alleen op zich te beschouwen (micro-niveau), maar projecten ook enigszins (op een aantal punten) met elkaar te kunnen vergelijken (macro-niveau) en iets te kunnen concluderen over de gehele BOS-impuls (meso-niveau). Het blijft echter een pragmatische oplossing!

6.2 Aanbevelingen

- Definieer op uniforme wijze alle voor de BOS-impuls relevante achterstandsgebieden (leefbaarheid, sociale samenhang, overlast, gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding en sport en bewegen) en de thema's tevredenheid, samenwerking en continuering.
- Benader de projectleiders van de nog niet ingevoerde BOS-projecten. Laat die BOS-projecten invoeren in de Projectenbank Sport en Bewegen en exporteer (eventueel handmatig) deze projecten naar de QUI-databank.
- Neem, bij voorkeur in de databanken, een vraag op naar wat de doelstellingen van het BOS-project of de BOS-activiteiten zijn op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang en overlast en onderliggende subcategorieën.
- Vervang in de databanken de open antwoordvelden bij 'Evaluatie onderzoek' door het aanhangen van Excel of SPSS bestanden en formuleer meer specifieke vragen bij 'Proces-' en 'Effectevaluatie'.
- Bekijk de Evidence-based interventies c.q. Best Practices binnen de BOS-impuls voor het evalueren op micro-niveau.
- Meet bij de nameting(en) van een BOS-project dat al van start is gegaan in ieder geval dezelfde maten die bij de voormeting gemeten zijn.
- Gebruik retrospectieve vraagstellingen voor het verkrijgen van informatie uit eerdere fasen.

- Gebruik vragen uit het BOS-kompas om inzicht te krijgen in de door de jongeren gepercipieerde effecten van de BOS-impuls op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang, en overlast.
- Breid de mogelijkheden van de QUI-databank om databestanden te uploaden uit, zodat ook SPSS-bestanden ge-upload kunnen worden.
- Gebruik voor vragen die missen in de BOS-kompas de vragen uit de 'Standaardvraagstellingen Sociale onveiligheid', 'Standaardvraagstelling Criminaliteit, slachtoffer' en/of uit de 'Standaardvraagstelling Criminaliteit, dader' van de Lokale en Nationale Monitor om inzicht te krijgen in de door de jongeren gepercipieerde effecten van de BOS-impuls op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang, en overlast.
- Gebruik vragen uit de tweejaarlijkse Politiemonitor Bevolking om inzicht te krijgen in de effecten van de BOS-impuls op de achterstandsgebieden leefbaarheid, sociale samenhang, overlast en tevredenheid zoals gepercipieerd door de wijkbewoners.
- Gebruik vragen uit Bijlage D voor een effectevaluatie op het gebied van de tevredenheid over de achterstanden op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang onder de doelgroep en andere wijkbewoners.
- Vraag de gemeente naar de beleidsplannen met betrekking tot continuering van de BOS-activiteiten na afloop van de BOS-uitkering. Zowel op financieel als op uitvoerend niveau. Vraag hierbij na of de voornemens zijn vastgelegd in gemeentelijke nota's.
- Stel na afloop van een BOS-project gestandaardiseerde vragen aan de deelnemende jongeren, de gemeente en de andere partners uit de BOS-driehoek over hun ervaringen tijdens het project.
- Vraag de BOS-projectleider in de uitvoerende fase eenmalig de aanvullende vragen in te vullen over de (tevredenheid met de) samenwerking tussen de relevante partijen vóór en tijdens de voorbereidende fase (retrospectief).
- Vraag de BOS-projectleider jaarlijks de aanvullende vragen in te vullen over de (tevredenheid met de) samenwerking tussen de relevante partijen tijdens de uitvoerende fase.
- Vraag de BOS-projectleider, de partners uit de BOS-driehoek en de intermediairs de aanvullende vragen in te vullen over de (tevredenheid over de) samenwerking tijdens de afronding van het project. Laat deze vragen ook regelmatig invullen als er sprake is van continuering.

- Organiseer een expertmeeting voor het Ministerie van VWS en de leden van het ondersteuningsnetwerk voor het bespreken en doorvoeren van de bevindingen van dit rapport.
- Zorg voor een gedegen evaluatie en monitoring van de BOS-impuls.
- Schakel in de toekomst tijdig expertise in om in de ontwikkelingsfase van een grote financiële impuls al te kunnen ondersteunen in het mogelijk maken van evaluatie en monitoring van een impuls.

7 Referenties

Amendement Van der Sande/Verbeet inzake naschoolse opvang en sport.

ASSEMA P VAN, MESTERS I, KOK G. Het focusgroep-interview: een stappenplan. T Soc Gezondheidsz 1992; 70: 431-7.

BAKKER I, VRIES SI DE, JONGERT MWA, HOPMAN-ROCK M. Protocollen ten behoeve van het opzetten en evalueren van leefstijlinterventies bij kinderen; een inventarisatie. Leiden: TNO Kwaliteit van Leven TNO-rapport KvL/B&G 2006.046.

BOS-kompas – www.bosimpuls.nl/bos-kompas

BOS-wijzer – www.bosimpuls.nl/boswijzer

FLEUREN M.A.H, WIEFFERINK C.H, PAULUSSEN T.G.W.M. Determinanten van innovaties in gezondheidszorgorganisaties: systematische literatuurreview. Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen 2006; 84 (3):160-167

GGD Kennisnet – www.ggd Kennisnet.nl

GLASGOW RE, VOGT TM, BOLES SM. Evaluating the public health impact of health promotion interventions: the RE-AIM framework. American Journal of Public Health 1999; 89 (9): 1322-1327.

JURG ME, MEIJ JSB DE, WAL MF VAN DER, KREMERS SPJ. Evaluatie JUMP-in pilot 2002-2004. Effect- en procesevaluatie van een bewegingsstimulerende interventie voor kinderen van de basisschool. GG&GD Amsterdam, cluster EDG, 2005/2, 2005.

KLEIN VELDERMAN M & BRUIL J. Methodologie Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid: Aanvullende rapportage bij RIVM-rapport 26085009/2005. Leiden: TNO Kwaliteit van Leven, 2006.

KLEIN VELDERMAN M, HOSMAN C.M.H., PAULUSSEN, T.G.W.M. Onderzoeksprogrammering Opvoed- en Opgroeiondersteuning. Leiden: TNO Kwaliteit van Leven, 2007.

LEEUW ED de. Data quality in mail, telephone, and face-to-face surveys. Amsterdam: TT-Publicaties; 1992.

Lokale Samenwerkings Wijzer – www.nigz.nl/wijkslag

Ondersteuningsnetwerk BOS-impuls – http://www.bosimpuls.nl/bos_impuls_ondersteuningsnetwerk.pdf

Preventie Effectmanagement Instrument (Preffi 2.0) – www.preffi.nl

Projectenbank Sport en Bewegen – www.projectenbanksportenbewegen.nl

RAVENSBERGEN et al., 2006

ROGERS S, HICKLING J, NAZARETH I. Developing change proposals to improve the management of coronary heart disease in primary care. *Quality in Primary Care* 2003; 11 (4): 257-264

Tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport (DJB-BOS 2520154 van oktober 2004

QUI-databank – www.quidatabank.nl

Wijziging Tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport. *Staatscourant* 6 februari 2006, nr. 26/ pag. 17

A Vragen uit de QUI-databank

Algemene projectgegevens

- Wordt het project of de activiteit (ook) door andere instellingen in het land uitgevoerd? [selecteren Ja; Nee]
- Moederprojecten zijn gestart door een organisatie en worden ook door andere organisaties uitgevoerd ('dochterprojecten'). Staat uw 'moederproject' in de lijst, selecteer dit en sla het op. Vul daarna uw eigen gegevens aan. [selecteren]
- Betreft het een project in het kader van de BOS-impuls (VWS regeling 2004-2010)? [selecteren Ja; Nee]
-> *Bij antwoord [Ja] verschijnt bij stap 2 vragen onder 'BOS-impuls'*

Stap 1: Uitvoerende Organisatie

- Uitvoerende organisatie [selecteren]
- Contactpersoon [selecteren]

Stap 2: Algemene projectgegevens

- Naam project/ (structurele) activiteit [open antwoordveld]
- Wordt het project of de activiteit (ook) door andere instellingen in het land uitgevoerd? [selecteren Ja; Nee]
- Betreft het een project in het kader van de BOS-impuls (VWS regeling 2004-2010)? [selecteren Ja; Nee]
-> *Bij antwoord [Ja] verschijnt bij stap 2 vragen onder 'BOS-impuls'*
- Contactpersoon [selecteren]
- Startdatum project/ activiteit [open antwoordveld] met voorbeeld
- Einddatum [open antwoordveld] met voorbeeld
- Controledatum [open antwoordveld] met voorbeeld
- Fase project [selecteren: in voorbereiding; lopend; afgerond]
- Zijn er andere organisaties bij het project/ activiteiten betrokken? (bijv. in de uitvoering) [selecteren Ja; Nee]
-> *bij antwoord Ja, verschijnt de volgende vraag:*
Zo ja, welke organisaties zijn betrokken? [selecteren, meerdere antwoorden mogelijk: type organisatie en invullen naam organisatie].

- Waar wordt het project uitgevoerd? [selecteren, één antwoord mogelijk: gemeentelijk; regionaal; provinciaal; landelijk; internationaal]
 - > bij antwoord 'gemeentelijk' selecteren van (meerdere) gemeente(n)
 - > bij antwoord 'regionaal' [open antwoordveld]
 - > bij antwoord 'provinciaal' selecteren van een provincie

Gemeente (klik op selecteren om de gemeente te selecteren) [selecteren, meerdere antwoorden mogelijk]

BOS-impuls

- Welke gemeente is aanvrager [selecteren, één antwoord mogelijk]
- Wat is het door VWS toegekende verplichtingenummer? [open antwoordveld]
- Betreft het een aanvraag met andere gemeenten? Zo ja, welke? [selecteren, meerdere antwoorden mogelijk]
- Omschrijf het projectgebied (bijvoorbeeld naam wij(en) of standsdeel) [open antwoordveld]
- Achterstand(en) waar het project op inspeelt [selecteren, *meerdere (6) antwoorden mogelijk/ geen mogelijkheid om zelf iets toe te voegen*: gezondheid, onderwijs, opvoeding, overlast, sport en bewegen, welzijn]
- Welke sport(en) worden toegepast in uw BOS-project [selecteren, *meerdere antwoorden mogelijk/ geen mogelijkheid om zelf iets toe te voegen*]

Benchmark Grote Steden

- Wordt de activiteit uitgevoerd in het kader van het GSB-beleid 2005-2009 [selecteren Ja/ Nee]
- Zo ja, bij welke integrale maatregel hoort deze activiteit? [selecteren; één antwoord mogelijk]
 - Aanpak van overgewicht onder 0-19 jarigen
 - Gezond wijkgericht werken
 - Versterkte inzet jeugdgezondheidszorg
 - De factor 'G' in arbeidsreïntegratie
 - Versterking eerstelijns gezondheidszorg
- In welke G31 gemeente wordt deze activiteit uitgevoerd? [selecteren; één antwoord mogelijk]

Stap 3: Korte omschrijving project of activiteit

- Korte omschrijving project/ activiteit (maximaal 800 tekens) [open antwoordveld]

Stap 4: Doelstellingen project of activiteit

- Algemene doelstelling [open antwoordveld]

- Concrete meetbare doelen [open antwoordveld] *gegeven opmerking:* Meetbare doelstellingen zijn geformuleerd in termen van: wat, bij wie, wanneer, hoe lang, waar en in welke mate

- Binnen doelen zijn verschillende niveaus te onderscheiden. Geef indien u kunt aan welk(e) niveau(s) op uw doel(en) van toepassing is (zijn).

0 Verbetering van de geestelijke gezondheidstoestand

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Angststoornissen
- Arbeidsgerelateerde psychische problematiek
- Depressie
- Eenzaamheid
- Kwaliteit van leven
- Ontwikkeling van het kind (KOPP/KVO en opvoedingsondersteuning)
- Stress/spanningsklachten
- Verslavingsproblematiek
- Weerbaarheid/ assertiviteit
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Verbetering van de lichamelijke gezondheidstoestand

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Astma/COPD
- Bevorderen fitheid/conditie
- Diabetes
- Hart- en vaatziekten
- Infectieziekten
- Kanker
- Klachten/aandoeningen aan het bewegingsapparaat
- Ongevallen
- Overgewicht
- Sportblessures
- Tandcariës
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Bevordering van gezond gedrag (leefstijl en opvoedingsondersteuning)

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Alcoholgebruik
- Drugsgebruik
- Gedragsproblemen
- Gokgedrag
- Keuze en gebruik producten
- Lichamelijke activiteit/sport en bewegen
- Medicijngebruik

- Mondhygiëne
- Opvoeding
- Rookgedrag
- Seksueel gedrag
- Voedingsgedrag
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Beïnvloeden van de determinanten van gedrag

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Kennis
- Attitude
- Eigen effectiviteit
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Creëren van een gezonde fysieke leefomgeving

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Geluidsoverlast
- Hygiëne
- Veiligheid in en om het huis
- Veiligheid op straat/ verkeersveiligheid
- Veiligheid op het werk
- Veiligheid op school
- (binnen)Milieu (schadelijke stoffen, straling)
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Creëren van een gezonde sociale omgeving

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Integratie van de doelgroep
- Lotgenotencontact
- Sociale steun
- Sociale binding/samenhang
- Stimulerende leeromgeving
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Verbetering van de toegankelijkheid van de zorg

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Communicatie tussen cliënt/patiënt en hulpverlener verbeteren
- Kwaliteit van de hulpverlening verbeteren
- Toegang zorg vergroten
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Procesdoel(en)

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Afstemming en samenwerking
- Kwaliteit van de organisatie
- Ontwikkelen methodiek
- Organisatorische inbedding
- Participatie, empowerment
- Signalering
- Verhogen van de professionaliteit
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

Stap 5: Aandachtsgebied: setting en doelgroep**Setting**

- Graag aangeven in welke sociale/ maatschappelijke omgeving de uitvoering van het project plaatsvindt. Meerdere antwoorden mogelijk.

0 Eigen instelling**0 Thuis/gezin****0 Wijk (bijvoorbeeld buurthuis)**

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Buurthuis
- Straat
- Koffiehuis/buurtcafé
- Kerk/moskee
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 School

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Basisonderwijs
- Voortgezet onderwijs - VMBO
- Voortgezet onderwijs - HAVO
- Voortgezet onderwijs – VWO
- Beroepsonderwijs - MBO
- Beroepsonderwijs – HBO
- Speciaal onderwijs
- Universiteit
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Werk**0 Horeca/uitgaanscircuit****0 Recreatie/vrije tijd**

0 Sector sport & bewegen

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Sportvereniging
- Commerciële sportaanbieder (fitness, manege, klimhal, kartbaan)
- Anders georganiseerde sport (sportbuurtwerk, sportvakantie, bedrijfssport, sociaal cultureel werk, welzijnswerk)
- Ongeorganiseerde sport (alleen of met familie/vrienden)
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

- Opvangcentrum

-> *indien gekozen, dan verschijnt de volgende keuzeoptie:*

- Asielzoekerscentrum

0 Justitie

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties:*

- Bureau HALT
- Gevangenis
- Tbs-kliniek
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Ziekenhuis/zorginstelling

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- GGD
- Thuiszorg
- Ambulante GGZ
- Intramurale GGZ
- Ambulante verslavingszorg
- Jeugdzorg
- Ouderenzorg
- Ouder- en Kindzorg (OKZ)
- Kraamzorg
- Apotheek
- Ziekenhuis
- Verpleeghuis en verzorgingshuis
- Huisartsenpraktijk
- Tandartsenpraktijk
- Fysiotherapiepraktijk
- Diëtistenpraktijk
- Gezondheidscentrum
- Instelling voor mensen met een handicap of beperking
- Revalidatiecentrum
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Welzijnsinstelling

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Jongerenwerk
- Tienerwerk
- Ouderenwerk
- Maatschappelijk werk
- Sociaal cultureel werk
- Opbouwwerk
- Vrouwenopvang
- Kinderopvang
- Opvoedwinkel/-steunpunt
- Schuldhelpverleningsinstelling
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Uiteindelijke doelgroep(en)

- Op welke uiteindelijke doelgroep(en) is het project/ de activiteit gericht? [open antwoordveld]

- Wilt u indien mogelijk tevens hieronder aangeven welke kenmerken op uw doelgroep(en) van toepassing is (zijn)? Meerdere antwoorden per onderdeel mogelijk

0 algemeen publiek (alle leeftijden, zowel mannen/jongens als vrouwen/meisjes)

0 Leeftijd doelgroep(en)

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- 0-4
- 4-8
- 8-12
- 12-18
- 18-25
- 25-50
- 50-65
- 65-75
- 75+

0 Geslacht doelgroep(en)

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (één antwoord mogelijk):*

- alleen voor vrouwen/meisjes
- alleen voor mannen/jongens
- zowel voor mannen/jongens als voor vrouwen/meisjes

- Wilt u indien mogelijk tevens hieronder aangeven welke specifieke doelgroep(en) van toepassing is (zijn)? Meerdere antwoorden per onderdeel mogelijk

0 Overige doelgroep(en)

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Hulpverleners
- Ouders/verzorgers
- Partners/Familieleden
- Mantelzorgers
- Werkzoekenden
- Werknemers
- Scholieren
- Zwangere vrouwen
- Homoseksuelen
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Risicogroepen

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- (risico) Jongeren
- Tiernmoeders
- Groepen met een Lage SES (sociaal economische status)
- Vluchtelingen/Asielzoekers
- Dak- en thuislozen
- (Ex-) Gebruikers van verslavende middelen
- (Ex-) Prostituees
- (Ex-) Gedetineerden
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Allochtone doelgroepen

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Turks
- Marokkaans
- Surinaams
- Antilliaans
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

0 Medische doelgroepen

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Patiënten/Cliënten
- Chronisch zieken
- (Ex-) psychiatrische patiënten
- Medische risicogroepen (hoge bloeddruk, overgewicht, hoog cholesterolgehalte)
- KOPP/KVO (kinderen van ouders met psychiatrische problematiek/ kinderen van verslaafde ouders)
- Gehandicapten
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

Intermediaire doelgroep(en)

0 Er zijn wel intermediairs bij de activiteit betrokken om de uiteindelijke doelgroepen te bereiken

-> *Indien gekozen verschijnt de volgende vraag:*

Welke intermediairs zijn betrokken? [open antwoordveld]

- Wilt u indien mogelijk tevens via de onderstaande categorieën aangeven welke intermediairs u betreft? Meerdere antwoorden mogelijk

0 Gezondheidsbevordering/ preventie

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Medewerkers GGZ
- Medewerkers GGD
- Medewerkers verslavingszorg
- Medewerkers Thuiszorg
- Medewerkers patiëntencommunicatie

0 Welzijn

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Medewerkers jongerenwerk
- Medewerkers tienerwerk
- Medewerkers ouderenwerk
- Medewerkers maatschappelijk werk
- Medewerkers sociaal-cultureel werk
- Medewerkers opbouwwerk
- Medewerkers vrouwenopvang
- Medewerkers kinderopvang
- Medewerkers Opvoedwinkel/-steunpunt
- Medewerkers Bureau HALT
- Medewerkers Schuldhulpverleningsinstelling
- Medewerkers COA

0 Zorg (medisch en paramedisch)

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Medewerkers jeugdzorg
- Medewerkers ouderenzorg
- Medewerkers Ouder- en Kindzorg
- Medewerkers kraamzorg
- Medewerkers Consultatiebureau
- (huis)Artsen
- Tandartsen
- Verpleegkundigen
- Personeel verpleeg- en verzorgingshuizen
- Medewerkers MOA (MOA = Medische Opvang Asielzoekers)
- Apothekers
- Diëtisten
- Fysiotherapeuten
- Verloskundigen

0 Onderwijs

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):

- Onderwijzend personeel
- Leerlingbegeleiders
- Schoolmaatschappelijk werkers

0 Sport en bewegen

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):

- Docenten L.O.
- Beweegconsulenten
- Sportbuurtwerkers
- Sportverenigingen
- Sporttrainers/-coaches
- Medewerkers sportraden
- Medewerkers sportbonden
- Sportbestuurders

0 Overig

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):

- Ouders/verzorgers
- Partners en familieleden
- Medewerkers doelgroeporganisaties
- Peers (vertegenwoordigers/personen uit de eigen doelgroep)
- Sleutelpersonen doelgroep
- Werkgevers
- Arbodiensten
- Medewerkers Justitie/politie
- Vrijwilligers
- Horecapersoneel
- Medewerkers Woningbouwcoöperatie
- Anders, n.l.: -> indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld

Stap 6: Korte omschrijving van de gebruikte interventiemethode(n)**Uiteindelijke doelgroep(en)**

- Interventiemethode(n) voor de uiteindelijke doelgroep(en) (geef hiernaast een korte omschrijving) [open antwoordveld]

Wilt u indien mogelijk en van toepassing tevens via de onderstaande categorieën aangeven welke interventiemethode(n) is/zijn gebruikt voor de uiteindelijke doelgroep(en). Meerdere antwoorden mogelijk.

0 Voorlichtingsbijeenkomst

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):

- Lezing/ presentatie
- Workshop
- Theater/muziek/dans

0 Individuele voorlichting

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):

- Spreekuur
- Huisbezoek
- Consult
- Telefonische counseling
- Advies/voorlichting op maat via internet

0 Deskundigheidsbevordering/cursus

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):

- Cursus via internet
- Cursus via bijeenkomst
- Intervisie

0 Ondersteuningsgroep/ lotgenotencontact

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):

- Lotgenotencontact via internet
- Lotgenotencontact via bijeenkomst

0 Peer support/voor-en-door voorlichting

0 Massamediale voorlichting

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):

- Tv-spotje
- Radio-uitzending
- Tentoonstelling/ informatiemarkt
- Artikel in krant/tijdschrift.
- Website
- Evenement in het kader van een massamediale campagne

0 Voorlichtingsmateriaal

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):

- Folder
- Poster
- Videoband
- Leskist (leerprogramma)
- Kennisquiz
- Draaiboek
- Cd-rom

0 Verbeteren fysieke omgeving/ facilitering

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Aanbieden van gezonde voeding
- Aanbieden van veilige producten
- Aanbieden van een veilige omgeving
- Aanleg kinderspeelplaats
- Veilige en gezonde woning
- Toegankelijkheid sportvoorzieningen (korting sportabonnement, aanbieden beweegmogelijkheden)

0 Procesgerichte interventies

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Agendasetting
- Netwerkontwikkeling
- Lobbyen/ pleitbezorging
- Beleidsontwikkeling
- Draagvlak creëren

0 Anders, namelijk [open antwoordveld]

Intermediaire doelgroepen

- Interventiemethode(n) voor de intermediaire doelgroep(en) (geef hiernaast een korte omschrijving) [open antwoordveld]

Wilt u indien mogelijk en van toepassing tevens via de onderstaande categorieën aangeven welke interventiemethode(n) is/zijn gebruikt voor de intermediaire doelgroep(en). Meerdere antwoorden mogelijk.

0 Voorlichtingsbijeenkomst

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Lezing/ presentatie
- Workshop

0 Advies/consultatie

0 Deskundigheidsbevordering (via cursus/training)

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Cursus via internet
- Cursus via bijeenkomst
- Intervisie

0 Netwerkontwikkeling

0 Structurele verankering

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Agendasetting
- Aanpassing regels
- Inbouwen werkprocessen
- Inbouwen van samenwerkingsafspraken
- Vastleggen in contracten

0 Voorlichtingsmateriaal

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- Folder
- Website
- Videoband
- Draaiboek

0 Anders, namelijk [open antwoordveld]

Stap 7: Bereik doelgroep

De beoogde doelgroep is de totale doelgroep (in Nederland, regio of wijk) waarbij een (gedrags)probleem voorkomt.

De interventiedoelgroep is het gedeelte van de totale doelgroep waar u zich daadwerkelijk op richt, dat u daadwerkelijk wilt en kunt bereiken.

- Kunt u aangeven hoeveel personen u daadwerkelijk heeft bereikt met de in vraag 6 genoemde interventie(s) in het afgelopen kalenderjaar?

Bereik van uiteindelijke doelgroep(en)

- Wat is de omvang van de beoogde doelgroep in uw werkveld? [open antwoordveld]

- Wat is de omvang van de interventiedoelgroep (voor het totaal van de interventies) die u maximaal per jaar kunt bereiken? [open antwoordveld]

- Hoeveel personen van de interventiedoelgroep heeft u daadwerkelijk bereikt? (wilt achter het aantal het jaar of de periode waarover gemeten is, aangeven?) [open antwoordveld]

Bereik van intermediaire doelgroep(en)

- Wat is de omvang van de beoogde doelgroep in uw werkveld? [open antwoordveld]

- Wat is de omvang van de interventiedoelgroep (voor het totaal van de interventies) die u maximaal per jaar kunt bereiken? [open antwoordveld]

- Hoeveel personen van de interventiedoelgroep heeft u daadwerkelijk bereikt? (wilt achter het aantal het jaar of de periode waarover gemeten is, aangeven?) [open antwoordveld]

Stap 8: Financiën

- Bedrag dat op jaarbasis is begroot voor het project of de activiteit, inclusief het materiaal [open antwoordveld] bijv. 12.500,-

- Dit bedrag is:

0 exclusief menskracht/ formatie/ FTE

0 inclusief menskracht/ formatie/ FTE

- (Schatting) totaal aantal uren dat op jaarbasis beschikbaar is voor het project of de activiteit, inclusief de uren voor het inhuren van derden [open antwoordveld]

- Financieringsbron(nen) (meerdere antwoorden mogelijk)

0 Uit eigen instellingsmiddelen

0 Gemeenten

0 Provinciale overheid

0 Nationale overheid

0 Europese Unie

0 Zorgverzekeraar

0 Bijdrage van de deelnemers

0 Fondsen (geef hieronder aan welke)

0 Sponsoring (geef hieronder aan welke)

0 Anders, n.l. [open antwoordveld]

0 Fondsen [open antwoordveld]

0 Sponsoring, bijv. door bedrijfsleven [open antwoordveld]

Stap 9: Onderzoek en evaluatie

0 Het project of de activiteit wordt met onderzoek ondersteund

Vorbereidend onderzoek

0 Literatuuronderzoek voor probleemanalyse

0 Analyse/behoeftepeiling van de doelgroep

0 Pretest/pilot

[?] *Een pretest is het op kleine schaal uitproberen van (delen) van een interventie. Dit met als doel om de interventie te kunnen bijstellen en optimaliseren, voordat deze (grootschaliger) zal worden uitgevoerd. Het kan om een pretest van een folder gaan, maar ook een pilot-project is een vorm van pretesten. Ook wordt de eerste keer dat een interventie wordt uitgevoerd vaak als pretest gezien.*

0 Nulmeting

0 Onderzoek/checken databank naar interventiemogelijkheden

-> *indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (meerdere antwoorden mogelijk):*

- bron: QUI-databank
- bron: andere databanken

- bron: collega's
- Anders, n.l.: [open antwoordveld]

0 Anders, namelijk [open antwoordveld]

Evaluatie onderzoek

0 Procesevaluatie

[?] *In de procesevaluatie wordt nagegaan hoe het hele proces verlopen is. Zijn de activiteiten uitgevoerd zoals gepland? Voorbeelden van procesevaluaties zijn mondelinge of schriftelijke evaluatie van een cursus, inventarisatie van wat deelnemers vonden van bepaalde activiteiten of materialen. Een procesevaluatie draagt ook bij aan de verklaringen voor de resultaten van de effectevaluatie*

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende twee keuzeopties (één antwoord mogelijk):

- Afgerond
- Niet afgerond

Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]

0 Effectevaluatie (tussen- of eind-, (1), (2)-meting

[?] *Met effectevaluatie wordt bepaald in hoeverre de beoogde doelen zijn bereikt en welke resultaten en effecten er zijn.*

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (één antwoord mogelijk):

- Afgerond
- Niet afgerond

Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]

0 Implementatieonderzoek

-> indien gekozen, dan verschijnen de volgende keuzeopties (één antwoord mogelijk):

- Afgerond
- Niet afgerond

Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]

0 Tevredenheidsonderzoek bij einddoelgroep

Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]

0 Tevredenheidsonderzoek bij intermediären

Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]

0 Anders, namelijk [open antwoordveld]

Stap 10: Materialen, projectdocumenten en publicaties**Materialen**

- We hebben zelf materiaal ontwikkeld/laten ontwikkelen voor het project. (graag de titels invullen, achter de titels: auteurs, jaartal) [open antwoordveld]
- We hebben materialen gebruikt die reeds door een andere organisatie zijn/waren ontwikkeld (graag titels en naam van de ontwikkelende organisatie invullen) [open antwoordveld]

Projectdocumenten/ Publicaties

- Projectdocumenten/Publicaties (Klik op bewerken om uw Projectdocumenten/Publicaties toe te voegen) [Uploaden van DOC, TXT, PDF, PPT, XLS of ZIP bestand]
- Weblinks [open antwoordveld]
- Literatuurverwijzing (Graag per verwijzing aangeven: titel, auteur, jaar van uitgave, uitgever) [open antwoordveld]

Dank voor het invullen van de vragen!**Stap 11: Aanvullende opmerkingen (deze opmerkingen worden niet opgenomen in de databank)**

- Over uw project of activiteit [open antwoordveld]
- Over QUI [open antwoordveld]

B Vragen uit de Projectenbank Sport en Bewegen,¹³ vergeleken met de vragen uit de QUI-databank

- Wat is de naam van het project? Vul a.u.b. de gehele titel in met eventueel een afkorting tussen haakjes. Bijvoorbeeld: “Vrijwilligers in de sport (VIS)”
{verplicht veld}
- Naam project/ (structurele) activiteit [open antwoordveld]
- Is het project een onderdeel van een moederproject (**i**) [*i = Moederprojecten zijn projecten die door één organisatie (vaak landelijk) zijn gestart en vervolgens op meerdere plaatsen in Nederland door andere organisaties (lokaal) soms onder dezelfde naam of met dezelfde uitgangspunten worden uitgevoerd (dochterprojecten)*] Indien uw project een onderdeel is van een moederproject, selecteer dan hier de projecttitel. Na het selecteren van de projecttitel wordt een standaard projectbeschrijving alvast ingevuld. U hoeft dan alleen de overige vragen in te vullen. Desgewenst kunt u de velden die al ingevuld zijn wel aanpassen of aanvullen.
- Wordt het project of de activiteit (ook) door andere instellingen in het land uitgevoerd? [selecteren Ja; Nee]
- Moederprojecten zijn gestart door een organisatie en worden ook door andere organisaties uitgevoerd (‘dochterprojecten’). Staat uw ‘moederproject’ in de lijst, selecteer dit en sla het op. Vul daarna uw eigen gegevens aan. [selecteren]
- Maakt u bij dit project gebruik van één van onderstaande subsidieregelingen/fondsen?
 - BOS
- Betreft het een project in het kader van de BOS-impuls (VWS regeling 2004-2010)? [selecteren Ja; Nee]
- > *Bij antwoord [Ja] verschijnt bij stap 2 vragen onder ‘BOS-impuls’*

Tabblad ‘Algemeen’

- Wat is de naam van het project? Vul a.u.b. de gehele titel in met eventueel een afkorting tussen haakjes. Bijvoorbeeld: “Vrijwilligers in de sport (VIS)” [open antwoordveld, reeds ingevuld]
- Naam project/ (structurele) activiteit [open antwoordveld]
- Geef een algemene omschrijving van het project? [open antwoordveld]
- Korte omschrijving project/ activiteit (maximaal 800 tekens) [open antwoordveld]
- Is er informatie over het project te vinden op internet? Hier kunt u het belangrijkste internetadres invoeren als er informatie over uw project ook beschikbaar is via internet. [open antwoordveld met http://]
- Weblinks [open antwoordveld]

¹³ De grijze tekst staat wel in de QUI-databank en niet in de Projectenbank Sport en Bewegen.
De onderstreepte tekst staat wel in de Projectenbank Sport en Bewegen en niet in de QUI-databank.

- In welke fase bevindt het project zich? N.B.: ook pilot-projecten s.v.p. beschouwen als project [selecteren, één antwoord mogelijk]
 - in voorbereiding
 - lopend (in uitvoering)
 - afgerond
 - voortijdig gestopt, reden [open antwoordveld]
- Fase project [selecteren: in voorbereiding; lopend; afgerond]
- Startdatum en einddatum. In dit onderdeel geeft u aan in wanneer uw organisatie met het project is gestart en wanneer u verwacht dat het project is afgerond. [startdatum en einddatum m.b.v. scroll down menu's invoeren]
 - Startdatum project/ activiteit [open antwoordveld] met voorbeeld
 - Einddatum [open antwoordveld] met voorbeeld
 - Controledatum [open antwoordveld] met voorbeeld
- Wie is/zijn de contactperso(n)en(en) van het project? U kunt uw contactpersonen beheren onder het tabblad contactpersonen. *[opmerking: in deze fase van invoeren is op het scherm geen tabblad contactpersonen zichtbaar. De BOS-projectleider had dit in een eerder stadium moeten doen, dan waren hier de ingevoerde contactpersonen zichtbaar geweest in een scroll down menu; meerdere keuzes mogelijk. Indien de BOS-projectleider nog geen contactpersonen heeft ingevoerd, kan in het lege scroll down menu geklikt worden waardoor 'undefined' wordt genoteerd. Dit is voldoende om verder te kunnen naar de volgende tabbladen, maar na afsluiten en later opnieuw openen van het bestand wordt gelijk naar de contactpersoon gevraagd.]*
 - {verplicht veld; pop up: U moet minimaal 1 contactpersoon voor het project opgeven!}
 - Contactpersoon [selecteren]
- Welke organisaties zijn op managementniveau bij uw project betrokken? [scroll down menu, meerdere keuzes mogelijk]
 - of voeg een nieuwe organisatie toe: [via open antwoordveld toe te voegen; meerdere antwoorden mogelijk]
 - {verplicht veld; pop up: U moet verplicht de algemene doelstelling van het project opgeven!} *[opmerking: dit kan een onzin antwoord zijn]*
 - Uitvoerende organisatie [selecteren]
- Maakt u bij dit project gebruik van één van onderstaande subsidieregelingen/fondsen?
 - BOS *[is reeds aangevinkt indien eerder aangegeven]*
- Betreft het een project in het kader van de BOS-impuls (VWS regeling 2004-2010)? [selecteren Ja; Nee]

Tabblad 'Doel'

- Wat is de algemene doelstelling van het project? [open antwoordveld]
 - {verplicht veld; pop up: U moet minimaal 1 contactpersoon voor het project opgeven!}
 - Algemene doelstelling [open antwoordveld]
- Wat zijn de concrete, meetbare doelen van het project? [open antwoordveld]
 - (meetbare doelen zijn geformuleerd in termen van: wat, bij wie, wanneer, waar en in welke mate)

- Concrete meetbare doelen [open antwoordveld] *gegeven opmerking:* Meetbare doelstellingen zijn geformuleerd in termen van: wat, bij wie, wanneer, hoe lang, waar en in welke mate

- Welke van de onderstaande doelen zijn van toepassing op het project? U kunt meerdere hokjes aanvinken. Bij sommige categorieën ziet u een vraagteken ?. Het vraagteken geeft meer informatie over de betekenis van de desbetreffende categorie.

Verbetering van de geestelijke gezondheidstoestand

- Angststoornissen
 - Arbeidsgerelateerde psychische problematiek
 - Depressie
 - Eenzaamheid
 - Kwaliteit van leven
 - Ontwikkeling van het kind (KOPP/KVO en opvoedingsondersteuning)
 - Stress/spanningsklachten
 - Verslavingsproblematiek
 - Weerbaarheid/ assertiviteit
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Verbetering van de lichamelijke gezondheidstoestand

- Astma/COPD
 - Bevorderen fitheid/conditie
 - Diabetes
 - Hart- en vaatziekten
 - Infectieziekten
 - Kanker
 - Klachten/aandoeningen aan het bewegingsapparaat
 - Ongevallen
 - Overgewicht
 - Sportblessures
 - Tandcariës
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Bevordering van gezond gedrag (leefstijl en opvoedingsondersteuning)

- Alcoholgebruik
 - Drugsgebruik
 - Gedragsproblemen
 - Gokgedrag
 - Keuze en gebruik van producten
 - Lichamelijke activiteit/sport en bewegen
 - Medicijngebruik
 - Mondhygiëne
 - Opvoeding
 - Rookgedrag
 - Seksueel gedrag
 - Voedingsgedrag
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Beïnvloeden van de determinanten van gedrag

- Kennis
 - Attitude
 - Eigen effectiviteit
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Creëren van een gezonde fysieke leefomgeving

- Geluidsoverlast
 - Hygiëne
 - Veiligheid in en om het huis
 - Veiligheid op straat/ verkeersveiligheid
 - Veiligheid op het werk
 - Veiligheid op school
 - (binnen)Milieu (schadelijke stoffen, straling)
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Creëren van een gezonde sociale omgeving

- Integratie van de doelgroep
 - Lotgenotencontact
 - Sociale steun
 - Sociale binding/samenhang
 - Stimulerende leeromgeving
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Verbetering van de toegankelijkheid van de zorg

- Communicatie tussen cliënt/patiënt en hulpverlener verbeteren
 - Kwaliteit van de hulpverlening verbeteren
 - Toegang zorg vergroten
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Procesdoel(en)

- Afstemming en samenwerking
 - Kwaliteit van de organisatie
 - Ontwikkelen methodiek
 - Organisatorische inbedding
 - Participatie, empowerment
 - Signalering
 - Verhogen van de professionaliteit
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Anders, namelijk [open antwoordveld]

- Binnen doelen zijn verschillende niveaus te onderscheiden. Geef indien u kunt aan welk(e) niveau(s) op uw doel(en) van toepassing is (zijn).

[Opmerking: Vrijwel identiek aan QUI, alleen heeft QUI twee lagen met antwoordcategorieën]

Tabblad 'Doelgroep'

- Richt u zich op het algemeen publiek of op een specifieke doelgroep? [selecteren]

- Algemeen publiek

0 algemeen publiek (alle leeftijden, zowel mannen/jongens als vrouwen/meisjes)

- Specifieke doelgroep

{verplicht}

{default = Algemeen publiek; opmerking: het programma blijft aangeven 'U moet verplicht de doelgroep van het project opgeven', waardoor alleen gekozen kan worden voor Specifieke doelgroep. Oplossing: in het open antwoordveld dat tevoorschijn komt als gekozen wordt voor Specifieke doelgroep kan worden aangegeven dat het gaat om het Algemeen publiek}

- Op welke uiteindelijke doelgroep(en) is het project/ de activiteit gericht? [open antwoordveld]

- Wat is de doelgroep van het project? [open antwoordveld]

- Wat is het geslacht van de doelgroep? [één antwoord selecteren]

- Vrouw
- Man
- Zowel man als vrouw

Geslacht doelgroep(en)

- alleen voor vrouwen/meisjes
- alleen voor mannen/jongens
- zowel voor mannen/jongens als voor vrouwen/meisjes

Leeftijd doelgroep(en)

- 0-4 jaar
- 4-8 jaar
- 8-12 jaar
- 12-18 jaar
- 18-25 jaar
- 25-50 jaar
- 50-65 jaar
- 65-75 jaar
- Ouder dan 75 jaar

(opmerking: iets anders dan in QUI; jaar; +75)

- Wilt u indien mogelijk tevens hieronder aangeven welke specifieke doelgroep(en) van toepassing is (zijn)? Meerdere antwoorden per onderdeel mogelijk

Specifieke doelgroepen

Overige doelgroep(en)

- Hulpverleners
- Ouders/verzorgers
- Partners/Familieleden
- Mantelzorgers
- Werkzoekenden
- Werknemers
- Scholieren
- Zwangere vrouwen
- Homoseksuelen
- Anders, n.l.: -> indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld

Risicogroepen

- (risico) Jongeren
- Tienermoeders
- Groepen met een Lage SES (sociaal economische status)
- Vluchtelingen/Asielzoekers
- Dak- en thuislozen
- (Ex-) Gebruikers van verslavende middelen
- (Ex-) Prostituees
- (Ex-) Gedetineerden
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

Allochtone doelgroepen

- Turks
- Marokkaans
- Surinaams
- Antilliaans
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Medische doelgroepen

- Patiënten/Cliënten
- Chronisch zieken
- (Ex-) psychiatrische patiënten
- Medische risicogroepen (hoge bloeddruk, overgewicht, hoog cholesterolgehalte)
- KOPP/KVO (kinderen van ouders met psychiatrische problematiek/ kinderen van verslaafde ouders)
- Gehandicapten
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Anders, namelijk [open antwoordveld]

- Zijn er intermediairs (*i*) betrokken om de uiteindelijke doelgroep te bereiken? [*i* = *Tussenpersoon die de verbinding naar de uiteindelijke doelgroep teweeg brengt*]

- Nee {default}
- Ja

-> *bij antwoord Ja, verschijnen extra vragen*

- Zijn er andere organisaties bij het project/ activiteiten betrokken? (bijv. in de uitvoering) [selecteren Ja; Nee]

- Er zijn wel intermediairs bij de activiteit betrokken om de uiteindelijke doelgroepen te bereiken

- Intermediaire doelgroepen. In dit tekstblok kunt u aangegeven welke intermediairs bij het project of activiteit zijn betrokken. [open antwoordveld]

- Welke intermediairs betreft u in het project? Meerdere antwoorden mogelijk.

- Zo ja, welke organisaties zijn betrokken? [selecteren, meerdere antwoorden mogelijk; type organisatie en invullen naam organisatie].

- Welke intermediairs zijn betrokken? [open antwoordveld]

- Wilt u indien mogelijk tevens via de onderstaande categorieën aangeven welke intermediairs u betreft? Meerdere antwoorden mogelijk

Gezondheidsbevordering/ preventie

- Medewerkers GGZ
- Medewerkers GGD
- Medewerkers verslavingszorg
- Medewerkers Thuiszorg
- Medewerkers patiëntencommunicatie

Welzijn

- Medewerkers jongerenwerk
- Medewerkers tienerwerk
- Medewerkers ouderenwerk
- Medewerkers maatschappelijk werk
- Medewerkers sociaal-cultureel werk
- Medewerkers opbouwwerk
- Medewerkers vrouwenopvang
- Medewerkers kinderopvang
- Medewerkers Opvoedwinkel/-steunpunt
- Medewerkers Bureau HALT
- Medewerkers Schuldhulpverleningsinstelling
- Medewerkers COA

Zorg (medisch en paramedisch)

- Medewerkers jeugdzorg
- Medewerkers ouderenzorg
- Medewerkers Ouder- en Kindzorg
- Medewerkers kraamzorg
- Medewerkers Consultatiebureau
- (huis)Artsen
- Tandartsen
- Verpleegkundigen
- Personeel verpleeg- en verzorgingshuizen
- Medewerkers MOA (MOA = Medische Opvang Asielzoekers)
- Apothekers
- Diëtisten
- Fysiotherapeuten
- Verloskundigen

Onderwijs

- Onderwijzend personeel
- Leerlingbegeleiders
- Schoolmaatschappelijk werkers

Sport en bewegen

- Docenten L.O.
- Sportbuurtwerkers
- Sportverenigingen
- Sporttrainers/-coaches
- Medewerkers sportraden
- Medewerkers sportbonden
- Sportbestuurders
- Beweegconsulenten

Overige

- Ouders/verzorgers
- Partners en familieleden
- Medewerkers doelgroeporganisaties
- Peers (vertegenwoordigers/personen uit de eigen doelgroep)
- Sleutelpersonen doelgroep
- Werkgevers
- Medewerkers Arbodiensten
- Medewerkers Justitie/politie
- Vrijwilligers
- Horecapersoneel
- Medewerkers Woningbouwcoöperatie
- Anders, n.l.: -> *indien gekozen, verschijnt er een open antwoordveld*

Anders, namelijk [open antwoordveld]

Bereik van de uiteindelijke doelgroepen. In de onderliggende blokken kunt u aangeven hoeveel personen (de uiteindelijke doelgroep) u daadwerkelijk heeft bereikt in het afgelopen kalender jaar.

- Wat is de omvang van de beoogde doelgroep (*i*) in uw werkgebied? [open antwoordveld] Personen [*i = de beoogde doelgroep is de totale doelgroep (in Nederland, regio of wijk) waarbij een gedrags)probleem voorkomt.*]

- Wat is de omvang van de interventiedoelgroep (*i*) (voor het totaal van de interventie) die u maximaal per jaar kunt bereiken? [open antwoordveld] Personen [*i = de beoogde doelgroep is de totale doelgroep (in Nederland, regio of wijk) waarbij een gedrags)probleem voorkomt.*] = FOUTJE

- Hoeveel personen van de interventiedoelgroep heeft u daadwerkelijk bereikt? [open antwoordveld] Personen

De beoogde doelgroep is de totale doelgroep (in Nederland, regio of wijk) waarbij een (gedrags)probleem voorkomt.

De interventiedoelgroep is het gedeelte van de totale doelgroep waar u zich daadwerkelijk op richt, dat u daadwerkelijk wilt en kunt bereiken.

- Kunt u aangeven hoeveel personen u daadwerkelijk heeft bereikt met de in vraag 6 genoemde interventie(s) in het afgelopen kalenderjaar?

Bereik van uiteindelijke doelgroep(en)

- Wat is de omvang van de beoogde doelgroep in uw werkveld? [open antwoordveld]

- Wat is de omvang van de interventiedoelgroep (voor het totaal van de interventies) die u maximaal per jaar kunt bereiken? [open antwoordveld]

- Hoeveel personen van de interventiedoelgroep heeft u daadwerkelijk bereikt? (wilt achter het aantal het jaar of de periode waarover gemeten is, aangeven?) [open antwoordveld]

Bereik intermediairs

- Wat is de omvang van de beoogde groep van intermediairs in uw werkgebied? [open antwoordveld] Personen

- Wat is de omvang van de groep van intermediairs (voor het totaal van de interventies) die u maximaal per jaar kunt bereiken? [open antwoordveld] Personen

- Hoeveel intermediairs heeft u daadwerkelijk bereikt? [open antwoordveld] Personen

Bereik van intermediaire doelgroep(en)

- Wat is de omvang van de beoogde doelgroep in uw werkveld? [open antwoordveld]
- Wat is de omvang van de interventiedoelgroep (voor het totaal van de interventies) die u maximaal per jaar kunt bereiken? [open antwoordveld]
- Hoeveel personen van de interventiedoelgroep heeft u daadwerkelijk bereikt? (wilt achter het aantal het jaar of de periode waarover gemeten is, aangeven?) [open antwoordveld]

Tabblad 'Locatie'

- Waar wordt het project uitgevoerd?

Gemeente [scroll down menu; meerdere antwoorden mogelijk]

Regio [open antwoordveld; uploaden; meerdere antwoorden mogelijk]

Provincie [scroll down menu; meerdere antwoorden mogelijk]

[selecteren uit de volgende keuzes]

- Landelijk
- Internationaal
- Zowel nationaal als internationaal

-Waar wordt het project uitgevoerd? [selecteren, één antwoord mogelijk: gemeentelijk; regionaal; provinciaal; landelijk; internationaal]

-> bij antwoord 'gemeentelijk' selecteren van (meerdere) gemeente(n)

-> bij antwoord 'regionaal' [open antwoordveld]

-> bij antwoord 'provinciaal' selecteren van een provincie

Gemeente (klik op selecteren om de gemeente te selecteren) [selecteren, meerdere antwoorden mogelijk]

Setting?

Meerdere antwoorden mogelijk

Setting

- Graag aangeven in welke sociale/ maatschappelijke omgeving de uitvoering van het project plaatsvindt. Meerdere antwoorden mogelijk.

0 Eigen instelling

0 Thuis/gezin

Wijk (bijvoorbeeld buurthuis)

- Buurthuis
- Straat/ Buurt
- Koffiehuis/buurtcafé
- Kerk/moskee
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

School

- Basisonderwijs
- Voortgezet-onderwijs - VMBO
- Voortgezet-onderwijs - HAVO
- Voortgezet-onderwijs – VWO
- Beroepsonderwijs - MBO

- Beroepsonderwijs – HBO
 - Speciaal onderwijs
 - Universiteit
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

0 Werk

0 Horeca/uitgaanscircuit

0 Recreatie/vrije tijd

Sector sport & bewegen

- Sportvereniging
 - Commerciële sportaanbieder (fitness, manege, klimhal, kartbaan)
 - Anders georganiseerde sport (sportbuurtwerk, sportvakantie, bedrijfssport, sociaal cultureel werk, welzijnswerk)
 - Ongeorganiseerde sport (alleen of met familie/vrienden)
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Opvangcentrum

- Asielzoekerscentrum
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Justitie

- Bureau HALT
 - Gevangenis
 - Tbs-kliniek
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Ziekenhuis/zorginstelling

- GGD
 - Thuiszorg
 - Ambulante GGZ
 - Intramurale GGZ
 - Ambulante verslavingszorg
 - Jeugdzorg
 - Ouderenzorg
 - Ouder- en Kindzorg (OKZ)
 - Kraamzorg
 - Apotheek
 - Ziekenhuis
 - Verpleeghuis en verzorgingshuis
 - Huisartsenpraktijk
 - Tandartsenpraktijk
 - Fysiotherapiepraktijk
 - Diëtistenpraktijk
 - Gezondheidscentrum
 - Instelling voor mensen met een handicap of beperking
 - Revalidatiecentrum
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Welzijnsinstelling

- Jongerenwerk
 - Tienerwerk
 - Ouderenwerk
 - Maatschappelijk werk
 - Sociaal cultureel werk
 - Opbouwwerk
 - Vrouwenopvang
 - Kinderopvang
 - Opvoedwinkel/-steunpunt
 - Schuldhulpverleningsinstelling
- Anders, namelijk [open antwoordveld]

Anders, namelijk [open antwoordveld]

Tabblad 'Methode'

- Welke interventiemethode gebruikt u ten aanzien van de uiteindelijke doelgroep? [open antwoordveld]
- Interventiemethode(n) voor de uiteindelijke doelgroep(en) (geef hiernaast een korte omschrijving) [open antwoordveld]

Wilt u indien mogelijk en van toepassing tevens via de onderstaande categorieën aangeven welke interventiemethode(n) is/zijn gebruikt voor de uiteindelijke doelgroep(en). Meerdere antwoorden mogelijk.

Voorlichtingsbijeenkomst

- Lezing/ presentatie
- Workshop
- Theater/muziek/dans

Individuele voorlichting

- Spreekuur
- Huisbezoek
- Consult
- Telefonische counseling
- Advies/voorlichting op maat via internet

Deskundigheidsbevordering (via cursus, training)/cursus

- Cursus via internet
- Cursus via bijeenkomst
- Intervisie

Ondersteuningsgroep/ lotgenotencontact

- Lotgenotencontact via internet
- Lotgenotencontact via bijeenkomst
- Peer support/voor-en-door voorlichting [FOUTJE in opmaak]

Massamediale voorlichting

- Tv-spotje
- Radio-uitzending
- Tentoonstelling/ informatiemarkt
- Artikel in krant/tijdschrift.
- Website
- Evenement in het kader van een massamediale campagne

Voorlichtingsmateriaal

- Folder
- Poster
- Videoband
- Leskist (leerprogramma)
- Kennisquiz
- Draaiboek
- Cd-rom

Verbeteren fysieke omgeving/ facilitering

- Aanbieden van gezonde voeding
- Aanbieden van veilige producten
- Aanbieden van een veilige omgeving
- Aanleg kinderspeelplaats
- Veilige en gezonde woning
- Toegankelijkheid sportvoorzieningen (korting sportabonnement, aanbieden beweegmogelijkheden)

Procesgerichte interventies

- Agendasetting
- Netwerkontwikkeling
- Lobbyen/ pleitbezorging
- Beleidsontwikkeling
- Draagvlak creëren

Anders, namelijk [open antwoordveld]

- Wat is de gebruikte interventiemethode ten aanzien van de intermediairs? [open antwoordveld]

- Welke interventiemethode is gebruikt voor de intermediairs? Meerder antwoorden mogelijk

- Interventiemethode(n) voor de intermediaire doelgroep(en) (geef hiernaast een korte omschrijving) [open antwoordveld]

Wilt u indien mogelijk en van toepassing tevens via de onderstaande categorieën aangeven welke interventiemethode(n) is/zijn gebruikt voor de intermediaire doelgroep(en). Meerdere antwoorden mogelijk.

Voorlichtingsbijeenkomst

- Lezing/ presentatie
- Workshop

0 Advies/consultatie

0 Deskundigheidsbevordering (via cursus/training)

- Cursus via internet
- Cursus via bijeenkomst
- Intervisie

0 Netwerkontwikkeling**Structurele verankering**

- Agendasetting
- Aanpassing regels
- Inbouwen werkprocessen
- Inbouwen van samenwerkingsafspraken
- Vastleggen in contracten

Voorlichtingsmateriaal

- Folder
- Website
- Videoband
- Draaiboek

Anders, namelijk [open antwoordveld]

- Op welke wijze is er bij de keuze voor de interventie/activiteit alsmede in de voorbereiding en de uitvoering rekening gehouden met de doelgroep? [open antwoordveld]

Tabblad 'Financiën'

- Wat is het bedrag dat op jaarbasis is begroot voor het project of de activiteit (inclusief materiaal)? [open antwoordveld] euro (geen punt of komma invullen)

{verplicht; pop up: geef het bedrag op in hele euro's, geen punten of comma's gebruiken!}

[opmerking: alle getallen zijn mogelijk: 0 t/m getal bestaande uit 11 cijfers; het invoeren van een (onzin)tekst is niet mogelijk. FOUTJE: na het afsluiten en vervolgens heropenen van het project heeft het programma het ingevoerde bedrag niet goed opgeslagen]

- Bedrag dat op jaarbasis is begroot voor het project of de activiteit, inclusief het materiaal [open antwoordveld] bijv. 12.500,-

- Dit bedrag is

- inclusief menskracht/formatie/FTE
- exclusief menskracht/formatie/FTE

- Dit bedrag is:

- exclusief menskracht/ formatie/ FTE
- inclusief menskracht/ formatie/ FTE

- Wat is het totaal aantal uur (schatting) dat op jaarbasis beschikbaar is voor het project? [open antwoordveld] uur (geen FTE invullen)

{default = 0}

[opmerking: alle getallen zijn mogelijk: 0 t/m getal bestaande uit 11 cijfers; het invoeren van een (onzin)tekst is niet mogelijk. FOUTJE: na het afsluiten en vervolgens heropenen van het project heeft het programma het bedrag niet goed opgeslagen]

- (Schatting) totaal aantal uren dat op jaarbasis beschikbaar is voor het project of de activiteit, inclusief de uren voor het inhuren van derden [open antwoordveld]

- Van welke financieringsbron(nen) wordt bij het project gebruik gemaakt? Aanvinken wat van toepassing is, meerder antwoorden mogelijk

- Financieringsbron(nen) (meerdere antwoorden mogelijk)

0 Uit eigen instellingsmiddelen

0 Gemeenten

0 Provinciale overheid

Nationale overheid

- Breedtesport impuls (BSI)

- Buurt, Onderwijs en Sport (BOS)

Anders, namelijk [open antwoordveld]

0 Europese Unie

0 Zorgverzekeraar

0 Bijdrage van de deelnemers

Fondsen

- Totolotto

- Nationaal Jeugd Fonds

- Sport- en Gehandicapten

- Jeugdsportfonds

- VSB Fonds

- OGZ Fonds

Anders, namelijk [open antwoordveld]

0 Fondsen [open antwoordveld]

0 Fondsen (geef hieronder aan welke)

0 Sponsoring, bijvoorbeeld door bedrijfsleven

Anders, namelijk [open antwoordveld]

0 Sponsoring (geef hieronder aan welke)

0 Sponsoring, bijv. door bedrijfsleven [open antwoordveld]

Anders, namelijk [open antwoordveld]

Tabblad 'Onderzoek'

- Wordt/is er in het kader van of ter begeleiding van het project voorbereidend onderzoek uitgevoerd? [selecteren]

- Ja

- Nee

{default = Ja; bij aanstippen van Nee vervallen onderstaande categorieën}

- Voorbereidend onderzoek

0 Het project of de activiteit wordt met onderzoek ondersteund

0 Literatuuronderzoek voor probleemanalyse

0 Analyse/behoeftepeiling van de doelgroep

0 Pretest/pilot

[?] Een pretest is het op kleine schaal uitproberen van (delen) van een interventie. Dit met als doel om de interventie te kunnen bijstellen en optimaliseren, voordat deze (grootschaliger) zal worden uitgevoerd. Het kan om een pretest van een folder gaan, maar ook een pilot-project is een vorm van pretesten. Ook wordt de eerste keer dat een interventie wordt uitgevoerd vaak als pretest gezien.

0 Nulmeting

Onderzoek/checken databanken naar interventiemogelijkheden

0 bron: QUI-databank

0 bron: Databank Sport en Bewegen

0 bron: andere databanken

0 bron: collega's

Anders, namelijk [open antwoordveld]

0 Anders, namelijk [open antwoordveld]

Evaluatie onderzoek

0 Procesevaluatie

[?] In de procesevaluatie wordt nagegaan hoe het hele proces verlopen is. Zijn de activiteiten uitgevoerd zoals gepland? Voorbeelden van procesevaluaties zijn mondelinge of schriftelijke evaluatie van een cursus, inventarisatie van wat deelnemers vonden van bepaalde activiteiten of materialen. Een procesevaluatie draagt ook bij aan de verklaringen voor de resultaten van de effectevaluatie

- Afgerond

- Niet afgerond

- Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]

0 Effectevaluatie (tussen- of eind-, (1), (2)-meting

[?] Met effectevaluatie wordt bepaald in hoeverre de beoogde doelen zijn bereikt en welke resultaten en effecten er zijn.

- Afgerond

- Niet afgerond

- Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]

0 Implementatieonderzoek

- Afgerond

- Niet afgerond

- Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]

0 Tevredenheidsonderzoek bij einddoelgroep

- Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]

0 Tevredenheidsonderzoek bij intermediären

- Wat zijn de belangrijkste resultaten/ conclusies? [open antwoordveld]

0 Anders, namelijk [open antwoordveld]

Welke materialen heeft u ontwikkeld/gebruikt?

- Indien u zelf materialen heeft ontwikkeld, kunt u hier de titels van de materialen aangeven (bijvoorbeeld draaiboek, handboek, graag zo specifiek mogelijk omschrijven). [open antwoordveld]

0 We hebben zelf materiaal ontwikkeld/laten ontwikkelen voor het project. (graag de titels invullen, achter de titels: auteurs, jaartal) [open antwoordveld]

- Indien u materialen heeft gebruikt die reeds door een andere organisatie zijn/waren ontwikkeld. geef in het onderliggende blok de naam van de organisatie. [open antwoordveld]

0 We hebben materialen gebruikt die reeds door een andere organisatie zijn/waren ontwikkeld (graag titels en naam van de ontwikkelende organisatie invullen) [open antwoordveld]

- Geef in het onderliggende blok de titels van de materialen die door een andere organisatie zijn ontwikkeld. [open antwoordveld]

- Literatuurverwijzing (Graag per verwijzing aangeven: titel, auteur, jaar van uitgave, uitgever) [open antwoordveld]

- Wat zijn/waren de succesfactoren van uw project? (wat werkte goed in uw project?) [open antwoordveld]

- Wat zijn/waren de faalfactoren van uw project? (wat zou u niet of anders doen als u het project opnieuw mocht starten?) [open antwoordveld]

- Documenten – Button ‘Publicatie toevoegen’ [alle soorten files mogelijk]

- Projectdocumenten/Publicaties (Klik op bewerken om uw Projectdocumenten/Publicaties toe te voegen) [Uploaden van DOC, TXT, PDF, PPT, XLS of ZIP bestand]

Tabblad ‘BOS’

- Welke gemeente is aanvrager [selecteren, één antwoord mogelijk]

- Welke gemeente is aanvrager [selecteren, één antwoord mogelijk]

- Is dit een G-30 gemeente?

- Nee
- Ja

- In welke G31 gemeente wordt deze activiteit uitgevoerd? [selecteren; één antwoord mogelijk]

- Wat is het door VWS toegekende verplichtingnummer? [open antwoordveld met ruimte voor een oneindig aantal cijfers] *[opmerking: na afsluiting van het programma en vervolgens openen via WIJZIGEN heeft het programma het onmogelijke verplichtingnummer niet opgeslagen]*

- Wat is het door VWS toegekende verplichtingnummer? [open antwoordveld]

- Betreft het een aanvraag met andere gemeenten? Zo ja, welke? [scroll down menu, uploaden, meerdere antwoorden mogelijk]

- Betreft het een aanvraag met andere gemeenten? Zo ja, welke? [selecteren, meerdere antwoorden mogelijk]

- Omschrijf het projectgebied (bijvoorbeeld naam wijk(en) of standsdeel)? [open antwoordveld]

- Omschrijf het projectgebied (bijvoorbeeld naam wijk(en) of standsdeel) [open antwoordveld]

- Vink de aard van de achterstand(en) aan waar uw project op inspeelt

0 Sport en bewegen

0 Gezondheid

0 Onderwijs

0 Opvoeding

0 Welzijn

0 Overlast

- Achterstand(en) waar het project op inspeelt [selecteren, *meerdere (6) antwoorden mogelijk/ geen mogelijkheid om zelf iets toe te voegen*: gezondheid, onderwijs, opvoeding, overlast, sport en bewegen, welzijn]

- Welke sport(en) worden toegepast in uw BOS-project [scroll down menu, uploaden, *meerdere antwoorden mogelijk/ geen mogelijkheid om zelf iets toe te voegen*]

- Welke sport(en) worden toegepast in uw BOS-project [selecteren, *meerdere antwoorden mogelijk/ geen mogelijkheid om zelf iets toe te voegen*]

Bijlage voortgang project BOS-impuls. Upload hieronder de ingevulde 'Bijlage voortgang project BOS-impuls'. Deze vragenlijst kunt u hier downloaden. [browse knop en uploaden]

- Projectdocumenten/Publicaties (Klik op bewerken om uw Projectdocumenten/Publicaties toe te voegen) [Uploaden van DOC, TXT, PDF, PPT, XLS of ZIP bestand]

Benchmark Grote Steden

- Wordt de activiteit uitgevoerd in het kader van het GSB-beleid 2005-2009 [selecteren Ja/ Nee]

- Zo ja, bij welke integrale maatregel hoort deze activiteit? [selecteren; één antwoord mogelijk]

- Aanpak van overgewicht onder 0-19 jarigen
- Gezond wijkgericht werken
- Versterkte inzet jeugdgezondheidszorg
- De factor 'G' in arbeidsreïntegratie
- Versterking eerstelijns gezondheidszorg

Aanvullende opmerkingen (deze opmerkingen worden niet opgenomen in de databank)

- Over uw project of activiteit [open antwoordveld]

- Over QUI [open antwoordveld]

**C Beschikbare vragen voor effectevaluatie achterstanden:
selectie van vragen uit het BOS-kompas met betrekking
tot welzijn, overlast/veiligheid en criminaliteit**

Ouders van kinderen tot en met 12 jaar

Welzijn

4. Woonomgevingskwaliteit

Vindt uw kind het leuk om in de wijk te wonen?

- ☐ ja
- ☐ gaat wel
- ☐ nee

Vindt uw kind de mensen in de straat waarin hij/zij woont aardig?

- ☐ ja
- ☐ gaat wel
- ☐ nee

Voelt uw kind zich thuis in de buurt waar hij/zij woont?

- ☐ ja
- ☐ gaat wel
- ☐ nee

Vindt uw kind dat er in de buurt voldoende leuke activiteiten voor jongeren
georganiseerd worden?

- ☐ Meer dan genoeg
- ☐ Genoeg
- ☐ Te weinig
- ☐ Veel te weinig
- ☐ Weet niet/ geen mening

Welke van de volgende plekken mist uw kind in zijn/haar buurt? U mag meerdere
antwoorden geven.

- ☐ Pleintjes
- ☐ Grasveld
- ☐ Skatebaan
- ☐ Voetbalveld
- ☐ Jeugdhonk
- ☐ Hangplekken
- ☐ Buurthuis
- ☐ Speelplek met speeltoestellen
- ☐ Speeltuin
- ☐ Anders, namelijk
- ☐ Ik mis niets

Welk schoolcijfer geeft uw kind zijn/haar wijk? (1 is zeer slecht, ..., 10 is zeer goed)

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7
- ☐ 8
- ☐ 9
- ☐ 10

Overlast/veiligheid

1. Pesten

Hoe vaak is uw kind in de afgelopen drie maanden op school gepest?

- ☐ nooit
- ☐ 1 of 2 keer
- ☐ 2 of 3 keer per maand
- ☐ ongeveer 1 keer per week
- ☐ meerdere keren per week

Hoe vaak heeft uw kind in de afgelopen drie maanden meegedaan aan het pesten van een andere leerling op school?

- ☐ nooit
- ☐ 1 of 2 keer
- ☐ 2 of 3 keer per maand
- ☐ ongeveer 1 keer per week
- ☐ meerdere keren per week

Hoe vaak is uw kind de afgelopen drie maanden ergens anders dan op school gepest?

- ☐ nooit
- ☐ 1 of 2 keer
- ☐ 2 of 3 keer per maand
- ☐ ongeveer 1 keer per week
- ☐ meerdere keren per week

Hoe vaak heeft uw kind de afgelopen drie maanden ergens anders dan op school meegedaan aan het pesten van andere kinderen buiten?

- ☐ nooit
- ☐ 1 of 2 keer
- ☐ 2 of 3 keer per maand
- ☐ ongeveer 1 keer per week
- ☐ meerdere keren per week

2. Criminaliteit (*kinderen vanaf 9 jaar*)

Heeft uw kind de afgelopen 12 maanden de volgende dingen gedaan:

	Nooit	1 keer	Een paar keer	Vaak	Heel vaak
Iets uit een winkel meegenomen zonder te betalen?	☐	☐	☐	☐	☐
Dingen beklad met stiften of met een spuitbus, zoals een muur of een bushalte of een bus (graffiti)	☐	☐	☐	☐	☐
Met opzet iets op straat vernield (b.v. een straatlantaarn, een auto, een bushokje)	☐	☐	☐	☐	☐
Brandje gesticht	☐	☐	☐	☐	☐
Iets gepikt van anderen op school	☐	☐	☐	☐	☐
Geld gestolen van thuis (bijvoorbeeld van vader of moeder)?	☐	☐	☐	☐	☐
Zonder toestemming ergens naar binnen geklommen, in een school of huis, met de bedoeling iets mee te nemen	☐	☐	☐	☐	☐
Een fiets van iemand meegenomen zonder hem terug te brengen	☐	☐	☐	☐	☐
Iemand geslagen/geschopt	☐	☐	☐	☐	☐
Iemand lastig gevallen of uitgescholden	☐	☐	☐	☐	☐
Ruzie gehad op school met een meester of juf?	☐	☐	☐	☐	☐
Weggelopen van huis en 1 of meer nachten weggebleven	☐	☐	☐	☐	☐
Meegereden met bus/ trein/ tram/ metro zonder te betalen	☐	☐	☐	☐	☐
Betrokken geweest bij een gevecht of ruzie tussen mensen op een openbaar terrein (b.v. voetbalstadion, popfestivals of op straat)	☐	☐	☐	☐	☐
Voor overlast of problemen gezorgd	☐	☐	☐	☐	☐

2. Subjectief slachtofferschap inbraak, diefstal, geweld, vernieling

Is uw kind in de afgelopen 12 maanden zelf slachtoffer geweest van één of meer van de volgende zaken. Kunt u ook zeggen of er aangifte is gedaan bij de politie? U mag meer dan één antwoord geven

	Slachtoffer	Aangifte gedaan
Zijn/haar fiets is gestolen	☐	☐
Er is geld van uw kind gestolen	☐	☐
Er zijn andere spullen van uw kind gestolen	☐	☐
Er zijn spullen van uw kind vernield	☐	☐
Uw kind is bedreigd	☐	☐
Uw kind is in elkaar geslagen	☐	☐
Geen van deze zaken	☐	

3. Gevoelens onveiligheid/dreiging

Voelt uw kind zich wel eens onveilig?

	Ja, vaak	Ja, soms	Zelden	Nee
Overdag	☐	☐	☐	☐
's Avonds / 's nachts	☐	☐	☐	☐

Waar voelt uw kind zich wel eens onveilig? U mag meerdere antwoorden geven

- ☐ Op straat in zijn/ haar eigen woonbuurt
- ☐ Thuis
- ☐ Op school
- ☐ In een uitgaanscentrum
- ☐ Bij sportaccommodaties (zwembad, stadion etc.)
- ☐ Ergens anders, namelijk _____

Hebben de gemeente en andere instellingen genoeg aandacht voor de veiligheid van kinderen in de wijk?

- ☐ Ja
- ☐ Soms
- ☐ Nee
- ☐ Weet niet

Kinderen 12-19 jaar

Welzijn

4. Woonomgevingskwaliteit

Vind je het leuk om in jouw wijk te wonen?

- ☐ ja
- ☐ gaat wel
- ☐ nee

Zijn de mensen in de straat waarin je woont aardig?

- ☐ ja
- ☐ gaat wel
- ☐ nee

Voel je je thuis in de buurt waar je woont?

- ☐ ja
- ☐ gaat wel
- ☐ nee

Vind je dat er in de buurt voldoende leuke activiteiten voor jongeren georganiseerd worden?

- ☐ Meer dan genoeg
- ☐ Genoeg
- ☐ Te weinig
- ☐ Veel te weinig
- ☐ Weet niet/ geen mening

Welke van de volgende plekken mis je in jouw buurt? Je mag meerdere antwoorden geven.

- ☐ Pleintjes
- ☐ Grasveld
- ☐ Skatebaan
- ☐ Voetbalveld
- ☐ Jeugdhonk
- ☐ Hangplekken
- ☐ Buurthuis
- ☐ Anders, namelijk
- ☐ Ik mis niets

Welk schoolcijfer geef jij jouw wijk? (1 is zeer slecht, ..., 10 is zeer goed)

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7
- ☐ 8
- ☐ 9
- ☐ 10

Overlast/veiligheid

1. Pesten

Hoe vaak ben je de afgelopen drie maanden op school gepest?

- ☐ nooit
- ☐ 1 of 2 keer
- ☐ 2 of 3 keer per maand
- ☐ ongeveer 1 keer per week
- ☐ meerdere keren per week

Hoe vaak heb je de afgelopen drie maanden meegedaan aan het pesten van een andere leerling op school?

- ☐ nooit
- ☐ 1 of 2 keer
- ☐ 2 of 3 keer per maand
- ☐ ongeveer 1 keer per week
- ☐ meerdere keren per week

Hoe vaak ben je de afgelopen drie maanden ergens anders dan op school gepest?

- ☐ nooit
- ☐ 1 of 2 keer
- ☐ 2 of 3 keer per maand
- ☐ ongeveer 1 keer per week
- ☐ meerdere keren per week

Hoe vaak heb je de afgelopen drie maanden ergens anders dan op school meegedaan aan het pesten van andere jongeren?

- ☐ nooit
- ☐ 1 of 2 keer
- ☐ 2 of 3 keer per maand
- ☐ ongeveer 1 keer per week
- ☐ meerdere keren per week

2. Criminaliteit

Heb je de afgelopen 12 maanden de volgende dingen gedaan:

	Nooit	1 keer	Een paar keer	Vaak	Heel vaak
Zonder helm op een brommer (mee)gereden	☐	☐	☐	☐	☐
Met een opgevoerde brommer gereden	☐	☐	☐	☐	☐
Iets uit een winkel meegenomen zonder te betalen?	☐	☐	☐	☐	☐
Dingen beklad met stiften of met een spuitbus, zoals een muur of een bushalte of een bus (graffiti)	☐	☐	☐	☐	☐
Met opzet iets op straat vernield (b.v. een straatlantaarn, een auto, een bushokje)	☐	☐	☐	☐	☐
Brandje gesticht	☐	☐	☐	☐	☐
Iets gepikt van anderen op school/ studie/ werk	☐	☐	☐	☐	☐
Geld gestolen van thuis (bijvoorbeeld van je vader of moeder)?	☐	☐	☐	☐	☐
Zonder toestemming ergens naar binnen geklommen, in een school of huis, met de bedoeling iets mee te nemen	☐	☐	☐	☐	☐
Een fiets van iemand meegenomen zonder hem terug te brengen	☐	☐	☐	☐	☐
Iemand bedreigd met een wapen of gedreigd hem in elkaar te slaan alleen om hem/haar bang te maken?	☐	☐	☐	☐	☐
Iemand bedreigd met een wapen of gedreigd hem in elkaar te slaan om geld of om andere waardevolle artikelen te krijgen	☐	☐	☐	☐	☐
Iemand geslagen/geschopt	☐	☐	☐	☐	☐
Iets gekocht of verkocht waarvan je eigenlijk wel wist dat het gestolen was	☐	☐	☐	☐	☐
Iemand lastig gevallen of uitgescholden	☐	☐	☐	☐	☐
Ruzie gehad op school met een leraar of lerares?	☐	☐	☐	☐	☐
Een leraar of lerares op school uitgescholden?	☐	☐	☐	☐	☐
Een van je ouders/verzorgers geslagen of geschopt?	☐	☐	☐	☐	☐
Weggelopen van huis en 1 of meer nachten weggebleven	☐	☐	☐	☐	☐
Meegereden met bus/ trein/ tram/ metro zonder te betalen	☐	☐	☐	☐	☐

Betrokken geweest bij een gevecht of onenigheid tussen mensen op een openbaar terrein (b.v. voetbalstadion, popfestivals of op straat)	☐	☐	☐	☐	☐
Voor overlast of problemen gezorgd	☐	☐	☐	☐	☐
Iemand gedwongen om seks met je te hebben	☐	☐	☐	☐	☐

Heb je in de afgelopen 12 maanden een wapen bij je gedragen (b.v. een mes of boksbeugel)?

- ☐ Ja
- ☐ Nee (ga naar vraag 5)

Wat voor wapen was dat dan? Je mag meerdere antwoorden geven

- ☐ Steekwapen (bijv. een mes, een schroevendraaier)
- ☐ Slagwapen (bijv. een knuppel, boksbeugel, ketting)
- ☐ Nep vuurwapen
- ☐ Echt vuurwapen
- ☐ Spuitbusje (b.v. peperspray, gas)
- ☐ Anders, namelijk _____

Heb je dat wapen in de afgelopen 12 maanden wel eens gebruikt?

- ☐ Ja, om te dreigen
- ☐ Ja, ik heb er iemand mee verwond
- ☐ Nee, ik heb het niet gebruikt

Ben je de afgelopen 12 maanden op het politiebureau ondervraagd omdat je iets deed wat niet mag?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Ben je ooit doorverwezen naar het HALT-buro?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Hoe vaak heb jij in de afgelopen 12 maanden met de politie te maken gehad voor iets dat niet mag?

____ keer (bij 0 keer ga door naar ...)

Wat was het gevolg in de afgelopen 12 maanden?

- ☐ geen gevolg
- ☐ waarschuwing
- ☐ Halt-verwijzing
- ☐ boete
- ☐ werkstraf
- ☐ gevangenisstraf
- ☐ vrijspraak
- ☐ anders, namelijk: _____

Waarvoor ben je naar bureau Halt doorverwezen?

- ☐ vernieling
- ☐ baldadigheid
- ☐ vuurwerk
- ☐ brandstichting
- ☐ poging tot diefstal
- ☐ winkeldiefstal
- ☐ graffiti/bekladding
- ☐ diefstal
- ☐ diefstal brommer/fiets
- ☐ heling
- ☐ mishandeling
- ☐ anders, namelijk: _____

3. Subjectief slachtofferschap inbraak, diefstal, geweld, vernieling

Ben je in de afgelopen 12 maanden zelf slachtoffer geweest van één of meer van de volgende zaken. Kun je ook zeggen of je aangifte hebt gedaan bij de politie? Je mag meer dan één antwoord geven

	Slachtoffer	Aangifte gedaan
Mijn (brom)fiets/scooter is gestolen	☐	☐
Er is geld van mij gestolen	☐	☐
Er zijn andere spullen van mij gestolen	☐	☐
Er zijn spullen van mij vernield	☐	☐
Ik ben bedreigd	☐	☐
Ik ben in elkaar geslagen	☐	☐
Geen van deze zaken	☐	

4. Gevoelens onveiligheid/dreiging

Geef aan in welke mate je het eens bent met de volgende uitspraak: “Ik voel me wel eens onveilig”

- ☐ Helemaal mee eens
- ☐ Mee eens
- ☐ Niet mee eens of oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Weet niet

Voel jij je wel eens onveilig?

	Ja, vaak	Ja, soms	Zelden	Nee
Overdag	☐	☐	☐	☐
's Avonds / 's nachts	☐	☐	☐	☐

Waar voel jij je wel eens onveilig? Je mag meerdere antwoorden geven

- ☐ Op straat in mijn eigen woonbuurt
- ☐ Thuis
- ☐ Op school
- ☐ In een uitgaanscentrum
- ☐ Bij sportaccommodaties (zwembad, stadion etc.)
- ☐ Ergens anders, namelijk _____

Hebben de gemeente en andere instellingen genoeg aandacht voor de veiligheid van kinderen in de wijk?

- ☐ Ja
- ☐ Soms
- ☐ Nee
- ☐ Weet niet

D Aanvullende vragen voor effectevaluatie achterstanden

Deze vragenlijst met vragen over de (tevredenheid over de) achterstandsgebieden leefbaarheid en sociale samenhang¹⁶ dient in ieder geval éénmalig in de afrondingsfase, maar bij voorkeur ook (jaarlijks) gedurende de uitvoerende fase van het BOS-project afgenomen te worden onder de (ouders/ verzorgers van de) doelgroep, onder de wijkbewoners en onder de gemeente.

¹⁶ Voor aanvullende vragen met betrekking tot het achterstandsgebied overlast kan gebruik worden gemaakt van de vragen uit de tweejaarlijkse Politiemonitor Bevolking (perceptie onder wijkbewoners) en de Standaardvraagstellingen 'Sociale onveiligheid', 'Criminaliteit, slachtoffer' en 'Criminaliteit, dader' (perceptie onder doelgroep) (zie § 2.1.3).

Doelgroep, 8 - 19 jaar (wel en niet deelnemend)

In te vullen in de afrondingsfase van het BOS-project

1. Ben je tevreden over de huidige leefbaarheid¹⁷ in de wijk?

0 nee, helemaal niet tevreden
 0 nee, een beetje ontevreden
 0 ja, een beetje tevreden
 0 ja, erg tevreden

2. Vind je dat de leefbaarheid in de wijk ten opzichte van <<jaar van aanvang BOS-project>> is verbeterd?

0 nee, de leefbaarheid is verslechterd
 0 nee, de leefbaarheid is hetzelfde gebleven
 0 ja, de leefbaarheid is verbeterd

Kun je dit toelichten?

.....

3. Ben je tevreden over de huidige sociale samenhang¹⁸ in de wijk?

0 nee, helemaal niet tevreden
 0 nee, een beetje ontevreden
 0 ja, een beetje tevreden
 0 ja, erg tevreden

4. Vind je dat de sociale samenhang in de wijk ten opzichte van <<jaar van aanvang BOS-project>> is verbeterd?

0 nee, de sociale samenhang is verslechterd
 0 nee, de sociale samenhang is hetzelfde gebleven
 0 ja, de sociale samenhang is verbeterd

Kun je dit toelichten?

.....

¹⁷ Aangeven wat er met leefbaarheid bedoeld wordt.

¹⁸ Aangeven wat er met sociale samenhang bedoeld wordt.

Ouders / verzorgers van de doelgroep tot 8 jaar Wijkbewoners niet behorend tot de doelgroep

In te vullen in de afrondingsfase van het BOS-project

1. Bent u tevreden over de huidige leefbaarheid¹⁹ in de wijk?

0 nee, helemaal niet tevreden
0 nee, een beetje ontevreden
0 ja, een beetje tevreden
0 ja, erg tevreden

2. Vindt u dat de leefbaarheid in de wijk ten opzichte van <<jaar van aanvang BOS-project>> is verbeterd?

0 nee, de leefbaarheid is verslechterd
0 nee, de leefbaarheid is hetzelfde gebleven
0 ja, de leefbaarheid is verbeterd

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

3. Bent u tevreden over de huidige sociale samenhang²⁰ in de wijk?

0 nee, helemaal niet tevreden
0 nee, een beetje ontevreden
0 ja, een beetje tevreden
0 ja, erg tevreden

4. Vindt u dat de sociale samenhang in de wijk ten opzichte van <<jaar van aanvang BOS-project>> is verbeterd?

0 nee, de sociale samenhang is verslechterd
0 nee, de sociale samenhang is hetzelfde gebleven
0 ja, de sociale samenhang is verbeterd

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

¹⁹ Aangeven wat er met leefbaarheid bedoeld wordt.

²⁰ Aangeven wat er met sociale samenhang bedoeld wordt.

5. Ziet u vooruitgang in uw wijk bij de jongeren en/of bij de bewoners op het gebied van de onderstaande domeinen sinds de start van <<projectnaam>>?

Domein ²¹	Nee	Enigszins	Ja
Gezondheid	0	0	0
Welzijn	0	0	0
Onderwijs	0	0	0
Opvoeding	0	0	0
Sport en bewegen	0	0	0
Leefbaarheid	0	0	0
Sociale samenhang	0	0	0
Overlast	0	0	0

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

6. Heeft u het gevoel dat de jongeren in de wijk op een meer positieve manier een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de wijk sinds de start van <<projectnaam>>?

0 nee

0 ja

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

7. Ziet u vooruitgang in uw wijk op het gebied van de onderstaande subdomeinen sinds de start van <<projectnaam>>?

Subdomein ²²	Nee	Enigszins	Ja
Fysieke omgeving	0	0	0
Sociale omgeving	0	0	0
Verkeersoverlast	0	0	0
Dreiging	0	0	0
Verloedering	0	0	0
Onveiligheidsgevoelens	0	0	0
Aantal daders van (kleine) criminaliteit	0	0	0
Aantal slachtoffers van (kleine) criminaliteit	0	0	0

²¹ Voor elk domein aangeven wat er onder wordt verstaan.

²² Voor elk subdomein aangeven wat er onder wordt verstaan.

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

8. Heeft u het gevoel dat de jongeren in de wijk op een meer positieve manier een bijdrage leveren aan de sociale samenhang in de wijk sinds de start van <<projectnaam>>?

0 nee

0 ja

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

9. a. In welke mate denkt u dat de doelgroep²³ met <<naam activiteit>> positief beïnvloed is?

0 helemaal niet

0 bijna niet

0 een beetje

0 (zeer) goed

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

- b. In welke mate denkt u dat de doelgroep met <<naam activiteit>> positief beïnvloed is?

0 helemaal niet

0 bijna niet

0 een beetje

0 (zeer) goed

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

- c. etc.

²³ Aangeven wat de doelgroep is.

Gemeente

1. Ziet u vooruitgang in de wijk <<naam wijk>> bij de jongeren en/of bij de bewoners op het gebied van de onderstaande domeinen sinds de start van <<projectnaam>>?

Domein ²⁴	Nee	Enigszins	Ja
Gezondheid	0	0	0
Welzijn	0	0	0
Onderwijs	0	0	0
Opvoeding	0	0	0
Sport en bewegen	0	0	0
Leefbaarheid	0	0	0
Sociale samenhang	0	0	0
Overlast	0	0	0

Kunt u dit toelichten?

.....

2. Heeft u het gevoel dat de jongeren in de wijk op een meer positieve manier een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de wijk sinds de start van <<projectnaam>>?

0 nee

0 ja

Kunt u dit toelichten?

.....

3. Ziet u vooruitgang in de wijk <<naam wijk>> op het gebied van de onderstaande subdomeinen sinds de start van <<projectnaam>>?

Subdomein ²⁵	Nee	Enigszins	Ja
Fysieke omgeving	0	0	0
Sociale omgeving	0	0	0
Verkeersoverlast	0	0	0
Dreiging	0	0	0
Verloedering	0	0	0
Onveiligheidsgevoelens	0	0	0
Aantal daders van (kleine) criminaliteit	0	0	0
Aantal slachtoffers van (kleine) criminaliteit	0	0	0

²⁴ Voor elk domein aangeven wat er onder wordt verstaan.

²⁵ Voor elk subdomein aangeven wat er onder wordt verstaan.

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

4. Heeft u het gevoel dat de jongeren in de wijk op een meer positieve manier een bijdrage leveren aan de sociale samenhang in de wijk sinds de start van <<projectnaam>>?

0 nee

0 ja

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

5. Zijn de beleidsdoelen op het gebied van de achterstandsgebieden/ domeinen waarop het BOS-project zich richt gerealiseerd?

Domein²⁶	Nee	Enigszins	Ja
Gezondheid	0	0	0
Welzijn	0	0	0
Onderwijs	0	0	0
Opvoeding	0	0	0
Sport en bewegen	0	0	0
Leefbaarheid	0	0	0
Sociale samenhang	0	0	0
Overlast	0	0	0

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

²⁶ Aangeven bij wie (de doelgroep) of waar (in de wijk)

E Vragen voor procesevaluatie

Deze vragenlijst met vragen over tevredenheid, samenwerking en continuering dient in ieder geval na afloop, maar bij voorkeur ook gedurende de uitvoerende fase, van het BOS-project afgenomen te worden onder de (ouders/ verzorgers van de) doelgroep, onder de overige wijkbewoners, onder de intermediairs/ uitvoerders van de activiteiten, onder de partners uit de BOS-driehoek (projectteam) en bij de gemeente.

Aanvullende vragen voor de projectleider met betrekking tot de samenwerking staan beschreven in Bijlage F.

Doelgroep (wel en niet deelnemend aan de activiteiten)

1. Ben je bekend met <<projectnaam>> en met één of meerdere activiteiten die in dat kader zijn georganiseerd?

0 nee → **Einde vragenlijst. Bedankt voor je medewerking!**

0 ja

2. Heb je meegedaan aan één van de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 ja → ga naar ‘deelnemende jongeren (jonger dan 8 jaar)’ als je jonger bent dan 8 jaar

→ ga naar ‘deelnemende jongeren (8 – 19 jaar)’ als je 8 jaar of ouder bent

0 nee

3. Waarom heb je niet meegedaan?

.....
.....
.....

4. Aan wat voor soort activiteiten had je wel mee willen doen als die georganiseerd zouden zijn?

.....
.....
.....

Deelnemende jongeren (jonger dan 8 jaar)

Indien een deelnemer jonger is dan 8 jaar zullen de vragen voorgelegd moeten worden aan zijn/ haar ouders of verzorgers → ga naar A.2.1 ‘Ouders/ verzorgers van deelnemende jongeren’

Deelnemende jongeren (8 – 19 jaar)

Algemeen (output)

5. Heb je meegedaan aan (één van) de onderstaande activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

a. Hoe vaak heb je meegedaan aan <<naam activiteit>> <<op datum/ in periode >>?

0 nooit

0 één keer

0 meerdere keren, namelijk (ongeveer) keer

0 alle keren, namelijk <<aantal>> keer

Waarom heb je wel of niet meegedaan?

.....

b. Hoe vaak heb je meegedaan aan <<naam activiteit>> <<op datum/ in periode >>?

0 nooit

0 één keer

0 meerdere keren, namelijk (ongeveer) keer

0 alle keren, namelijk <<aantal>> keer

Waarom heb je wel of niet meegedaan?

.....

c. etc.

Tevredenheid

6. Wat vind je van het aantal activiteiten dat in het kader van <<projectnaam>> zijn aangeboden?

0 niet genoeg

0 (ongeveer) genoeg

0 te veel

Kun je uitleggen waarom je dat vindt?

.....

7. a. Heb je iets geleerd van <<naam activiteit>>?

0 nee

0 ja → kun je uitleggen wat je geleerd hebt?

.....

.....

.....

b. Heb je iets geleerd van <<naam activiteit>>?

0 nee

0 ja → kun je uitleggen wat je geleerd hebt?

.....

.....

.....

c. etc.

8. a. Vond je het leuk om deel te nemen aan <<naam activiteit>>?

0 nee, ik vond het helemaal niet leuk

0 nee, ik vond het niet zo leuk

0 ja, ik vond het een beetje leuk

0 ja, ik vond het erg leuk

0 niet van toepassing; ik heb hier niet aan deelgenomen

Wat vond je leuk en waarom?

.....

.....

.....

Wat vond je niet/ minder leuk en waarom?

.....

.....

.....

b. Vond je het leuk om deel te nemen aan <<naam activiteit>>?

0 nee, ik vond het helemaal niet leuk

0 nee, ik vond het niet zo leuk

0 ja, ik vond het een beetje leuk

0 ja, ik vond het erg leuk

0 niet van toepassing; ik heb hier niet aan deelgenomen

Wat vond je leuk en waarom?

.....

Wat vond je niet/ minder leuk en waarom?

.....

c. etc.

9. Heb je je vrienden/vriendinnen of klasgenoten aangeraden om ook mee te doen aan activiteiten in het kader van <<projectnaam>>?

0 nee

0 ja

Kun je uitleggen waarom je dit wel of niet hebt gedaan?

.....

Continuering

10. Zou je je vrienden/ vriendinnen of klasgenoten aanraden om ook mee te doen aan activiteiten in het kader van <<projectnaam>> als ze weer georganiseerd gaan worden?

0 nee

0 misschien

0 ja

Kun je uitleggen waarom je dit wel of niet zou doen?

.....

11. Is er iets dat je hebt gemist bij (één van) de activiteiten in het kader van <<projectnaam>>?

0 nee

0 ja → wat dan?

.....

12. Ben je sinds de start van <<projectnaam>> meer gaan sporten en/of bewegen?

0 nee

0 ja

0 weet ik niet

13. Ben je van plan om in de komende 6 maanden meer te gaan sporten en/of bewegen?

0 nee, zeker niet

0 nee, waarschijnlijk niet

0 misschien wel/ misschien niet

0 ja, waarschijnlijk wel

0 ja, zeker wel

Einde vragenlijst. Bedankt voor je medewerking!

Wijkbewoners niet behorend tot de doelgroep

1. Heeft u een zoon of dochter in de leeftijd van <<de doelgroep>> van het project <<projectnaam>>?

0 nee → ga naar A.2.2 'Wijkbewoners zonder deelnemende zoon/ dochter'
0 ja

2. Heeft uw zoon/ dochter ook deelgenomen aan (een van) de activiteiten die georganiseerd zijn in het kader van <<projectnaam>>?

0 nee → ga naar A.2.2 'Wijkbewoners zonder deelnemende zoon/ dochter'
0 ja → ga naar A.2.1 'Ouders/ verzorgers van deelnemende jongeren'

Ouders/ verzorgers van deelnemende jongeren

Algemeen (output)

3. Heeft uw zoon/ dochter deelgenomen aan (één van) de onderstaande activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

a. Hoe vaak heeft uw zoon/ dochter deelgenomen aan <<naam activiteit>> <<op datum/in periode >>?

0 nooit

0 één keer

0 meerdere keren, namelijk (ongeveer) keer

0 alle keren, namelijk <<aantal>> keer

Waarom heeft hij/ zij wel of niet deelgenomen?

.....

b. Hoe vaak heeft uw zoon/ dochter deelgenomen aan <<naam activiteit>> <<op datum/in periode >>?

0 nooit

0 één keer

0 meerdere keren, namelijk (ongeveer) keer

0 alle keren, namelijk <<aantal>> keer

Waarom heeft hij/ zij wel of niet deelgenomen?

.....

c. etc.

Tevredenheid

4. Wat vindt u van het aantal activiteiten dat in het kader van <<projectnaam>> is aangeboden?

0 niet genoeg

0 (ongeveer) genoeg

0 te veel

Kunt u dit toelichten?

.....

5. Wat vindt u van de frequentie waarmee activiteiten in het kader van <<projectnaam>> zijn aangeboden?

0 niet vaak genoeg
 0 (ongeveer) goed
 0 te vaak

Kunt u dit toelichten?

.....

6. a. Heeft uw zoon/ dochter volgens u iets geleerd van <<naam activiteit>>?

0 nee
 0 ja → kunt u aangeven wat hij/ zij volgens u geleerd heeft?

.....

- b. Heeft uw zoon/ dochter volgens u iets geleerd van <<naam activiteit>>?

0 nee
 0 ja → kunt u aangeven wat hij/ zij volgens u geleerd heeft?

.....

- c. etc.

7. a. Denkt u dat uw zoon/ dochter het leuk vond om aan <<naam activiteit>> deel te nemen?

0 helemaal niet leuk
 0 niet zo leuk
 0 een beetje leuk
 0 erg leuk

Wat vond uw zoon/ dochter leuk en waarom?

.....

Wat vond uw zoon/ dochter niet of minder leuk en waarom?

.....

- b. Denkt u dat uw zoon/dochter het leuk vond om aan <<naam activiteit>> deel te nemen?

0 helemaal niet leuk
0 niet zo leuk
0 een beetje leuk
0 erg leuk

Wat vond uw zoon/ dochter leuk en waarom?

.....
.....
.....

Wat vond uw zoon/ dochter niet of minder leuk en waarom?

.....
.....
.....

- c. etc.

8. Bent u over het algemeen tevreden over de georganiseerde activiteiten in het kader van <<projectnaam>>?

0 helemaal niet tevreden
0 een beetje ontevreden
0 een beetje tevreden
0 erg tevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

9. Bent u over het algemeen tevreden over de organisatie van de activiteiten in het kader van <<projectnaam>>?

0 helemaal niet tevreden
0 een beetje ontevreden
0 een beetje tevreden
0 erg tevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

10. Heeft u andere ouders en/ of verzorgers aangeraden hun zoon/dochter deel te laten nemen aan activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 nee

0 ja

Kunt u aangeven waarom u dit wel/ niet heeft gedaan?

.....

.....

.....

.....

Continuering

11. Zou u andere ouders en/ of verzorgers aanraden hun zoon/dochter deel te laten nemen aan de activiteiten als deze in de toekomst weer worden georganiseerd?

0 nee

0 misschien

0 ja

Kunt u aangeven waarom u dit wel/ niet zou doen?

.....

.....

.....

12. Is er iets dat u gemist heeft of tegenviel aan (één van) de activiteiten in het kader van <<projectnaam>>?

0 nee

0 ja → wat heeft u gemist of viel tegen?

.....

.....

.....

13. Is uw zoon/ dochter sinds de start van <<projectnaam>> meer gaan sporten en/of bewegen?

0 nee

0 ja

0 weet ik niet

14. Is uw zoon/ dochter van plan om in de komende 6 maanden meer te gaan sporten en/of bewegen?

- 0 nee, zeker niet
- 0 nee, waarschijnlijk niet
- 0 misschien wel/ misschien niet
- 0 ja, waarschijnlijk wel
- 0 ja, zeker wel

Einde vragenlijst. Bedankt voor uw medewerking!

Wijkbewoners zonder deelnemende zoon/ dochter

Algemeen (output)

3. Bent u bekend met <<projectnaam>> en de activiteiten die in dat kader zijn georganiseerd?

0 nee → **Einde vragenlijst. Bedankt voor uw medewerking!**

0 ja

Tevredenheid

4. Wat vond u van de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 helemaal niet leuk

0 niet zo leuk

0 een beetje leuk

0 erg leuk

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

5. Bent u over het algemeen tevreden over de georganiseerde activiteiten in het kader van <<projectnaam>>?

0 helemaal niet tevreden

0 een beetje ontevreden

0 een beetje tevreden

0 erg tevreden

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

6. Bent u over het algemeen tevreden over de organisatie van de activiteiten in het kader van <<projectnaam>>?

0 helemaal niet tevreden

0 een beetje ontevreden

0 een beetje tevreden

0 erg tevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

7. Heeft u (ouders en/ of verzorgers van) jongeren aangeraden (hun zoon/ dochter) deel te (laten) nemen aan activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 nee

0 ja

Kunt u aangeven waarom u dit wel/ niet heeft gedaan?

.....
.....
.....

Continuering

8. Zou u (ouders en/ of verzorgers van) jongeren aanraden (hun zoon/ dochter) deel te (laten) nemen aan de activiteiten als deze in de toekomst weer worden georganiseerd?

0 nee

0 misschien

0 ja

Kunt u aangeven waarom u dit wel/ niet zou doen?

.....
.....
.....

9. Is er iets dat u gemist heeft of tegenviel aan (één van) de activiteiten in het kader van <<projectnaam>>?

0 nee

0 ja → wat heeft u gemist of viel tegen?

.....
.....
.....

Einde vragenlijst. Bedankt voor uw medewerking!

Intermediairs/ uitvoerders van activiteiten

Algemeen (output)

1. a. Hoe groot was de opkomst bij <<naam activiteit>> dat in het kader van <<projectnaam>> is georganiseerd?

Er hebben jongeren deelgenomen → dit was:
 0 veel minder dan verwacht
 0 minder dan verwacht
 0 naar verwachting
 0 meer dan verwacht
 0 veel meer dan verwacht

0 is mij niet bekend

- b. Hoe groot was de opkomst bij <<naam activiteit>> dat in het kader van <<projectnaam>> is georganiseerd?

Er hebben jongeren deelgenomen → dit was:
 0 veel minder dan verwacht
 0 minder dan verwacht
 0 naar verwachting
 0 meer dan verwacht
 0 veel meer dan verwacht

0 is mij niet bekend

- c. etc.

2. Hoe beoordeelt u de omvang (frequentie, aantal deelnemers, aantal subactiviteiten, etc.) van de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 te klein van omvang
 0 juiste omvang
 0 te groot van omvang

Kunt u dit toelichten?

.....

3. Is de beoogde doelgroep voldoende bereikt met de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 nee

0 ja

0 onbekend

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

.....

Tevredenheid

4. Hoe vond u het om te werken met de doelgroep van <<projectnaam>>?

0 zeer onprettig

0 onprettig

0 prettig

0 zeer prettig

5. Bent u over het geheel genomen tevreden over de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 Helemaal niet tevreden

0 Een beetje ontevreden

0 Een beetje tevreden

0 Erg tevreden

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

.....

Continuering

6. Zijn er belemmeringen geweest bij de uitvoering van de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 nee

0 ja → welke?

.....

.....

.....

.....

7. Zou u andere gemeenten aanraden om de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd in te zetten in hun gemeente?

0 nee

0 misschien/ deels

0 ja

Kunt u aangeven waarom u dit wel/ niet zou doen? Welke activiteiten wel? Welke niet?

.....
.....
.....

Einde vragenlijst. Bedankt voor uw medewerking!

BOS-projectteam: projectleider, gemeente, buurtorganisatie, onderwijsorganisatie, sportorganisatie, buitenschoolse opvangorganisatie

Algemeen (output)

1. Wie bent u?

- ☐ projectleider
- ☐ betrokkene vanuit de gemeente
- ☐ betrokkene vanuit een buurtorganisatie
- ☐ betrokkene vanuit een onderwijsorganisatie
- ☐ betrokkene vanuit een sportorganisatie
- ☐ betrokkene vanuit een buitenschoolse opvangorganisatie

2. Zijn alle voorgenomen activiteiten, zoals genoemd in het projectplan, uitgevoerd?

- ☐ ja
- ☐ nee → kunt u toelichten waarom niet?

.....

3. a. Hoe groot was de opkomst bij <<naam activiteit>> dat in het kader van <<projectnaam>> is georganiseerd?

Er hebben jongeren deelgenomen → dit was:

- ☐ 0 veel minder dan verwacht
- ☐ 0 minder dan verwacht
- ☐ 0 naar verwachting
- ☐ 0 meer dan verwacht
- ☐ 0 veel meer dan verwacht

☐ 0 is mij niet bekend

b. Hoe groot was de opkomst bij <<naam activiteit>> dat in het kader van <<projectnaam>> is georganiseerd?

Er hebben jongeren deelgenomen → dit was:

- ☐ 0 veel minder dan verwacht
- ☐ 0 minder dan verwacht
- ☐ 0 naar verwachting
- ☐ 0 meer dan verwacht
- ☐ 0 veel meer dan verwacht

☐ 0 is mij niet bekend

c. etc.

4. Welk deel van de doelgroep is goed/ voldoende bereikt met de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 de gehele doelgroep

0 een deel van de doelgroep, namelijk:

0 de jongens

0 de meisjes

0 de autochtone kinderen

0 de allochtone kinderen

0 de jongere kinderen

0 de oudere kinderen

0

0

0

0

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

5. Welk deel van de doelgroep is onvoldoende bereikt met de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 de gehele doelgroep

0 een deel van de doelgroep, namelijk:

0 de jongens

0 de meisjes

0 de autochtone kinderen

0 de allochtone kinderen

0 de jongere kinderen

0 de oudere kinderen

0

0

0

0

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

6. Hoe beoordeelt u de omvang (frequentie, aantal deelnemers, aantal subactiviteiten, etc.) van de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 te klein van omvang
0 juiste omvang
0 te groot van omvang

0 weet ik niet

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

Tevredenheid

7. Bent u over het geheel genomen tevreden over de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd?

0 helemaal niet tevreden
0 een beetje ontevreden
0 een beetje tevreden
0 erg tevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

Continuering

8. Zijn er op het gebied van de samenwerking zaken die u bij herhaling anders zou doen?

0 nee
0 misschien
0 ja

Kunt u dit toelichten? Wat zou u mogelijk anders doen en waarom?

.....
.....
.....

9. Zou u andere gemeenten aanraden om de activiteiten die in het kader van <<projectnaam>> zijn georganiseerd in te zetten in hun gemeente?

0 nee
0 misschien/ deels

0 ja

Kunt u zeggen waarom u dit wel/ niet zou doen? Welke activiteiten wel? Welke niet?

.....
.....
.....

10. Bent u van mening dat het project in uw gemeente voortgezet/ geïmplementeerd moet worden na beëindiging van de BOS-uitkering?

0 nee

0 misschien

0 ja

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

11. Voorziet u kansen/ mogelijkheden voor een voortzetting/ implementatie van de activiteiten na beëindiging van de BOS-uitkering?

0 nee

0 misschien

0 ja

Kunt u dit toelichten? Wat voor kansen/ mogelijkheden?

.....
.....
.....

12. Voorziet u problemen voor een voortzetting/ implementatie van de activiteiten na beëindiging van de BOS-uitkering?

0 nee

0 misschien

0 ja

Kunt u dit toelichten? Wat voor problemen?

.....
.....
.....

13. Wat zijn de voorwaarden voor een succesvolle voortzetting/ implementatie van de activiteiten na beëindiging van de BOS-uitkering?

.....

Alleen te beantwoorden door de gemeente:

14. Heeft de gemeente het plan om na beëindiging van de BOS-uitkering met eigen middelen nieuwe BOS-gelijke projecten op te zetten en uit te voeren?

0 nee → Kunt u dit toelichten? Waarom niet?

.....

0 ja → Kunt u dit toelichten? Wat voor plannen?

.....

Indien ja:

Staan deze plannen vastgelegd in gemeentelijke nota's?

0 ja
 0 nee

Samenwerking

Deze vragen hoeven niet door de projectleider beantwoord te worden. Vragen voor de projectleider met betrekking tot de samenwerking staan beschreven in Bijlage F.

15. Hoe verloopt de samenwerking binnen het projectteam op dit moment, ten opzichte van <<jaar aanvang BOS-project>>?

0 veel beter
 0 beter
 0 vergelijkbaar
 0 slechter
 0 veel slechter

Kunt u dit toelichten?

.....

16. Hoe verloopt de samenwerking binnen het projectteam op dit moment, ten opzichte van vorig jaar? (*facultatief*)

0 veel beter
0 beter
0 vergelijkbaar
0 slechter
0 veel slechter

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

17. Hoe tevreden bent u over de samenwerking op dit moment met de overige leden uit het projectteam?

0 helemaal niet tevreden
0 een beetje ontevreden
0 een beetje tevreden
0 erg tevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

18. Zou u in de toekomst vaker willen samenwerken met de leden uit het projectteam?

0 nee
0 misschien
0 ja

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

19. Hoe tevreden bent u over de samenwerking met de intermediairs op dit moment?

0 helemaal niet tevreden
0 een beetje ontevreden
0 een beetje tevreden
0 erg tevreden

0 niet van toepassing; er is geen sprake van samenwerking → ga naar vraag 21

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

20. Hoe verloopt de samenwerking met de intermediairs op dit moment, ten opzichte van vorig jaar? (*facultatief*)

☐ veel beter
☐ beter
☐ vergelijkbaar
☐ slechter
☐ veel slechter

☐ niet van toepassing; er was vorig geen sprake van samenwerking

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

21. Zou u in de toekomst vaker willen samenwerken met de intermediairs?

☐ nee
☐ misschien
☐ ja

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

22. Hoe tevreden bent u over de samenwerking met de doelgroep op dit moment?

☐ helemaal niet tevreden
☐ een beetje ontevreden
☐ een beetje tevreden
☐ erg tevreden

☐ niet van toepassing; er is geen sprake van samenwerking → ga naar vraag 24

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

23. Hoe verloopt de samenwerking met de doelgroep op dit moment, ten opzichte van vorig jaar? (*facultatief*)

0 veel beter
0 beter
0 vergelijkbaar
0 slechter
0 veel slechter

0 niet van toepassing; er was vorig geen sprake van samenwerking

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

24. Zou u in de toekomst vaker willen samenwerken met deze doelgroep?

0 nee
0 misschien
0 ja

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

25. Heeft de totale samenwerking binnen het BOS-project geleid tot resultaten die zonder deze samenwerking niet behaald zouden zijn?

0 nee, dat is zeker niet zo
0 nee, dat is waarschijnlijk niet zo
0 misschien wel/ misschien niet
0 ja, dat is waarschijnlijk zo
0 ja, dat is zeker zo

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

Einde vragenlijst. Bedankt voor uw medewerking!

F Aanvullende vragen voor evaluatie samenwerking

Deze vragen zijn bedoeld voor de BOS-projectleider (*facultatief ook voor de partners uit de BOS-driehoek*)

Eenmalig

1. Welke organisatie leverde de BOS-projectleider?
 - ☐ de gemeente
 - ☐ een buurtorganisatie
 - ☐ een onderwijsorganisatie
 - ☐ een sportorganisatie
 - ☐ een buitenschoolse opvangorganisatie

Samenwerking in de voorbereidende fase

Deze retrospectieve vragen kunnen in de uitvoerende fase worden beantwoord. Indien dit niet haalbaar is kunnen deze vragen (retrospectief) in de afrondingsfase worden beantwoord.

Datum van invullen:

1. Is bij het ontwikkelen van de BOS-projectaanvraag samengewerkt met andere instellingen, organisaties en verenigingen?

☐ ja → vul hieronder in met welke partners
☐ nee → ga naar vraag 4

Buurt partners:	Onderwijs partners:	Sport partners:
1.....	1.....	1.....
2.....	2.....	2.....
3.....	3.....	3.....
4.....	4.....	4.....
5.....	5.....	5.....
etc.		

Buitenschoolse opvang partners:	Andere partners:
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....
etc.	

2. Was u in de voorbereidende fase tevreden over het verloop van de samenwerking?
 - ☐ zeer tevreden
 - ☐ tevreden
 - ☐ ontevreden
 - ☐ zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

3. Was u in de voorbereidende fase tevreden over de regierol die de gemeente vervulde?

- ☐ zeer tevreden
☐ tevreden
☐ ontevreden
☐ zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

4. Was u in de voorbereidende fase tevreden over de rol die u als BOS-projectleider vervulde of diende te vervullen?

- ☐ zeer tevreden
☐ tevreden
☐ ontevreden
☐ zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

Samenwerking in de uitvoerende fase

Deze vragen dienen, bij voorkeur jaarlijks, in de uitvoerende fase te worden beantwoord. Indien dit niet haalbaar is zijn kunnen deze vragen (retrospectief) in de afrondingsfase worden beantwoord.

Datum van invullen:

1. Wordt er op dit moment samengewerkt met andere instellingen, organisaties en/of verenigingen?

0 ja → vul hieronder in met welke partners

0 nee → ga naar vraag 4

Buurt partners:	Onderwijs partners:	Sport partners:
1.....	1.....	1.....
2.....	2.....	2.....
3.....	3.....	3.....
4.....	4.....	4.....
5.....	5.....	5.....
etc.		

Buitenschoolse opvang partners:	Andere partners:
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....
etc.	

2. Bent u op dit moment tevreden over het verloop van de samenwerking?

0 zeer tevreden

0 tevreden

0 ontevreden

0 zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....

3. Denkt u dat de samenwerking met de huidige partners na afloop van de BOS-impuls voortgezet kan worden?

0 ja

0 nee

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

4. Bent u op dit moment tevreden over de regierol die de gemeente vervult?

0 zeer tevreden
0 tevreden
0 ontevreden
0 zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

5. Bent u op dit moment tevreden over de rol die u als BOS-projectleider vervult of dient te vervullen?

0 zeer tevreden
0 tevreden
0 ontevreden
0 zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

Samenwerking in de afrondingsfase*Deze vragen dienen éénmalig in de afrondingsfase te worden beantwoord.*

Datum van invullen:

1. Wordt er op dit moment samengewerkt met andere instellingen, organisaties en/of verenigingen?

0 ja → vul hieronder in met welke partners

0 nee → ga naar vraag 4

Buurt partners:	Onderwijs partners:	Sport partners:
1.....	1.....	1.....
2.....	2.....	2.....
3.....	3.....	3.....
4.....	4.....	4.....
5.....	5.....	5.....
etc.		

Buitenschoolse opvang partners:	Andere partners:
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....
etc.	

2. Bent u op dit moment tevreden over het verloop van de samenwerking?

0 zeer tevreden

0 tevreden

0 ontevreden

0 zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....

3. Denkt u dat de samenwerking met de huidige partners na afloop van de BOS-impuls voortgezet kan worden?

0 ja

0 nee

Kunt u dit toelichten?

.....

4. Bent u op dit moment tevreden over de regierol die de gemeente vervult?

0 zeer tevreden
0 tevreden
0 ontevreden
0 zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

5. Bent u op dit moment tevreden over de rol die u als BOS-projectleider vervult of dient te vervullen?

0 zeer tevreden
0 tevreden
0 ontevreden
0 zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

6. Zijn de contacten tussen de gemeente en de BOS partners door het BOS-project verbeterd?

0 ja → kunt u dit toelichten? Met welke partners? Op welke manier?

.....
.....
.....

0 nee → kunt u toelichten wat hiervan de reden(en) is/ zijn?

.....
.....
.....

7. Werkt de gemeente door het BOS-project meer samen met de BOS partners?

0 ja → kunt u dit toelichten? Met welke partners? Op welke manier?

.....
.....
.....

0 nee → kunt u toelichten wat hiervan de reden(en) is/ zijn?

.....
.....
.....

Facultatieve vragen samenwerking

De vragen hieronder gaan over de samenwerking met uw BOS-partners en dienen eenmalig ingevuld te worden in de uitvoerende fase (of retrospectief in de afrondingsfase).

1. Wilt u hieronder aangeven wie uw BOS samenwerkingspartners zijn, wat hun taken zijn en of zij deze taken vrijwillig dan wel betaald uitvoeren?

Buurt partners:	Taken:		
1.....		0 betaald	0 vrijwillig
2.....		0 betaald	0 vrijwillig
etc. (onbeperkt)			

Onderwijs partners:	Taken:		
1.....		0 betaald	0 vrijwillig
2.....		0 betaald	0 vrijwillig
etc. (onbeperkt)			

Sport partners:	Taken:		
1.....		0 betaald	0 vrijwillig
2.....		0 betaald	0 vrijwillig
etc. (onbeperkt)			

(indien aanwezig)

Buitenschoolse opvang partners:	Taken:		
1.....		0 betaald	0 vrijwillig
2.....		0 betaald	0 vrijwillig
etc. (onbeperkt)			

(indien aanwezig)

Andere partners:	Taken:		
1.....		0 betaald	0 vrijwillig
2.....		0 betaald	0 vrijwillig
etc. (onbeperkt)			

2. Zijn de afspraken met betrekking tot de samenwerking in een overeenkomst vastgelegd? (= een overeenkomst die de samenwerking tussen de betrokken organisaties regelt)

0 ja
0 nee

3. Vindt er structureel overleg plaats tussen de samenwerkingspartners?

0 ja → automatische doorlink naar 3a
0 nee → automatische doorlink naar 3f

Indien ja:

a. Met welke partners vindt structureel overleg plaats?

0 met alle partners

0 met een deel van de partners, namelijk:

0 Buurt partners:

1.....

2.....

etc. (onbeperkt)

0 Onderwijs partners:

1.....

2.....

etc. (onbeperkt)

0 Sport partners:

1.....

2.....

etc. (onbeperkt)

0 Buitenschoolse opvang partners:

1.....

2.....

etc. (onbeperkt)

0 Andere partners:

1.....

2.....

etc. (onbeperkt)

b. Hoe is de structurele samenwerking vormgegeven? (meerdere antwoorden mogelijk)

0 in de vorm van een stuurgroep

0 in de vorm van een commissie

0 in de vorm van individuele contacten

0 anders, namelijk (open antwoordveld)

c. Op welke manier vindt het structurele overleg plaats? (meerdere antwoorden mogelijk)

0 telefonisch

0 bijeenkomst op locatie

d. Hoe vaak vindt het structurele overleg plaats?

..... keer per jaar

Indien nee:

f. Op welke manier vindt er overleg plaats?

0 telefonisch

0 bijeenkomst op locatie

De vragen hieronder gaan over de samenwerking met de doelgroep en dienen éénmalig te worden beantwoord in de afrondingsfase.

1. Is de doelgroep actief betrokken geweest bij de voorbereidingen van het BOS-project?

0 nee → automatische doorlink naar 3a

0 ja

Kunt u toelichten waarom wel of waarom niet?

.....

2. Hoe tevreden bent u over deze betrokkenheid in de voorbereidende fase?

0 zeer tevreden

0 tevreden

0 ontevreden

0 zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....

3. Waren er knelpunten in het betrekken van de doelgroep bij de voorbereiding van het BOS-project?

0 nee

0 ja → Kunt u aangeven welke knelpunten?

.....

4. Is uw doelgroep actief betrokken geweest bij de uitvoering van het BOS-project?

0 nee → automatische doorlink naar 3a

0 ja

Kunt u toelichten waarom wel of waarom niet?

.....

.....

.....

5. Hoe tevreden bent u over het betrekken van de doelgroep in de uitvoerende fase?

0 zeer tevreden
 0 tevreden
 0 ontevreden
 0 zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....

.....

.....

6. Waren er knelpunten in het betrekken van de doelgroep bij de uitvoering van het BOS-project?

0 nee
 0 ja → Kunt u aangeven welke knelpunten?

.....

.....

.....

De vragen hieronder gaan over de samenwerking met intermediairs en dienen éénmalig te worden beantwoord in de afrondingsfase.

1. Zijn de intermediairs actief betrokken geweest bij de voorbereidingen van het BOS-project?

0 nee → automatische doorlink naar 4
 0 ja

Kunt u toelichten waarom wel of waarom niet?

.....

.....

.....

2. Hoe tevreden bent u over het betrekken van de intermediairs in de voorbereidende fase?

0 zeer tevreden
 0 tevreden
 0 ontevreden
 0 zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

3. Waren er knelpunten in het betrekken van de intermediairs bij de voorbereiding van het BOS-project?

0 nee

0 ja → Kunt u aangeven welke knelpunten?

.....
.....
.....

4. Zijn uw intermediairs actief betrokken geweest bij de uitvoering van het BOS-project?

0 nee → **Einde**

0 ja

Kunt u toelichten waarom wel of waarom niet?

.....
.....
.....

5. Hoe tevreden bent u over de betrokkenheid van de intermediairs in de uitvoerende fase?

0 zeer tevreden

0 tevreden

0 ontevreden

0 zeer ontevreden

Kunt u dit toelichten?

.....
.....
.....

6. Waren er knelpunten in het betrekken van de intermediairs bij de uitvoering van het BOS-project?

0 nee

0 ja → Kunt u aangeven welke knelpunten?

.....
.....
.....